

J

41

Nr.....

Politechnika Warszawska

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 4

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL' BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL-HUTA

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TRESC ZESZYTU

	STR.		STR.
PROGRAM INWESTYCYJNY — <i>K.</i>	233	KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	251
DEWALUACJA KORONY CZESKIEJ — <i>W. SKRZYWAN</i>	238	RYNEK AKCYJNY	252
ŻYCIE GOSPODARCZE:		KOMUNIKACJA I TRANSPORT	252
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWO-		ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	253
DAWCZYCH	240	KRONIKA BIEŻĄCA:	
GÓRNICITWO I PRZEMYSŁ:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	253
GÓRNICITWO WĘGLOWE	241	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ NAFTOWY	244	PODATKI I OPŁATY	255
PRZEMYSŁ CUKROWNICZY	245	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	255
ROLNICTWO	245	Z BANKU POLSKIEGO	256
Współpraca izb rolniczych z powiatowemi związkami samorządowemi — <i>Inż. Szczytny Miklaszewski</i>		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
Oceny masła i serów — <i>E. W.</i>		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Popieranie produkcji wełny krajowej		FRANCJA	257
HANDEL:		NIEMCY	258
TRAKTATY I KONWENCJE	248	AUSTRIA	258
Umowa taryfowa-celna z Szwajcarią — <i>F.</i>		LOTWA	258
HANDEL ZAGRANICZNY	248	SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ-	
Handel zagraniczny w styczniu 1934 r. — <i>W. J.</i>		NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	259
HANDEL WEWNĘTRZNY	249	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	259
Sytuacja rynku wewnętrznego w 1934 r.			

PROGRAM INWESTYCYJNY

BEZROBOCIE, ten najboleśniejszy problem społeczno-gospodarczy, nie przestaje niepokoić opinii publicznej. Na podstawie publikowanych liczb rejestrowanych bezrobotnych oceniany jest nierzadko przebieg rozwoju konjunktury. Abstrahując od tego, że liczby te nie grzeszą ścisłością i wykazują tendencję, odmienną często od niewątpliwie ściślejszych liczb, charakteryzujących stan zatrudnienia, stwierdzić należy, że rozumowanie takie jest bardzo symplicystyczne. Co więcej — oparte jest na nieznanym stosunków gospodarczych i społecznych kraju.

Bezrobocie w Polsce bowiem nie sprowadza się w całości do problemu konjunktury; jego przyczyny sięgają znacznie dalej — do struktury gospodarczej i ludnościowej. Najbardziej popularny fragment zagadnienia bezrobocia — bezrobocie miejskie — najostrożnie zarysowuje się pod względem społecznym; pozbawiony bowiem pracy robotnik czy pracownik

przemysłu, rzemiosła, handlu czy komunikacji z reguły nie posiada własnych podstaw egzystencji. Pod względem gospodarczym jednak wysuwa się na plan pierwszy raczej problem bezrobocia na wsi.

Z natury rzeczy jest to inne zagadnienie — na wsi nie spotykamy bezrobotnych w klasycznym tego słowa znaczeniu; powszechny jest natomiast typ, który nazwać można częściowo zatrudnionym. Są to małorolni, którzy w ramach własnego warsztatu znajdują dla siebie i dla swojej rodziny tylko częściowe zatrudnienie; uzyskują dochód w naturze, pozwalając na wegetację, niedostateczny jednak dla ulepszenia lub rozszerzenia warsztatu pracy.

Z tych też przyczyn wieś polska oddawna jest wielkim rezerwoarem rąk roboczych; czynniejsze jednostki w poszukiwaniu lepszej egzystencji emigrują do miast, zagranicę — na stałe, bądź sezonowo. Po wojnie zakazy imigracji ograniczały coraz bardziej ujście dla nadmiaru rąk roboczych do krajów zamor-

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
POLITYKI WARSZAWSKIEJ

10/10/10

skich i kontynentalnych. Zamknięta została emigracja sezonowa. Pozostało ujście jedyne — do przemysłu krajowego. Napływało też doń w latach powojennych corocznie około 100 000 rąk roboczych.

Przyczyny tego stanu rzeczy tkwią w przeludnieniu wsi i w bardzo znacznym przyroście naturalnym. Obecnie wprawdzie dojrzewają stosunkowo mało liczne roczniki wojenne, to też przyrost rąk roboczych (ludności w wieku od 18 do 54 lat włącznie) utrzymuje się poniżej 100 000 rocznie. Poczynając od roku 1937 jednak przyrost ten będzie szybko się wzmacniał, osiągając liczbę około 300 000 rocznie w latach 1940—1945.

W tych warunkach nie można liczyć na osłabienie tempa ucieczki ludności wiejskiej do miasta. Jeśliby omawiany przyływ pochłaniał jedynie nadwyżkę ludnościową na wsi, pomijając przejściowe obniżenie, to nie spadnie on w perspektywie szeregu lat poniżej dotychczasowej normy. Uwzględniając zaś przeludnienie wsi, przyjąć można, że tempo jego wyznaczać będzie położenie robotnika miejskiego i sytuację małorolnego. A zatem w miarę poprawy sytuacji w przemyśle i wzrostu dochodów robotniczych oczekiwać należy wzmożonego przyływu ze wsi do miast.

Obfitość zdolnej do pracy ludności jest niewątpliwie wielkim bogactwem kraju, istotnym źródłem siły gospodarczej, podstawą szybkiego rozwoju; równocześnie jednak nakłada na społeczeństwo wielkie obowiązki. Każdy bowiem obywatel ma niezaprzeczone prawo do pracy. Niemożność zrealizowania tego najistotniejszego bodaj prawa nakład na społeczeństwo obowiązek pokrywania w minimalnym chociażby zakresie jego potrzeb. Zamiast pracy bezrobotny uzyskuje pomoc w najróżniejszych postaciach: publiczną — w formie zasiłków ubezpieczeniowych czy opiekuńczych, bądź prywatną — a więc rodzinną, koleżeńską czy sąsiedzką. Wszystkie te formy pomocy polegają na przesuwaniu konsumpcji na rzecz pozbawionych pracy. Nie jest to niczem innym, jak łagodzeniem skutków bezrobocia, jego najboleśniej-szych objawów bez sięgania do istotnych przyczyn. Rozwiązanie problemu przynieść może jedynie stałe zwiększanie zatrudnienia. Wzrost zaś zatrudnienia uwarunkowany jest ożywieniem ruchu inwestycyjnego. Tylko tą drogą bowiem osiągnąć można równowagę między produkcją i konsumpcją, zwiększyć dochód i majątek narodowy, podnieść poziom spożycia.

W zamkniętym układzie gospodarczym warunkiem zrównoważenia produkcji z konsumpcją jest lokowanie kapitalizowanych części dochodu w inwestycjach. Jeśli kapitalizowane dochody unikają lokat produkcyjnych, gospodarstwo traci swoją równowagę, wstępuje w okres kryzysu. Okres ten, zgodnie z teorią konjunktury, trwa tak długo, póki spadek cen, a zatem i spadek kosztów wykonywania inwestycji nie stworzy warunków do ich ożywienia poprzez wybitne ich urentownienie.

Jeśli pod tym kątem patrzeć na zagadnienie, to wydaje się, że warunki obiektywne zachęcać winny posiadaczy rezerw do lokat produkcyjnych i rzeczowych. Koszty budowy bowiem obniżyły się według obliczeń tygodnika „Przegląd Budowlany” o 40-9% w stosunku do roku 1929, praktycznie zaś spadek kosztów budowy szacowany jest na ok. 50%. Równocześnie obniżyła się wartość czynszowa domów, jednakże w stopniu mniej wybitnym. W rezultacie lokaty we wznoszonych obecnie obiektach mieszkal-

nych są rentowne. Według materiałów Banku Gospodarstwa Krajowego rentowność takich obiektów wynosi ok. 10% w stosunku rocznym. Spadek kosztów i wzrost rentowności zadecydowały o ożywieniu budownictwa mieszkaniowego. Brak jednak inicjatywy inwestycyjnej, zwłaszcza na szerszą skalę podejmowanej, w dziedzinie właściwej produkcji. Przypuszczać bowiem należy, że budownictwo nie jest wyjątkiem, że i w dziedzinie produkcji przemysłowej są możliwe rentowne lokaty. Nierentowność inwestycji, wykonanych w okresie wysokiej konjunktury — nie jest tutaj żadnym przeciwdowodem. To też przyczyny abstynencji kapitałów od lokat zdają się tkwić gdzieś indziej. Wskazał na nie P. Minister Lechnicki w przemówieniu, wygłoszonym w dn. 17 b. m. na konferencji prasowej w Prezydium Rady Ministrów:

„Jeśli przeprowadzić pewną analogję ze stosunkami przedwojennymi, to należy stwierdzić, że na tle pomyślnej konjunktury, trwającej w większości działów produkcji w II połowie XIX i w pierwszych latach XX stulecia, inicjatywa prywatna była czynnikiem decydującym dla wzmożenia procesów inwestycyjnych i płynącego stąd zatrudnienia.

Wojna, a szczególnie ostatnie lata kryzysu, przyniosły ze sobą zdecydowaną zmianę. Zabrakło inicjatywy prywatnej, zdolnej ponieść ryzyko odważnych dyspozycji gospodarczych. Wielkie ośrodki kumulacji i dyspozycji kapitałowej uległy znacznemu osłabieniu”.

Na mocy powyższego P. Minister Lechnicki wnioskuje:

„A wówczas Państwo, choćby najbardziej chciało ograniczać zakres bezpośrednich swych czynności gospodarczych, musi przyjść ze swą inicjatywą, przy-czem jednym z wielkich celów tej inicjatywy winno być popieranie indywidualnych drobnych i skromnych, ale w sumach globalnych tak doniosłych inicjatyw inwestycyjnych drobnych ludzi”.

Rzeczywistość zatem wymaga od Państwa wysiłku w kierunku ożywienia procesów inwestycyjnych. Państwo wraz ze związkami samorządowymi dysponuje tu dwiema drogami: pierwsza z nich — to podejmowanie inwestycji we własnym zakresie; druga — to pobudzanie inicjatywy prywatnej.

Z natury rzeczy roboty inwestycyjne państwowe mają na celu zaspokojenie potrzeb Państwa i jego organów. W pewnym jednak zakresie, zwłaszcza w dziedzinie robót komunikacyjnych, obsługują bezpośrednio gospodarstwo narodowe, stwarzając podstawę dla prywatnej działalności gospodarczej, a w szczególności inwestycyjnej. Całość zaś ich odgrywa istotną rolę na odcinku zatrudnienia. Przesuwając bowiem część dochodu narodowego od bezpośredniej konsumpcji do inwestycji, zwiększa tą drogą zatrudnienie i majątek narodowy; powoduje to obniżenie konsumpcji warstw lepiej sytuowanych (o ile zużywane są dochody z tytułów publiczno-prawnych), podnosząc jednakże w przybliżeniu o tę samą wartość konsumpcję osób, uzyskujących pracę na skutek akcji inwestycyjnej. Z punktu widzenia społecznego jest to zjawisko, niewątpliwie, pożądane i znacznie korzystniejsze niż finansowanie konsumpcji bezrobotnych poprzez udzielanie im zapomóg. Tym motywem, niewątpliwie, kierowały się władze publiczne, powołując do życia Fundusz Pracy. Dotychczasowe wysiłki Państwa w tym kierunku przyniosły niewątpliwie pozytywne rezultaty; nie rozwią-

zały wprowadzić zagadnienia, wytknęły jednak drogę, po której zmierzać należy. Droga ta jest trudna, wymaga wysiłku Państwa, związków samorządowych — i całego społeczeństwa. Państwo, mimo restrykcje budżetowe, zdobywa się na maksymalny wysiłek. Jego rezultaty zależą będą w znacznej mierze od podstawy społeczeństwa.

Przechodząc z kolei do omówienia planu państwowego robót inwestycyjnych na rok budżetowy 1934/35, stwierdzić należy, że ogólna suma kredytów, przeznaczonych na cele inwestycyjne, wynosi zł 288·2 miljn. Stanowi to ok. 13% ogółu preliminowanych wydatków. Poniższe zestawienie podaje sumy kredytów inwestycyjnych, przewidzianych w preliminarzu budżetowym na rok 1934/35 (w zł):

Administracja	
Najwyższa Izba Kontroli	250 000
Min. Spraw Zagranicznych	600 000
" Spraw Wojskowych	22 535 000
" Skarbu	510 370
" Sprawiedliwości	178 000
" Spraw Wewnętrznych	1 160 000
" Przemysłu i Handlu	17 602 370
" Komunikacji	6 405 000
" Rolnictwa i R. R.	1 330 000
" Wyzn. Rel. i Oświecenia Publ.	2 300 000
" Opieki Społecznej	10 020 000
Przedsiębiorstwa	
Państw. Wytwórnia Uzbrojenia	4 793 000
" Zakłady Inżynierji	
" Zakłady Lotnicze	
Polskie Koleje Państwowe	67 609 258
Lasy Państwowe	10 800 000
Zdrowiska Państwowe	811 740
Państwowe Zakłady Higjeny	85 000
Szpitala	225 000
Polska Poczta, Telegr. i Telef.	17 092 540
Monopole	
Solny	678 000
Tytoniowy	2 000 000
Spirytusowy	900 000
Fundusze	
F. Kwater. Wojskowego	7 700 000
F. Obrotowy Reformy Kolej	11 570 000
Państwowy F. Drogowy	21 013 000
F. Pracy i F. Inwestycyjny	80 000 000
Ogółem: 288 168 278	

Niezależnie od sum powyższych uruchomione zostało z Państwowego Funduszu Budowlanego zł 30 miljn. na kredytowanie budownictwa i przygotowanie terenów pod budowę. Do sumy tej doliczyć należy zł 2 450 000, jako pozostałość z r. ub. — łącznie zatem na cel ten, poza sumami z Funduszu Pracy, przeznaczone do chwili obecnej zostało zł 32 450 000.

Według słów Pana Ministra Lechnickiego zasób środków państwowych na cele inwestycyjne jest stosunkowo skromny. Tem większy nacisk położony został na celowe, oszczędne i jak najszybsze ze względu na potrzeby rynku pracy wykorzystanie powyższych środków. A więc:

„1. — Stworzono i przepracowano zawczasu program tych prac, które z punktu widzenia swojej rentowności gospodarczej największe rokują nadzieje, a jednocześnie dają możliwość maksymalnego zwiększenia liczby rąk zatrudnionych. W tym celu już wczesną jesienią r. ub. wydane zostały wszystkie zarządzenia w kierunku szczegółowego przygotowania wszystkich prac, które mogłyby być wiosną wykonane

w sposób maksymalnie użyteczny ze stosunkowo skromnego zapasu środków.

2. — Równocześnie przeprowadzone były szczegółowe badania celem przygotowania racjonalnego planu dopomożenia wspomnianemu już wysiłkowi jednostek, chcących inwestować. W tym kierunku poszła zwiększona mobilizacja środków na drobne budownictwo mieszkaniowe, na odpowiednie prace komasacyjne, meljoracyjne i parcelacyjne na terenie wsi.

3. — Z punktu widzenia organizacyjnego uczyniono wszystko, by sezon inwestycyjny mógł być rozpoczęty już wczesną wiosną, a więc aby okres wzmożonego bezrobocia możliwie ograniczyć tylko do miesięcy zimowych.

4. — Specjalną uwagę zwrócono na uregulowanie zatrudnienia dorastającego pokolenia młodzieży.

5. — Wreszcie poprzez powołane komitety lokalne wciągamy do stałej, konsekwentnej współpracy jak najszersze warstwy społeczeństwa”.

Z kolei poniższe zestawienie charakteryzuje przeznaczenie kredytów inwestycyjnych oraz liczby bezpośrednio zatrudnionych na robotach inwestycyjnych:

	Wysokość kredytu zł	Liczba zatrud- nionych ³⁾
Budownictwo państwowe	54 330 630	28 300
Drogi lądowe	45 969 290	21 500
Drogi wodne	10 125 000	6 300
Koleje	72 316 258	32 500
Różne ¹⁾	105 427 100	55 000
Razem:	288 168 278	143 600
Budownictwo mieszkaniowe ²⁾	32 450 000	70 000
Ogółem:	320 618 278	213 600

Orientacyjnie przyjąć można, że w wytwórniach, dostarczających materiały dla wykonywanych inwestycji, wraz z kompleksem związanych z temi zakładami przedsiębiorstw, znajdzie zatrudnienie ok. 200 000 robotników.

Charakteryzując dalej program robót inwestycyjnych, zauważyć należy, że w dziedzinie robót kolejowych zamierzone jest przyspieszenie budowy linii Kraków — Miechów, Warszawa — Radom i Płock — Sierpc w tym stopniu, aby jeszcze w końcu roku bieżącego otworzyć na nich ruch tymczasowy. Jednocześnie, w związku z elektryfikacją węzła warszawskiego i podmiejskich odcinków, zostaną przedsięwzięte dalsze roboty budowlane w tym węzle w zakresie, niezbędnym dla całkowitego wykorzystania dla ruchu czasowego świeżo otwartej linii średnicowej. Poza tem przewidziany jest szereg robót budowlanych na sieci Polskich Kolei Państwowych, związanych z jej usprawnieniem i dostosowaniem do bieżących potrzeb przewozowych. Co się tyczy taboru kolejowego, oprócz nowych jednostek, mających zastąpić zużyte i powiększyć ilostanek, zamierzone jest przystąpienie do zaopatrzenia wagonów towarowych w hamulce zespolone kosztem zł 5 miljn. Ogółem plan inwestycyjny P. K. P. wyraża się w sumie zł 62 miljn., w tem na zakup taboru przypadnie ok. zł 22·6 miljn., na budowę zaś nowych kolei ok. zł 14 miljn; kwota ostatnia zostaje zwiększona

¹⁾ W tem większość sum na inwestycje miejskie, meljoracje, elektryfikację i gazyfikację.

²⁾ Suma przebudowana, uwzględniając wkłady własne budujących, wyniesie zł 100 ÷ 105 miljn.

³⁾ Licząc przeciętnie ok. 200 dni pracy na robotnika.

o dotację z Państwowego Funduszu Inwestycyjnego i Funduszu Pracy, który ogółem na budowę kolei przeznaczą sumę ok. zł 47 miljn.

Przy kolejowych robotach budowlanych w ten sposób w obecnym roku, oprócz personelu stałego oraz normalnie zatrudnionych na kolei w ciągu sezonu budowlanego ok. 25 tys. robotników czasowych, znajdzie zajęcie jeszcze ok. 12 tys. robotników.

W zakresie robót drogowych, poza odbudową i konserwacją istniejących, przewiduje się budowa 78 km nowych dróg oraz budowa ulepszonych nawierzchni na długości 225 km i budowa ok. 1800 m. b. większych mostów. Na powyższe cele przewidziane są środki Funduszu Pracy i Państwowego Funduszu Inwestycyjnego w łącznej sumie ok. zł 25 miljn. oraz kredytowe wykonanie robót w sumie zł 21 miljn. na poczet wpływów Funduszu Drogowego.

Spowoduje do zatrudnienia na robotach w czasie sezonu budowlanego przeciętnie ok. 20 tys. robotników, a łącznie z zatrudnionymi w kamieniołomach przy wyrobie tłuczni, klinkierniach i t. p. ok. 33 tys. robotników.

W dziedzinie robót wodnych zamierzona jest budowa portów na Wiśle, w Płocku, Żeraniu (Warszawa) i Płaszowie, regulacja Czarnej Przemszy, Czeremoszu, Prutu i Wilji, wreszcie budowa zakładu wodnego na Sole w Porąbce z Funduszu Pracy na sumę zł 3860 tys. Zatrudni to ok. 6 tys. robotników w czasie sezonu budowlanego.

W dziale lotnictwa przewidziana jest budowa portów lotniczych na sumę zł 1693 tys. oraz zakup płatowców, sprzętu lotniczego i inwentarza w kwocie ok. zł 3·4 miljn.

O ile chodzi o prace o charakterze inwestycyjnym, prowadzone lub popierane przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, to należy je podzielić na 2 grupy, z których pierwsza, finansowana z funduszy własnych Ministerstwa, ma mniejszy bezpośredni, większy zaś pośredni wpływ na złagodzenie bezrobocia, druga zaś, finansowana z Funduszu Pracy, wpływa bezpośrednio na zatrudnienie znacznej liczby bezrobotnych.

Do pierwszej grupy należy scalenie gruntów, parcelacja i meljoracja.

W roku 1934/35 Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. zamierza kosztem ok. zł 7·5 miljn. wykonywać scalenie gruntów na ogólnym obszarze ok. 1 500 tys. ha, z czego zakończone będą prace na obszarze 410 tys. ha. Prace te będą prowadzone głównie w województwach wschodnich i centralnych.

Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. zamierza w roku 1934/35 rozparcelować we własnym zakresie ok. 13 tys. ha, Państwowy Bank Rolny—ok. 20 tys. ha, a właściciele prywatni prawdopodobnie rozparcelują ok. 60 tys. ha gruntów, czyli razem będzie rozparcelowane ok. 100 tys. ha.

Przez powiększenie przy parcelacji istniejących już gospodarstw rolnych usuwa się częściowe bezrobocie wiejskie, gdyż dzięki powiększeniu warsztatu pracy znajduje w nim zatrudnienie większa liczba osób; tworzenie zaś nowych samodzielnych gospodarstw rolnych daje bezrolnym rolnikom warsztaty pracy.

Na pomoc budowlaną dla gospodarstw scalanych oraz powstających z parcelacji przewiduje się wydatkowanie ok. zł 2 miljn.

Na terenach scalanych oraz parcelowanych przez urzędy wojewódzkie Ministerstwo zamierza w roku

1934/35 prowadzić akcję meljoracyjną w ok. 500 obiektach kosztem ok. zł 2 070 tys. Kosztem powyższym zostaną przeprowadzone wykonawcze roboty meljoracyjne przy kopaniu rowów i regulacji odpływów na długości ok. 2 750 km.

Aczkolwiek roboty powyższe, związane przeważnie ze scaleniem, dokonywane są po większej części przez samych zainteresowanych przy technicznej pomocy i pod nadzorem urzędu, jednak wykonanie tych robót przyczynia się w znacznym stopniu do zmniejszenia bezrobocia, ponieważ zatrudnia się przy tem znaczną liczbę robotników wykwalifikowanych, jak: skarpiarzy, plótkarzy i t. p. Jednocześnie znajduje przy tych pracach zatrudnienie wielu pracowników umysłowych, przeważnie inżynierów i techników.

Do drugiej grupy należą meljoracje podstawowe, prowadzone — przy finansowej pomocy Funduszu Pracy — z Państwowego Funduszu Meljoracyjnego.

Przy finansowej pomocy Funduszu Pracy Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. prowadzi roboty meljoracyjne, zwłaszcza przy regulacji i obwałowaniu rzek, niezwiązane bezpośrednio z przebudową ustroju rolnego. W roku 1934/35 przewiduje się prowadzenie tych prac bezpośrednio przez organa Ministerstwa kosztem ok. zł 5 400 tys. i ponadto pod kierownictwem i nadzorem Ministerstwa kosztem ok. zł 1 200 tys. Prace meljoracyjne pozwolą na zatrudnienie w roku 1934/35 ok. 15 tys. bezrobotnych robotników, a ponadto pewnej liczby bezrobotnych pracowników umysłowych, przeważnie inżynierów i techników.

Na pokrycie kosztów technicznego kierownictwa temi pracami oraz udziału Skarbu Państwa w meljoracjach podstawowych przewiduje się ponadto wydatkowanie zł 1 330 tys. z Państwowego Funduszu Meljoracyjnego.

Ponadto przewidywana jest z Funduszu Inwestycyjnego na terenie wsi, szczególnie małopolskich, akcja, która będzie miała na celu podniesienie sytuacji gospodarczej tych wsi przez poprawienie ich zagospodarowania i zabudowania i przez meljorację gruntów. Na ten cel ma być wydatkowane ok. zł 25 miljn., przyczem niezależnie od pośredniego — w wyniku tej akcji — złagodzenia częściowego bezrobocia na terenie tych wsi można będzie prawdopodobnie bezpośrednio zatrudnić 2 ÷ 3 tys. robotników przy wykonywaniu powyższych robót inwestycyjnych.

Ogółem więc przy pracach inwestycyjnych, prowadzonych w zakresie Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln. w 1934 r., znajdzie zatrudnienie do 25 tys. robotników. Licząc, iż zatrudnieni oni będą przez 150 dni, da to ogółem 3 750 tys. robotniko-dniówek.

W zakresie lasów państwowych zwiększone zostały wydatki gospodarcze na prace inwestycyjne (odnowienie lasów, meljoracje lasów, przebudowa zakładów przemysłowych, budowa osiedli, przerób drewna), przewidziane na rok 1934/35, w porównaniu z rokiem 1933/34 o ogólną sumę ok. zł 5 100 tys.

W budżecie Ministerstwa Opieki Społecznej przewidziana jest suma zł 10 700 tys. na zatrudnienie i pomoc doraźną dla bezrobotnych; z tej kwoty na akcję zatrudnienia przeznaczona jest zł 9 miljn. Szczupłość tej kwoty należy sobie tłumaczyć tem, że po utworzeniu Funduszu Pracy i Funduszu Inwestycyjnego gros wydatków na cele zatrudnienia

bezrobotnych obejmują plany finansowo-gospodarcze tych funduszy.

Z wyżej wymienionej kwoty zł 9 miljn. Ministerstwo przeznaczyło zł 6 miljn. na specjalną akcję zatrudnienia młodzieży, pozostałe zaś zł 3 miljn. na pomoc dla terenów o szczególnie dużym nasileniu bezrobocia.

Sumy te pozwolą na zatrudnienie ok. 5 tys. młodzieży i 4 tys. robotników dorosłych.

Program robót Funduszu Pracy i Funduszu Inwestycyjnego na rok 1934/35 przewiduje uruchomienie następujących sum (w tys. zł — w liczbach zaokrąglonych):

Rodzaj robót	Fundusz Pracy	Fundusz Inwest.	Razem
Drogi bite	22.0	3.0	25.0
Drogi wodne	6.0	—	6.0
Koleje	1.0	4.0	5.0
Melioracje	7.0	—	7.0
Elektryfikacja i gazyfikacja	—	3.0	3.0
Budownictwo mieszkaniowe	5.0	2.5	7.5
Urządzenia miejskie	9.0	4.0	13.0
Dokończenie gmachów publicznych	6.0	—	6.0
Zatrudnienie pracowników umysł.	1.5	—	1.5
Roboty drobne	2.5	—	2.5
Różne	—	1.0	1.0
Podniesienie wytwórczości wiejskiej i rzemiosła	—	2.5	2.5
Razem:	60.0	20.0	80.0

Wyżej wskazana kwota zł 80 miljn. wedle przybliżonych obliczeń pozwoli na przepracowanie w ciągu roku ok. 20 miljn. robotniko-dni; licząc zaś przeciętne zatrudnienie robotników na robotach inwestycyjnych, jako sezonowych, na 200 dni rocznie, pozwoli to na zatrudnienie w ciągu r. b. ok. 100 tys. ludzi.

Sprawa zużycia kwot na budowę dróg bitych państwowych i samorządowych (zł 24 818 tys.), dróg wodnych (zł 5 341 tys.), kolei żelaznych (zł 4 707 tys.) oraz na prace melioracyjne (zł 6 600 tys.) omówiona została powyżej, na budownictwo zaś robotnicze (zł 5 miljn.) — w uwagach o działalności Banku Gospodarstwa Krajowego.

Z pozostałej kwoty ok. zł 33 miljn. przy pomocy kredytów Funduszu Pracy znajdzie zatrudnienie ok. 40 tys. bezrobotnych na szeregu innych robót.

Do ważniejszych z nieomówionych w innych uwagach robót zaliczyć należy roboty w dziale elektryfikacji i gazyfikacji, m. in. ukończenie gazociągu Krosno — Jasło — Mościce i związanie tych ostatnich z dalekobiezną siecią w kierunku Okręgu Radomsko-Kieleckiego.

Wykończenie budynków publicznych obejmuje ponad 100 szkół.

W dziale urzędzeń miejskich finansowane będą roboty bezpośrednio rentujące się, jak: budowa wodociągów (w tem zapoczątkowanie wodociągu łódzkiego), kanalizacji, gazociągów w szeregu miejscowości.

Dla zatrudnienia pracowników umysłowych zamierzone jest przeznaczać corocznie kwotę ok. zł 1 miljn. na pomiary i opracowanie planów zabudowania miast, ponadto dotować prace przygotowawcze dla sporządzenia planu działania Funduszu Pracy na okres kilkuletni (program drogowy, melioracyjny, urzędzeń miejskich i t. p.).

Dla zwiększenia ilości robót inwestycyjnych, prowadzonych przez Fundusz Pracy, w r. b. wpro-

dzona będzie zasada odrobienia na robotach publicznych kwot, pobranych z tytułu pomocy doraźnej. Tą drogą będzie można uzyskać jako efekt gospodarczy w robotniko-dniach równowartość ok. zł 20 miljn. (całość pomocy doraźnej przewidziana jest na ok. zł 26 miljn.).

Wreszcie należy podnieść zamierzenia w kierunku podniesienia samodzielnej egzystencji przez podniesienie opłacalności drobnej wytwórczości wiejskiej oraz rzemiosła, tworzenie podmiejskich osad i t. p. — kosztem ok. zł 4.5 miljn., w tem zł 2 miljn. z budżetu Funduszu Pracy, a zł 2.5 miljn. z budżetu Funduszu Inwestycyjnego pod nazwą „Akcja wiejska”.

W zakresie pobudzania prywatnej inicjatywy inwestycyjnej — poza akcją w kierunku naprawy ustroju rolnego i melioracyj — największą rolę odgrywa pomoc publiczna dla budownictwa mieszkaniowego. Znajduje ona wyraz w ulgach podatkowych dla nowowznoszonych budowli, w dostarczeniu tanich terenów pod budowę i finansowaniu budownictwa.

Program akcji parcelacyjnej, prowadzonej przez Bank Gospodarstwa Krajowego, na rok 1934 obejmuje 12 miast, a mianowicie: Warszawę, Białystok, Bydgoszcz, Częstochowę, Dąbrowę Górniczą, Kraków, Lublin, Poznań, Radom, Siedlce, Skarżysko, Kamienną i Toruń. W miastach tych zamierza Bank przygotować pod zabudowę ponad 2 000 działek z terenów państwowych, z czego część zostanie sprzedana już w najbliższych miesiącach.

Na sfinansowanie przygotowania powyższych terenów pod budowę plan tegorocznej akcji parcelacyjno-inwestycyjnej przewiduje pożyczki dla odnośnych gmin miejskich, które łącznie z niezrealizowanymi kredytami z r. ub. wyniosą zł 6 450 tys.

Na kredytowanie budownictwa w r. b. przeznaczone zostało z Państw. Funduszu Budowlanego zł 30 miljn., a ponadto zł 5 miljn. z Funduszu Pracy i Funduszu Inwestycyjnego na budownictwo robotnicze.

Jeżeli chodzi o wpływ uruchomienia powyższych funduszy w kwocie łącznej ok. zł 37.5 miljn. — nie biorąc pod uwagę ewentualności zwiększenia kredytów na drobne budownictwo — na zwiększenia zatrudnienia i przyjmując za podstawę ściśle dane statystyczne z 1933 r., w którym przy pomocy zł 14.5 miljn. na drobne budownictwo mieszkaniowe wybudowano 4 335 domów o 10 126 mieszkańach i 28 337 izbach przy koszcie budowy, wynoszącym zł 65 miljn. — można się spodziewać, że kwota zł 31 miljn. spowoduje co najmniej wprowadzenie do obrotu zł 100 miljn., a łącznie z inwestycjami terenowymi ok. zł 110 miljn. Przy stosunku robocizny do materiałów budowlanych 1 : 1 — można liczyć, że łącznie z akcją terenową na robociznę bezpośrednią zostanie zużyta kwota ok. zł 55 miljn. Przyjmując ilość dni roboczych w sezonie budowlanym na 150 dni i przeciętne wynagrodzenie robotnika budowlanego na zł 5 dziennie, otrzymujemy, że ok. 73 tys. robotników budowlanych znajdzie zatrudnienie przy budowie domów, finansowanych z funduszy publicznych.

K.

DEWALUACJA KORONY CZESKIEJ

SZESNASTOPROCENTOWA dewaluacja korony czeskiej jest faktem, zatwierdzonym już przez Ciała Ustawodawcze i zrealizowanym. To posunięcie polityki walutowej, które raczej — jeśli chodzi o jego źródła i znaczenie — traktujemy jako posunięcie polityki handlowej, po raz drugi w ostatnich dniach zwraca naszą uwagę na naszego południowego sąsiada. Nie tak dawno bowiem, bo dn. 10 lutego została podpisana polsko-czechosłowacka konwencja handlowa i nawigacyjna, która w systemie naszych traktatów handlowych odgrywa poważną rolę. Nie chcemy tu zestawiać ze sobą tych dwóch zdarzeń, choć bowiem przy zawieraniu konwencji niewątpliwie brana była na uwagę przewidywana dewaluacja korony, ale jej wpływ na stosunki handlowe Polski z Czechosłowacją wyjaśni się dopiero zależnie od tego, jak się ukształtują gospodarcze skutki dewaluacji w samej Czechosłowacji. Jeśli chodzi o przeprowadzoną dewaluację, to chcielibyśmy tylko wykazać, jak w Czechosłowacji już od dłuższego czasu dojrzały warunki, które spowodowały taką decyzję, oraz wyjaśnić, w jakim stopniu była ona uzasadniona, i jakie nauki dla naszej polityki gospodarczej daje obrona przez naszego sąsiada droga wyjścia z impasu, w którym znajdowała się Czechosłowacja.

Ognisko kryzysowych załamań, tkwiące w sżywności kosztów niektórych czynników produkcji, znajdujemy w Czechosłowacji na innym odcinku, niż naprzykład w Stanach Zjednoczonych. Sytuacja Czechosłowacji pod tym względem, jako kraju uprzemysłowanego, przypomina w pewnym stopniu sytuację Wielkiej Brytanji. Rzut oka na poniższe liczby nas o tem przekona. Stawki płac robotniczych w przemyśle w Czechosłowacji przez lata kryzysu 1930 ÷ 1933 obniżyły się o 1%, gdy w Anglii spadły też tylko o 4·3%, ale zato w Niemczech o 22%, a w Polsce o 23%.

Wskaźniki stawek płac robotniczych w przemyśle

(grudzień 1930 = 100)

	Czechosłowacja	Polska	Anglia	Niemcy
Grudzień 1930 . .	100	100	100	100
" 1931 . .	100	94	98	92
" 1932 . .	100	86	96	79
Sierpień 1933 . .	99	77	95·7	78
Październik "		76		

Drugim momentem, o decydującym znaczeniu, była tu dążność do utrzymania wysokiego poziomu cen krajowych, co stało się możliwem naskutek daleko posuniętej kartelizacji w przemyśle i polityce podtrzymywania wysokich cen rolnych, m. inn. przez hamowanie importu rolniczego. W poniższym zestawieniu porównujemy procentowe spadki wskaźnika cen hurtowych oraz wskaźnika kosztów utrzymania w kilku krajach:

	Koszty utrzymania:		Ceny hurtowe (w złocie):			
	Czechosłowacja	Polska	Czechosłowacja	Polska	Anglia	Francja
1928 przec. .	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
1930 " . .	99·7	94·4	83·7	81·5	85·8	85·9
1931 " . .	95·3	85·9	76·2	89·8	69·3	77·8
1932 " . .	93·6	78·2	70·4	61·1	52·1	66·3
1933 listopad	92·0	69·5	67·5	53·8	47·1	62·5
" grudzień	91·0	69·8	66·8	53·3	48·5	63·1

Spadek cen hurtowych w Czechosłowacji był mniejszy niż w krajach, należących do bloku złotego, i nieporównanie niższy niż w innych krajach, wysoko uprzemysłowanych.

Oprócz kartelizacji i polityki wysokich cen artykułów produkcji rolniczej, niepoślednią rolę w podtrzymywaniu wysokiego poziomu cen krajowych odegrała wciąż podwyższana ochrona celna, sprowadzająca się do prohibicyjnego tamowania importu. Suma wpływów skarbowych z ceł w okresie lat 1930 ÷ 1933 spadła o ok. 36%¹⁾ wobec spadku wartości ogólnej importu o 61%, liczyć się więc tu należy z poważnym wzrostem obciążenia celnego, które musiało doprowadzać do coraz to intensywniejszego zaniku konkurencyjności przemysłowego eksportu Czechosłowacji na rynkach zagranicznych.

Mielibyśmy w ten sposób połączone działanie sżywności kosztów robocizny, cen surowców i półfabrykatów oraz artykułów rolnych, przyczem te ostatnie aczkolwiek spadły, jednak nie w takim stopniu jak na rynku światowym, a także niż — naprzykład — u nas. Oderwanie się od poziomu cen światowych nastąpiło naskutek posunięć polityczno-gospodarczych i miało tem silniejsze skutki, iż Czechosłowacja utrzymywała stałość swej waluty. Jest bowiem prawdziwe twierdzenie: albo sżywny kurs waluty i elastyczne ceny, albo sżywne ceny i elastyczny kurs waluty.

W okresie powojennej deflacji cen nowy parytet korony został ustalony na stosunkowo niskim poziomie. Nie mieliśmy tu do czynienia z takimi zjawiskami, jak u nas po pierwszej stabilizacji złotego, która wyzwoliła deflacyjny kryzys produkcji w okresie 1924 ÷ 1925, lub jak w Anglii, gdzie skutki zbyt wysokiego poziomu parytetu funta dawały się przez długi czas odczuwać i wreszcie doprowadziły do obniżenia kursu funta. Czechosłowacja miała przy powojennym parytecie korony wybitnie korzystną relację cen krajowych i zagranicznych i ta właśnie premia eksportowa pozwalała jej rozwinąć wywóz.

Kryzysowa polityka gospodarcza Czechosłowacji była prowadzona pod hasłem: „i Bogu świeczka i diabłu ogarek”. Nie liczone się z wewnętrznymi sprzecznościami różnych „stabilizacyjnych” posunięć, a przede wszystkim z niemożliwością utrzymania stałej wymiennej wartości waluty w złocie przy obniżających się cenach światowych i stabilizowanych cenach krajowych. Szereg posunięć, z których część już omawialiśmy, pozwolił na stabilizację wewnętrzną siły nabywczej pieniądza w stosunku do złota. Zewnętrzna zaś siła nabywcza, wskutek spadku cen światowych, silnie wzrosła.

W rezultacie premia eksportowa przekształciła się na premję importową; tamowanie zaś importu spowodowało redukcję możliwości wywozowych — i tak skąpych wobec konkurencji innych krajów.

Ewolucję rozmiarów handlu czechosłowackiego można ocenić na podstawie porównania ich z wartością (w złotych dolarach) handlu światowego (73 państw — według zestawień ligi Narodów). Czynimy to w następującym zestawieniu:

¹⁾ Obliczenie oparte jest na zamknięciach rachunkowych za 1930 r. i budżecie na 1933 r.

	Czechosłowacja:		73 kraje:	
	przywóz	wywóz	przywóz	wywóz
1929	100·00	100·00	100·00	100·00
1930	78·63	85·23	81·50	80·10
1931	58·80	63·98	58·33	56·92
1932	37·42	35·81	39·13	38·74
1933	30·71	28·91	38·36 ¹⁾	38·37 ¹⁾

Dla podkreślenia tego niezwykle silnego skurczenia obrotów handlu zagranicznego Czechosłowacji zacytujemy dodatkowo parę liczb. Skurczenie rozmiarów eksportu w krajach bloku złotego wyniosło w tymże czasie: w Polsce 65·9%, we Francji 63·6%, w Holandji 68·6%, w krajach zaś z poza tego bloku: w Stanach Zjednoczonych 69%, w Anglii 49·8% i w Niemczech 61·7%.

Dalszą ilustracją skutków polityki gospodarczej Czechosłowacji może służyć zestawienie, w którym, z jednej strony, zawarte są dane o strukturze handlu zagranicznego Czechosłowacji w 1929 r., a z drugiej uwidoczniiony jest spadek obrotów w poszczególnych grupach towarowych:

	Udział %-owy w 1929 r.:		Procentowe zmiany 1929 ÷ 1933:	
	przywóz	wywóz	przywóz	wywóz
Zwierzęta żywe	4·76	0·17	- 89·0	- 95·9
Art. spożywcze i napoje	14·60	11·42	- 61·8	- 80·6
Surowce i półfabrykaty	48·93	16·79	- 70·3	- 61·0
Wyroby gotowe	31·48	71·54	- 73·5	- 72·4
Złoto i t. p.	0·23	0·07	+ 605·8	+ 489·5

Zastanawiający jest spadek przywozu zwierząt żywych, w czym widzimy wpływ ochrony rynku hodowlanego. Dalsza grupa, na którą musimy zwrócić specjalną uwagę — to wywóz wyrobów gotowych, który spadł o 72·4%. W wywozie, którego spadek jest procentowo wyższy, a mianowicie w wywozie artykułów spożywczych i napojów, specjalne znaczenie posiada wywóz cukru i piwa, których spadek znajduje wytlumaczenie w ogólnoświatowej sytuacji rynkowej dla tych artykułów.

Należy stwierdzić, iż rozwój procesów uzdrowieńczych w Czechosłowacji jest nader powolny i opóźniony w stosunku do innych krajów. Ożywienie działalności produkcyjnej w 1933 r. prawie nie wystąpiło, naodwrot — mamy dalszy wzrost bezrobocia, aczkolwiek mniej intensywny niż w poprzednich latach, który jednak występuje głównie w przemyśle dóbr inwestycyjnych. Poprawa w rozmiarach produkcji jest nader powolna. Np. ogólny wskaźnik produkcji wynosił w lipcu r. ub. 58·5 — wobec przeciętnej 59 w 1932 r., natomiast produkcja surówki wynosiła przeciętnie miesięcznie w 1933 r. 41·5 tys. t, gdy w 1932 r. 38 tys. t, czyli wzrosła o 11%, ale w Polsce wzrost ten wynosił ok. 50%. Wyplacalność poczęła polepszać się dopiero w końcu r. b., u nas zaś ten proces trwa od dwóch lat. Na rynku pieniężnym obserwujemy jeszcze obecne wyraźne objawy deflacyjne. Z wyżej podanego zestawienia wynika znaczny wzrost przywozu złota, co wskazywałoby na istnienie tezauryzacji, o której zresztą poniekąd świadczyłoby również i zmniejszanie się wkładów Czechosłowacji w rozwoju konjunkturalnym dopiero przebywa tę fazę depresji konjunkturalnej, która pozostała już poza nami, i tylko impulsy ze strony zewnętrznej mogą przyspieszyć ten rozwój konjunkturalny.

Rekapitułując w paru słowach, musimy stwierdzić, że dotychczasowa polityka Czechosłowacji w obliczu kryzysu polegała na hamowaniu procesów przystosowawczych i podtrzymywaniu sztywności niektórych

elementów rozwoju gospodarczego. Sytuacja gospodarcza tego kraju w porównaniu z Polską ilustruje, jak uzasadniona była u nas akcja przyspieszania tych procesów, a w szczególności akcja obniżki cen.

Zostaje nam do omówienia kwestja, o ile dewaluacja korony jest właściwym środkiem naprawy sytuacji gospodarczej Czechosłowacji, i jakie nauki moglibyśmy wyciągnąć dla nas z powyższego.

Otóż, podobnie jak w Stanach Zjednoczonych, dewaluacja korony może być tylko jednym z posunięć, mających na celu naprawę istniejącej dysproporcji pomiędzy cenami i kosztami produkcji krajowymi i zagranicznymi. Jest to ponadto środek obosieczny, podwyższający koszty zagranicznych surowców i sprowadzający antidumpingowe zarządzenia w dziedzinie układów i wogóle w międzynarodowych stosunkach handlowych. Efekt gospodarczy zależy będzie od reakcji poziomu cen wewnętrznych Czechosłowacji. Rozlegają się głosy, iż poziom nominalny cen winien być (przedewszystkiem jeśli chodzi o artykuły przemysłowe) utrzymany, co w skutku dałoby obniżenie o niecałą 1/6 poziomu cen eksportowych. Można byłoby bowiem oczekiwać, ceteris paribus, niewielkiego wzrostu poziomu ogólnego wskaźnika cen na skutek wzrostu cen importowych wobec dewaluacji korony oraz ewentualnego wzrostu cen artykułów rolnych

W warunkach wolnego obrotu międzynarodowego towarami następowałoby stopniowo obniżenie poziomu cen złotych w Czechosłowacji, przytem niski poziom stopy dewaluacji nie pozwoliłby na obniżenie ich do poziomu światowego. Przy istniejącej reglamentacji rezultat ten również byłby możliwy, gdyby naprzykład zostały przyjęte propozycje, zmierzające do obniżania poziomu ceł w Czechosłowacji od sprowadzonych półfabrykatów; na drogę tę Czechosłowacja nie weszła ze względu na sytuację skarbową. W obecnych warunkach okres przystosowania się cen musi być z natury rzeczy dłuższy i powolniejszy. Wysiłki w kierunku utrzymania obecnych i uzyskania nowych rynków zbytu wobec dewaluacji korony również muszą być większe i wymagać poważniejszych ofiar, przedewszystkiem w zakresie przywozu artykułów rolnych. Pewne ułatwienia w tym kierunku powstaną ze względu na premję, pojawiającą się dla krajów, które są dłużne Czechosłowacji z tytułu importu, w spłacie kredytów, t. j. zamrożonych należności.

Bądź co bądź, posunięcie dewaluacyjne Czechosłowacji w chwili obecnej przedstawia się wybitnie jako posunięcie polityczno-handlowe, pozwalające jej podtrzymać i zwiększyć eksport. Posiadając rynki zbytu i zróżniczkowany eksport wyrobów gotowych, Czechosłowacja przez dewaluację korony będzie mogła ożywić do nakręcenia konjunktury od strony handlu zagranicznego. Mogłoby to w rezultacie, poprzez zwiększenie wydajności aparatu produkcyjnego, doprowadzić do pewnej niżki kosztów stałych. Nie można jednak oczekiwać większych zmian w sytuacji konjunkturalnej tego kraju w najbliższej przyszłości, jest bowiem rzeczą pewną, iż samo w sobie posunięcie dewaluacyjne w warunkach Czechosłowacji może mieć niewielkie konjunkturalne znaczenie, aczkolwiek można doszukiwać się tu pewnych analogii z sytuacją Anglii z przed niżki kursu funta.

Jeśli chodzi o nauki, wynikające z referowanego posunięcia dla nas, to należy podkreślić, iż sytuacja

¹⁾ Dane za 10 miesięcy 1933 r.

nasza i Czechosłowacji jest tak znacznie odmienna pod względem konjunkturalnym i strukturalnym, że właściwie niema mowy o przeprowadzeniu bliższych analogij. Nasz eksport korzysta z deflacyjnie niskiego poziomu cen krajowych; szereg sztywnych elementów w dziedzinie cen i kosztów usunęliśmy. W zakresie nakręcania konjunktury skuteczność dewaluacji zależy od możliwości sforsowania wywozu, co, jak wiadomo, jest ograniczone możliwościami traktatowymi przede wszystkim. Poza tem tradycje sztywnego poziomu cen w Czechosłowacji (jeśli nie wejdzie ona na drogę inflacji) pozwolą jej utrzymać nominalne ceny krajowe na obecnym poziomie i zredukować złote ceny wywozowe. U nas natomiast nastąpiłaby wyżka szeregu cen krajowych w złocie, redukcja cen wywozowych byłaby iluzoryczna.

Zresztą, nasza sytuacja konjunkturalna jest niewątpliwie lepsza od sytuacji naszego sąsiada, nie mamy zaś możliwości przyśpieszenia zwykłego ruchu cen drogą rozpętania spekulacyjnych zakupów, jak to zrobiła Ameryka dla towarów o rynku światowym. Nie byłaby ta sztuczna wyżka cen pożądana ze względu na eksport, dopóki sytuacja kon-

junkturalna u naszych sąsiadów nie ulegnie polepszeniu.

Wobec więc przeprowadzenia u nas na drodze odpowiednich procesów wyrównawczych szeregu posunięć, idących w kierunku przystosowania ogólnego poziomu życia gospodarczego do zmienionych warunków, a w szczególności wobec kompresji budżetów państwowego i samorządowych, wobec obniżki cen artykułów przemysłowych i osiągnięcia poważnych wyników w akcji oddłużeniowej — słowem, wobec konsekwentnie prowadzonej przez Rząd polski polityki przewidywania i dostosowywania do rzeczywistości — Polska może przejść do porządku dziennego nad eksperymentem czeskosłowackim¹⁾. Jeśli zaś chodzi o jego konsekwencje polityczno-handlowe (dla obrotów handlowych polsko-czeskosłowackich) — to wymagają one natomiast zastanowienia się, przyczem — wracając do momentów, poruszonych na wstępie — trzeba zaznaczyć, że przed konsekwencjami dewaluacji korony dla naszych stosunków handlowych broni nas umowa kontyngentowa, a z eksportem czeskosłowackim na innych rynkach nie konkurujemy.

W. Skrzywan

ŻYCIĘ GOSPODARCZE

XVI ZJAZD GAZOWNIKÓW I WODOCIĄGOWCÓW POLSKICH. — W dn. 26 ÷ 28/VI b. r. odbędzie się w Łodzi XVI Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich, połączony ze Zjazdem Międzysłowiańskim Gazowników i Wodociągowców. Bezpośrednio po Zjeździe zorganizowany zostanie szereg wycieczek naukowych (29 ÷ 30/VI r. b.).

W szeregu referatów, jakie wygłoszone będą na Zjeździe, poruszone zostaną m. in. następujące zagadnienia: z zakresu

gazownictwa — gazyfikacja Polski, z zakresu wodociągów i kanalizacji — kontrola wody do picia, wodociągi grupowe, oczyszczanie ścieków przemysłowych, usuwanie ścieków z osiedli nieskanalizowanych, rola gospodarcza i sanitarna wodociągów i kanalizacji w życiu miast, z zakresu techniki sanitarnej — techniczne urządzenia do walki z dymem, usuwanie śmieci z posesyj, urządzenia, związane z obrotem produktów spożywczych i t. d.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SEJMU. — W dn. 20 b. m. odbyło się plenarne posiedzenie Sejmu, na którym przez II i III czytanie przeszedł rządowy projekt ustawy w sprawie ratyfikacji układu dodatkowego do traktatu handlowego z dn. 30/XII 1922 r. pomiędzy Polską a Unją Celną Belgijsko-Luksemburską, podpisanego w Brukseli wraz z listami A i B w dn. 10/VI 1933 r.

Również przez oba czytania przeszedł projekt ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji w sprawie niektórych zagadnień, dotyczących konfliktów ustaw w sprawach obywatelstwa, oraz protokołu, dotyczącego wypadków bezpieczeństwa, podpisanych w Hadze w dn. 12/IV 1930 r. Zasadą konwencji jest, że każde państwo posiada wyłączną kompetencję ustalania w swoim ustawodawstwie, kto jest jego obywatelem. Dalej, w obu czytaniach na temże posiedzeniu przeszedł projekt ustawy o ratyfikacji konwencji o sposobie opodatkowania obcokrajowych pojazdów mechanicznych, podpisanej w Genewie w dn. 30/IV 1931 r. Mocą tej konwencji obcokrajowe samochody prywatne, które w celach turystycznych pozostają na obszarze jednej z umawiających się stron w ciągu 90 dni w roku — zwalniane są od podatków. Również na temże posiedzeniu przeszedł przez II i III czytanie projekt ustawy o ratyfikacji konwencji międzynarodowej o zwalczaniu fałszowania pieniędzy, podpisanej w Genewie w dn. 20/IV 1929 r. Zasadą konwencji jest, że fał-

szerstwo pieniędzy — jako przestępstwo pospolite — winno być wszędzie ścigane. Polska do tej konwencji mogła przystąpić dopiero po wejściu w życie nowego polskiego Kodeksu Karnego w 1932 r.

W sprawozdaniu Komisji Spraw Zagranicznych w obu czytaniach przyjęty został projekt ustawy w sprawie ratyfikacji protokołu między Polską a Szwecją, dotyczącego stosunków handlowych między obu krajami, podpisanego wraz z aneksami A i B w Warszawie w dn. 21/X 1933 r. W dalszym ciągu przez oba czytania przeszedł projekt ustawy w sprawie ratyfikacji umowy między Polską a Niemcami, podpisanej w Berlinie w dn. 14/II 1933 r., o zmianie przepisów wykonawczych, rozdz. X konwencji między Niemcami a Polską i W. M. Gdańskiem w sprawie tranzytu między Prusami Wschodnimi a resztą Niemiec z dn. 21/IV 1921 r. W obu czytaniach przyjęte zostały 2 projekty ustaw w sprawie ratyfikacji porozumienia handlowego między Polską a Czechosłowacją, podpisanego w Pradze w dn. 6/X 1933 r., oraz o przedłużeniu tego prowizorycznego porozumienia; w dn. 10/X 1933 r. upływało 3 miesiące od chwili wypowiedzenia konwencji handlowej polsko-czeskosłowackiej z 1925 r., a ponieważ rokowania nad zawarciem nowej nie były ukończone — rządy polski i czeskosłowacki zawarły prowizoryczne porozumienie z waż-

¹⁾ P. oświadczenie Pana Ministra Skarbu — str. 254.

nością do dn. 30/XI 1933 r., aby uniknąć stanu beztraktatowego. Ponieważ rokowania o konwencję przeciągały się, przedłożano to prowizoryczne porozumienie 2-krotnie: w dn. 15/XII 1933 r. oraz w dn. 1/I 1934 r.

Na temże posiedzeniu w sprawozdaniu Komisji Ochrony Pracy przyjęty został w obu czytaniach projekt ustawy o ułatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi w woj. poznańskim. Wreszcie w obu czytaniach w sprawozdaniu tejże Komisji przyjęty został projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy z dn. 16/III 1933 r. o Funduszu Pracy. Projekt ten wprowadza zasadę, że opłaty, przewidziane w art. 15 ust. I i II tej ustawy, za osoby, które z tytułu stosunku publiczno-prawnego pobierają ze Skarbu Państwa, z przedsiębiorstw lub monopolii państwowych uposażenie lub zaopatrzenie, obliczone z potrąceniem podatku dochodowego państwowego — opłaca Skarb Państwa, przedsiębiorstwa lub monopole państwowe.

PRACE KOMISYJ SEJMU. — W dn. 13 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Prawniczej, na którym przyjęto w II i III czytaniu projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów o majątkach rodowych w woj. wschodnich.

Tegoż dnia odbyło się posiedzenie Komisji Reform Rolnych, na którym w obu czytaniach przyjęty został rządowy projekt ustawy w sprawie zmian w ustawie o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej, oraz również w obu czytaniach projekt ustawy o zmianie ustawy w sprawie wykonania planów parcelacyjnych.

W dn. 20 b. m. na posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych zostały przyjęte w obu czytaniach następujące rządowe projekty ustaw: w sprawie przystąpienia Polski do międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, podpisanej w Londynie w dn. 31/V 1929 r., w sprawie przystąpienia Polski do konwencji o ochronie kabli podmorskich, podpisanej w Paryżu wraz z artykułem dodatkowym i protokołem podpisania w dn. 14/III 1884 r., do deklaracji, podpisanej w Paryżu w dn. 1/XII 1886 r. i w dn. 23/III 1887 r. za Niemcy oraz do protokołu zamknięcia, podpisanego w Paryżu w dn. 7/VII 1887 r., następnie w sprawie ratyfikacji układu między Prezydentem Rzplitej a Królem Wielkiej Brytanji, dotyczącego traktowania komiwożazerów i ich próbek, podpisanego wraz z załącznikami I i II w dn. 26/X 1933 r., w końcu w sprawie ratyfikacji porozumienia celnego między Polską a Niemcami w formie wymiany not z dn. 14/X, 31/X, 15/XI i 30/XI 1933 r.

W dn. 20 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Komu-

nikacyjnej, na którym przyjęto w obu czytaniach 3 następujące rządowe projekty ustaw: o normalizacji wozów, poruszanych siłą zwierzęcą, o oddaleniu budowli, składów, zadrzewienia i robót ziemnych od linii kolejowych oraz o pasach ochronnych przeciwpożarowych i zasłonach odśnieżnych i o ochronie porządku publicznego na kolejach użytku publicznego.

W dn. 20 b. m. na posiedzeniu Komisji Skarbowej przyjęto w II i III czytaniu projekty ustaw: w sprawie zmiany ustawy o spółdzielniach, o zamianie niektórych gruntów państwowych, o sprzedaży niektórych nieruchomości państwowych oraz w sprawie ulg w zakresie opłat stemplowych od podań, stwierdzających czynności prawne, związane z portami obszaru celnego.

W dn. 20 b. m. Komisja Ochrony Pracy przyjęła w obu czytaniach rządowy projekt ustawy o wykonaniu konwencji z Austrią, dotyczących rozrachunków w zakresie dawnego austriackiego ubezpieczenia pensyjnego funkcjonariuszy i ubezpieczenia górników od wypadków.

W dn. 20 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Prawniczej, na którym przyjęto w II i III czytaniu projekt ustawy o ochronie przyrody oraz o szkodnictwie polnem i leśnem.

W dn. 21 b. m. na posiedzeniu Komisji Zdrowia Publicznego przyjęte zostały w obu czytaniach 2 rządowe projekty ustaw: o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych oraz o pielęgniarstwie.

W dn. 21 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Administracyjnej, na którym m. in. w II czytaniu Komisja przyjęła rządowy projekt ustawy o filmach i ich wyświetlaniu wraz z poprawkami referenta.

W dn. 21 b. m. odbyło się posiedzenie Komisji Przemysłowo-Handlowej, na którym w II i III czytaniu przyjęto projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 15/VII 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych. Zmiany, które przewiduje ta nowela, polegają m. in. na podkreśleniu charakteru publicznego izb. Na temże posiedzeniu toczyła się dyskusja nad rządowym projektem ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej w dn. 7/VI 1927 r. o prawie przemysłowym. Zmiany, które wprowadza ta nowela, mają na celu m. in. usunięcie wątpliwości oraz zastosowanie prawa przemysłowego do konieczności, wynikających z obecnego położenia gospodarczego.

Tegoż dnia odbyło się posiedzenie Komisji Skarbowej, na którym w II i III czytaniu przyjęte zostały nast. projekty ustaw: w sprawie opłat stemplowych od spółek, w sprawie zmiany ustawy z dn. 24/III 1933 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych oraz w sprawie zmiany ustawy z dn. 26/III 1920 r. w przedmiocie urządzania loterii i założenia Polskiej Państwowej Loterii Klasowej.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W STYCZNIU

1934 R. — Po sezonowej poprawie, zaobserwowanej w przemyśle węglowym w jesiennych miesiącach r. ub. — w styczniu r. b. nastąpiło pewne osłabienie konjunktury, wywołane spadkiem zapotrzebowania zarówno na rynku krajowym, jak też i na rynkach zagranicznych. W związku z powyższym oraz dzięki utrzymującej się w tym miesiącu względnie wysokiej temperaturze — wydobyte węgla spadło o 4,3%, a natężenie produkcji, t. j. przeciętne dzienne wydobycie, wskutek większej o 3 liczby dni roboczych w styczniu w porównaniu z grudniem, spadło w stopniu znacznie wyższym, a mianowicie o 15,8%. W przemyśle koksierskim przy zwiększonej produkcji zaznaczył się pewien wzrost zbytu ogólnego. Sytuacja w przemyśle brukiarskim uległa pewnemu pogorszeniu zarówno co do produkcji, jak też i zbytu ogólnego.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w styczniu — według danych tymczasowych — wykazuje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Refony węglowe	Wydobyte	Zbyt w kraju ¹⁾	Eksport	Zapasy na zwalach ²⁾
Śląski	1960	987	758	1162
Dąbrowski	528	278	181	446
Krakowski	185	139	—	103
Razem:	2673	1404	939	1711

¹⁾ Bez zużycia własnego kopalń i deputatów.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalń, na deputaty oraz węgla, skreślonego przy sprawozdaniu z pasów.

Grudzień 1933	2801	1613	983	1671
Zmiany w stosunku do grudnia 1933	— 128	— 209	— 44	+ 40

Wydobycie węgla kamiennego w styczniu r. b. wynosiło 2673 tys. t, spadło zatem w stosunku do grudnia r. ub. o 128 tys. t, a w porównaniu ze styczniem 1933 r. wzrosło o 274 tys. t. Przeciętne dzienne wydobycie w styczniu przy 25 dniach roboczych wynosiło ok. 106 tys. t wobec 126 tys. t w grudniu r. ub., a zatem spadło o ok. 20 tys. t.

Ogólny zbył węgla kamiennego z kopalń zmalał o 252 tys. t do 2343 tys. t. Spadek zbytu ogólnego tłumaczy się przede wszystkim zmniejszeniem zapotrzebowaniem rynku wewnętrznego, gdyż spadek eksportu był stosunkowo nieznaczny. Ponieważ zbył krajowy zmalał w stopniu znacznie wyższym niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść eksportu: gdy w grudniu r. ub. udział zbytu krajowego w ogólnym zbycie stanowił 62,12%, a eksportu 37,88%, to w styczniu udział zbytu krajowego spadł do 59,92%, a eksportu wzrósł do 40,08%.

Zbył krajowy węgla kamiennego w styczniu wynosił 1404 tys. t wobec 1613 tys. t w grudniu r. ub., t. j. spadł o 209 tys. t, przewyższając jednakże zbył krajowy w analogicznym miesiącu r. ub. o 87 tys. t.

Spadek odbioru węgla dotczył głównie węgla, przeznaczonego na opał domowy, a w mniejszej mierze — dla przemysłu, natomiast dostawy dla kolei żelaznych nieznacznie wzrosły. Spadek odbioru węgla cechuje przede wszystkim te gałęzie przemysłu, które wkroczyły w okres martwej konjunktury, a mianowicie: przemysł ceramiczny, cegielniany i wapienny oraz

przemysł cukrowniczy. Również przemysł włókienniczy, chemiczny i papierniczy wykazuje pewien spadek odbioru węgla. Zapotrzebowanie węgla ze strony pozostałych gałęzi przemysłu nie wykazuje w styczniu w porównaniu z grudniem r. ub. poważniejszych odchyłań.

Eksport węgla¹⁾ kamiennego w styczniu wynosił 939 tys. t wobec 983 tys. t w grudniu r. ub., t. j. zmalał o 44 tys. t (4,48%), a w porównaniu ze styczniem 1933 r. wzrósł o 117 tys. t. Spadek eksportu dotyczył głównie rej. śląskiego, skąd wywieziono 758 tys. t, t. j. o 40 tys. t mniej, z rej. dąbrowskiego wynosił 181 tys. t (o 1 tys. t mniej); z rej. krakowskiego w miesiącu sprawozdawczym nie eksportowano.

Stan zapasów węgla kamiennego na zwalach kopalniowych wynosił w końcu stycznia r. b. 1711 tys. t wobec 1671 tys. t w końcu grudnia 1933 r., a zatem wzrósł o 40 tys. t.

Liczba robotników w zapisanych w końcu stycznia w kopalniach węgla kamiennego, w związku z pewnym osłabieniem konjunktury, zmalała o 155, jak to wynika z poniższego zestawienia:

Rejony	Grudzień 1933 r.	Styczeń 1934 r.	Spadek w stosunku do grudnia 1933 r.
Śląski	48 781	48 752	29
Dąbrowski	20 956	20 870	86
Krakowski	6 924	6 884	40
Razem:	76 661	76 506	155

Frachty morskie w styczniu w porównaniu z grudniem r. ub. nie wykazywały poważniejszych odchyłań, prócz stawek do portów francuskich, które wykazywały dość silną tendencję zwyżkową. Za statek ok. 3 000 t płacono z Gdańska/Gdyni (za tonnę — w sh papierowych): Sztokholm, Göteborg 4/6, Kopenhaga 4/-, Aarhus 4/6, Tromsø 6/-, Oslo 5/3, Bergen 5/9, Dronthjem 6/-, Stavanger 5/6, Riga 4/3, Revel 4/3, Gent 4/3, Rouen fr. 24, Bordeaux fr. 30, Nantes fr. 39, Nice sh 10/9, Amsterdam, Rotterdam 4/3 ÷ 4/9, Barcelona 11/-, Algier, Philippeville, Bona, Sfax, Oran 8/-, Wenecja, Savona 8/6, Livorno, Genova, Spezia 7/6, Buenos Aires 10½, Rio de Janeiro 9/3.

Ceny węgla w kraju pozostały niezmiennione; ceny eksportowe w styczniu f. o. b. Gdańsk/Gdynia utrzymały się mn. w. na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosiły za grube sortymenty węgla górnośląskiego ok. sh papier. 12/6.

Produkcja koksu w styczniu w porównaniu z grudniem r. ub. wzrosła o 4 528 t (4,11%) i wynosiła 114 658 t. Ogólny zbył koksu znacznie przewyższał produkcję, wynosząc 131 690 t wobec 128 253 t w grudniu, a zatem był wyższy o 3 437 t (2,68%). Z ogólnego zbytu 131 690 t — na zbył krajowy przypada 99 129 t (o 2 595 t mniej), a na eksport 32 561 t (o 6 032 t więcej w porównaniu z grudniem). Zbył krajowy koksu w styczniu kształtował się na ogół niekorzystnie. Spadek zbytu krajowego został spowodowany bardzo znacznym zmniejszeniem się zapotrzebowania koksu dla opału domowego. Straty, powstałe z tego tytułu, zostały tylko częściowo skompensowane zwiększonym zapotrzebowaniem koksu na cele przemysłowe. Na powyższy wspomniany wzrost eksportu wpłynęły zwiększone wysyłki do Włoch i Szwecji oraz wznowienie wysyłek do Grecji. Zapasy koksu zmalały o 17 412 t do 304 662 t. Załoga robotnicza w koksowniach w styczniu zmalała o 19 robotników i wynosiła 1 942 robotników.

Produkcja brykietów w porównaniu z grudniem zmalała o 1 038 t, przy równoległym zmniejszeniu się ogólnego zbytu. Ponieważ ogólny zbył brykietów łącznie z zużyciem własnym był znacznie mniejszy od produkcji, przeto zapasy brykietów wzrosły i wynosiły na koniec stycznia 2 131 t. Załoga robotnicza — w związku ze spadkiem wytwórczości — zmalała o 9 robotników do 213.

Węgla brunatnego w styczniu wydobyto 2 646 t, t. j. o 851 t mniej niż w grudniu, również odpowiednio spadł zbył krajowy. Załoga robotnicza w kopalniach węgla brunatnego w styczniu w związku ze spadkiem wydobywania zmalała o 35 robotników do 270.

EKSPORT WĘGLA KAMIENNEGO W I POŁOWIE LUTEGO 1933 R. w porównaniu z przeciętną za połowę stycznia r. b. przv. mniejszej o ½ ilości dni roboczych (12 wobec 12½) spadł o 116 tys. t i wynosił 353 tys. t.

¹⁾ Liczby, dotyczące eksportu, omówiliśmy szczegółowo w zesz. 6/1934, str. 175.

Spadek eksportu dotyczył obu rejonów eksportujących, przy czym z rej. śląskiego wywieziono 298 tys. t, t. j. o 81 tys. t mniej, a z rej. dąbrowskiego 55 tys. t, zatem o 35 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę stycznia.

Na rynki środkowo-europejskie wywieziono 63 tys. t, t. j. o 7 tys. t mniej, przy czym spadek eksportu dotyczył głównie Czechosłowacji, jednak wobec sztywnego miesięcznego kontyngentu wywozowego do tego kraju, strata ta będzie skompensowana wzmocnionym wywozem w II połowie miesiąca.

Eksport na rynki skandynawskie zmalał o 55 tys. t do 109 tys. t, przy czym spadek wywozu cechował wszystkie kraje tej grupy rynków.

Na rynki bałtyckie w okresie sprawozdawczym nie eksportowano.

Eksport na rynki zachodnio-europejskie spadł o 54 tys. t do 77 tys. t, przy czym spadek wywozu dotyczył głównie Francji, Irlandji i Holandji, a w mniejszym stopniu wszystkich pozostałych krajów, objętych tą grupą rynków.

Wywóz na rynki południowo-europejskie wzrósł o 3 tys. t do 60 tys. t, co tłumaczyć należy uplasowaniem, po pewnej przerwie, w okresie sprawozdawczym większego ładunku węgla na rynku jugosłowiańskim.

Co się tyczy wysyłek na rynki pozaeuropejskie, to w okresie sprawozdawczym spadły one o 2 tys. t do 18 tys. t, przy czym zaszyły poważniejsze przesunięcia w ilościach, odbieranych przez poszczególne kraje, a mianowicie: spadek wysyłek do Algieru został prawie w całości skompensowany wzmocnionymi wysyłkami do Egiptu i Argentyny.

Wywóz węgla okrętowego spadł o 4 tys. t do 12 tys. t, natomiast wysyłki do W. M. Gdańska wzrosły o 4 tys. t i wynosiły 14 tys. t.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1÷15/II r. b. wynosiła ok. 25 tys. t, a zatem spadła o 9 tys. t w porównaniu z poprzednim miesiącem. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wynosiła ok. 23 tys. t, z rej. dąbrowskiego ok. 5 tys. t.

Przeładunek w portach w I połowie lutego r. b. spadł o 93 tys. t i wynosił 286 tys. t, z czego na Gdańsk przypada 108 tys. t, t. j. o 79 tys. t mniej, a na Gdynię 178 tys. t, t. j. o 14 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za I połowę stycznia r. b.

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W LISTOPADZIE 1933 R — Wydobycie węgla w listopadzie 1933 r. przedstawiało się następująco:

Wydobycie węgla kamiennego — w listopadzie 1933 r.

Tabl. I

Rejony węglowe	Listopad		Styczeń ÷ listopad				
	1 9 3 3		1 9 3 3		1 9 3 2		
	tonn	1913=100	tonn	1913=100	tonn		
Śląski	2 126 083	79,28	17 934 611	60,79	19 739 481		
przec. dzienna	85 043	78,75	64 981	60,17	71 520		
Dąbrowski	590 660	103,94	4 999 526	79,53	4 955 356		
przec. dzienna	23 627	102,21	18 114	78,36	17 954		
Krakowski	216 247	131,67	1 620 201	89,68	1 681 147		
przec. dzienna	8 650	130,80	5 870	88,76	6 091		
Ogółem:	2 932 990	85,90	24 554 338	65,32	26 375 988		
przec. dzienna	117 320	85,19	88 965	64,60	95 565		

Wzrost (+), względnie spadek (—) wydobywania w listopadzie w porównaniu z październikiem r. ub. oraz listopadem 1932 r. wykazuje poniższe zestawienie:

Rejony	W stosunku:			
	do października 1933 r.		do listopada 1932 r.	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	+ 130 831	6,56	+ 119 552	5,96
Dąbrowski	+ 23 721	4,18	+ 13 972	2,42
Krakowski	+ 13 717	6,77	+ 16 581	8,30
Ogółem:	+ 168 269	6,09	+ 150 105	5,39

Wydobycie węgla kamiennego w listopadzie r. ub. w porównaniu z analogicznym miesiącem 1932 r. wzrosło o 150 105 t, czyli o 5,39%, a w porównaniu z październikiem 1933 r. (głównie pod wpływem czynników natury sezonowej) wzrosło o 168 264 t, t. j. o 6,09%. W okresie styczeń ÷ listopad 1933 r.

wydobyto 24 554 338 t wobec 26 375 988 t w analogicznym okresie 1932 r., czyli o 1 821 650 t, t. j. o 6·91% mniej.

Zbyt węgla kamiennego w Kraju — w listopadzie 1933 r.

Tablica II

Rodzaj odbiorców	Listopad 1933 tonn	Styczeń ÷ listopad			
		1933		1932	
		tonn	%	tonn	%
I.—Przemysł					
Hutniczy:					
żelazny	85 304	861 723	6·31	710 200	5·08
innych metali	32 702	332 162	2·43	389 622	2·79
Koksniarstwo	141 927	1 443 214	10·57	1 370 224	9·80
Brykociarnie	27 643	191 229	1·40	196 478	1·41
Gazownie	27 542	249 122	1·83	258 679	1·85
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie, nie mające węgla własnego) ¹⁾	5 021	33 776	0·25	20 429	0·15
Naftowy	8 528	71 975	0·53	72 452	0·52
Solny	10 135	90 830	0·67	109 765	0·78
Cementowy, ceramiczny oraz ceglany i wapienny	45 127	508 096	3·72	487 691	3·49
Obróbczy (metalowy i inny)	12 786	89 121	0·65	84 452	0·60
Chemiczny	34 540	282 787	2·07	321 157	2·30
Garbarski i przetworów zwierzęcych	2 614	28 056	0·21	28 845	0·21
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	44 854	446 282	3·27	529 275	3·79
Cukrowniczy	32 946	290 231	2·13	343 654	2·46
Papierniczy	30 880	263 587	1·93	241 900	1·73
Włókienniczy	76 249	666 648	4·88	587 791	4·20
Inne gałęzie przemysłu	138 182	1 214 146	8·90	1 196 564	8·56
Razem przemysł¹⁾:	756 980	7 062 985	51·75	6 949 178	49·72
II.—Inni odbiorcy					
Koleje żelazne	332 125	2 598 626	19·04	2 730 311	19·53
Żegluga	2 924	20 539	0·15	11 395	0·08
Instytucje miejsk. (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne, oprócz gazowni)	53 563	378 171	2·77	404 831	2·90
Wojskowość	22 339	286 728	2·10	306 831	2·20
Instytucje państw.	15 837	125 159	0·92	133 213	0·95
Opał domowy ²⁾	219 400	1 576 820	11·55	1 730 537	12·38
Pośrednicy	222 417	1 598 871	11·72	1 711 092	12·24
Razem inni odbiorcy²⁾:	868 605	6 584 914	48·25	7 028 210	50·28
Ogółem w kraju:	1 625 585	13 647 899	100·00	13 977 388	100·00

Wzrost zbytu ogólnego w listopadzie w porównaniu z październikiem wyniósł 90 399 t, przyczem poprawa w odbiorze węgla dotyczyła zarówno rynków zagranicznych, jak i rynku wewnętrznego. Ponieważ jednak zbyt krajowy w miesiącu spr. wozdawczym wzrósł stosunkowo w większym stopniu niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego, a mianowicie: udział zbytu krajowego w zbyciu ogólnym w listopadzie wzrósł do 60·64%, a eksportu spadł do 39·36% (odpowiednie liczby dla października 1933 r. wynosiły: 60·56% i 39·44%).

¹⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalń

²⁾ Bez zużycia na deputaty.

Eksport węgla kamiennego — w listopadzie 1933 r.

Tablica III

KRAJE	Listopad 1933 tonn	Styczeń ÷ listopad			
		1933		1932	
		tonn	%	tonn	%
I.—Rynki środkowo-europejskie					
Austria	143 212	1 037 875	11·90	1 225 106	13·02
Węgry	1 290	5 045	0·06	14 615	0·16
Czechosłowacja	40 181	233 360	2·68	483 051	5·13
Niemcy	78	364	—	9 660	0·10
II.—Rynki skandynawskie					
Szwecja	268 821	2 078 196	23·83	2 494 099	26·50
Norwegia	61 800	776 911	8·91	813 072	8·64
Dania	56 002	681 888	7·82	1 239 452	13·17
Islandja	3 930	30 863	0·35	25 956	0·27
Finlandja	83 624	410 234	4·71	357 473	3·80
III.—Rynki bałtyckie:					
Łotwa	7 680	106 740	1·22	178 439	1·90
Litwa	6 000	89 040	1·02	100 408	1·07
Kłajpeda	—	770	0·01	37 721	0·40
Estonja	—	1 555	0·02	24 259	0·26
Estonja	1 680	15 375	0·17	16 051	0·17
IV.—Rynki zachodnio-europejskie					
Francja	204 107	1 617 422	18·55	1 145 674	12·17
Belgia	97 119	840 763	9·64	691 162	7·34
Irlandja	13 455	172 078	1·97	144 744	1·54
Holandja	70 740	406 545	4·66	114 823	1·22
Szwajcaria	18 818	104 268	1·20	99 919	1·06
Szwajcaria	3 975	93 768	1·08	95 026	1·01
V.—Rynki południowo-europejskie					
Włochy	101 544	1 023 636	11·74	803 226	8·53
Jugosławia	82 344	914 379	10·49	757 199	8·04
Rumunia	3 635	15 175	0·17	21 548	0·23
Grecja	770	5 952	0·07	24 479	0·26
Grecja	6 255	79 590	0·91	—	—
Gibraltar	8 540	8 540	0·10	—	—
VI.—Rynki pozaeuropejskie					
Algierja	24 925	161 583	1·85	111 724	1·19
Egipt	14 725	124 998	1·43	70 690	0·75
Egipt	6 680	21 800	0·25	—	—
Argentyna	—	4 560	0·05	32 729	0·35
Turcja	3 520	10 225	0·12	8 305	0·09
VII.—Węgiel okrętowy					
Razem zagran.:	1 026 156	8 457 643	96·99	9 175 019	97·48
VIII.—W. M. Gdańsk					
Gdańsk	28 899	262 186	3·01	237 584	2·52
Ogółem:	1 055 055	8 719 829	100·00	9 412 603	100·00

Wzrost (+) wzgl. spadek (—) zbytu krajowego oraz eksportu w listopadzie w porównaniu z październikiem r. ub. ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	Zbyt w kraju		Eksport	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	+ 29 744	2·77	+ 24 611	2·88
Dąbrowski	+ 14 107	4·20	+ 8 822	5·26
Krakowski	+ 13 235	8·27	— 120	17·52
Ogółem:	+ 57 086	3·64	+ 33 313	3·26

Jak wynika z tabl. II, w której podany jest zbyt węgla w kraju według poszczególnych grup odbiorców — wzrost zbytu dotyczył dostaw węgla dla kolei żelaznych oraz węgla na cele opału domowego, a to wskutek raptownego spadku temperatury i niewielkich zapasów rynku. Spadło natomiast zapotrzebowanie koksniarń, które z powodu mniejszej liczby dni roboczych w listopadzie nie przerobiły tych ilości węgla, co w poprzednim miesiącu. Obniżyły się również dostawy węgla dla cukrowni wobec zbliżania się ku końcowi kampanji pro-

dukcyjnej. Uległo także redukcji zapotrzebowanie rolnictwa wraz z jego przemysłem przeróbczym. Najpoważniej jednak spadł odbiór węgla ze strony przemysłu cementowego i ceramicznego w związku z nastaniem sezonu martwego w tych gałęziach produkcji. Pozostałe gałęzie przemysłu nie wykazują w listopadzie poważniejszych odchyleń od poziomu października.

Zbyt węgla na cele przemysłowe w listopadzie wynosił 756 980 t wobec 793 284 t w październiku, spadł więc o 36 309 t, t. j. o 4,58%. Natomiast wzrósł odbiór węgla ze strony „innych odbiorców”, wynosząc w listopadzie 868 575 t wobec 775 210 t w październiku, a zatem o 93 365 t, t. j. o 12,04%, więcej. Cały zbyt krajowy w listopadzie wynosił 1 625 515 t wobec 1 568 499 t w październiku, czyli wzrósł o 57 016 t, t. j. o 3,64%.

Obrót węgla kamiennego i brunatnego, koksu oraz brykietów — w listopadzie 1933 r.
(w tonnach)

Tablica IV

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspozycji ¹⁾	R O Z C H Ó D								Pozostałość na zwalchach na następn. miesiąc
				Z B Y T			Z U Ż Y C I E			Ogółem		
				W kraju	Zagranicę	Razem	Cele własne	Deputaty robot.	urzęd.		Razem	
W ę g i e l k a m i e n n y												
Śląski	1 450 286	2 126 083	3 560 413	1 102 406	877 873	1 980 279	142 165	26 259	3 274	171 698	2 151 977	1 408 436
Dąbrowski	429 549	590 660	1 019 238	349 883	176 617	526 500	36 465	9 508	1 802	57 775	584 275	434 963
Krakowski	76 111	216 247	292 358	173 296	565	173 861	24 748	5 107	772	30 627	204 488	87 870
Ogółem:	1 955 946	2 932 990	4 872 009	1 625 585	1 055 055	2 680 640	213 378	40 874	5 848	260 100	2 940 740	1 931 269
W ę g i e l b r u n a t n y												
Zawiercki	—	2 161	2 161	1 924	—	1 924	150	84	3	237	2 161	—
Wschodnio-małop. Poznańsko-pomorski	329	318	647	442	—	442	75	—	—	75	517	130
Ogółem:	864	3 450	4 314	3 337	—	3 337	225	84	3	312	3 649	665
K o k s												
Śląski	352 727	106 901	459 628	88 085	30 624	118 709	159	—	28	187	118 896	340 732
B r y k i e t y												
Śląski	457	27 271	27 728	23 343	2 954	26 297	208	—	8	216	26 513	1 215

Zbyt krajowy w okresie styczeń ÷ listopad 1933 r. wynosił 13 647 879 t wobec 13 977 388 t w analogicznym okresie 1932 r., spadł więc o 329 509 t, t. j. o 2,36%.

Jak ilustruje tabl. III, eksport węgla w listopadzie w porównaniu z październikiem zwiększył się nieznacznie, przyczem wzrost wywozu dotyczył głównie Szwecji, Finlandji i Irlandji. Ogółem wyeksportowano w listopadzie 1 055 055 t wobec 1 021 742 t w październiku, t. j. o 33 313 t (3,26%) więcej.

W okresie styczeń ÷ listopad 1933 r. eksport wyniósł 8 719 829 t wobec 9 412 603 t w analogicznym okresie 1932 r., spadł więc o 692 774 t, t. j. o 7,36%.

Całkowity obrót węgla, koksu i brykietów w listopadzie 1933 r. podaje tabl. IV, z której widać — w porównaniu z danymi za październik — że zapasy węgla kamiennego na zwalchach kopalnianych nieznacznie spadły, wynosząc w końcu miesiąca sprawozdawczego 1 931 269 t.

Wzrost zapotrzebowania węgla w listopadzie zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych spowodował zwiększenie się liczby wszystkich dniówek odrobionych, mimo mniejszej o 1 liczby dni roboczych w listopadzie w porównaniu z październikiem (25 wobec 26), a mianowicie do 1 700 306 t, t. j. o 53 095 (3,22%). W tej liczbie wzrosła liczba dniówek zwykłych odrobionych do 1 666 288, t. j. o 49 856 (3,08%), i dniówek nadliczbowanych do 34 018, czyli o 3 239 (10,52%), stanowiąc 2,04% liczby dniówek zwykłych odrobionych.

Liczba wszystkich dniówek opuszczonych w listopadzie spadła o 62 507 (23,51%) i wynosiła 203 360, co stanowi 12,20% zwykłych dniówek odrobionych. Do zmniejszenia się tych dniówek przyczynił się spadek t. zw. „świętówek” o 52 342 (39,07%), która wynosiła 81 644, co stanowi 4,90% zwykłych dniówek odrobionych.

Liczba przeciętnie zatrudnionych robotników wzrosła o 2 698 (3,79%) do 74 786.

Przeciętne wydobycie węgla na 1 robotniko-dniówkę wzrosło i wynosiło w listopadzie: w rej. śląskim 1 965 kg wobec 1 911 kg w październiku, w rej. dąbrowskim 1 360 kg wobec 1 344 kg i w rej. krakowskim 1 405 kg wobec 1 369 kg, przeciętnie dla całego Państwa 1 756 kg wobec 1 713 kg, czyli wzrosło o 43 kg.

Przeciętny zarobek w gotówce dorosłego mężczyzny na 1 dniówkę odrobioną pozostał na poprzednim poziomie i wynosił: w rej. śląskim \bar{z} 8,45, w rej. dąbrowskim \bar{z} 6,76 i w rej. krakowskim \bar{z} 6,28.

Przeciętny miesięczny dochód dorosłego mężczyzny w rej. śląskim spadł z powodu mniejszej liczby dniówek odrobionych przypadających na 1 przeciętnie zatrudnionego robotnika, i wynosił \bar{z} 218,77 wobec \bar{z} 220,64, w rej. krakowskim, gdzie liczba dniówek w stosunku do przeciętnie zatrudnionego robotnika wzrosła, zarobek też zwiększył się i wynosił w listopadzie \bar{z} 154,71 wobec \bar{z} 149,29 w październiku, natomiast w rej. dąbrowskim przeciętny dochód robotnika nie uległ poważniejszej zmianie i wynosił \bar{z} 156,72 wobec \bar{z} 157,16 w poprzednim miesiącu.

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania rodziny robotniczej, składającej się z 4 osób, chociaż niejednolicie obliczany, wynosił w listopadzie: w rej. śląskim \bar{z} 148,70 wobec \bar{z} 146,80 w październiku i w rej. dąbrowskim \bar{z} 110,85 wobec \bar{z} 111,91.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

SITUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W STYCZNIU 1934 R. — Wydobyte ropy w styczniu r. b. wyniosło 4 462 cyst. brutto (w grudniu r. ub. 4 398 cyst.), a mianowicie: w okręgu jasielskim 830 cyst. (w grudniu 796 cyst.), drohobyckim 3 378 cyst. (w grudniu 3 339 cyst.) i stanisławowskim 254 cyst. (w grudniu 263 cyst.). Z tych ilości na ropę marki podstawowej przypadło 2 554 cyst. (w grudniu 2 870 cyst.) i na marki specjalne 1 908 cyst. (w grudniu 1 528 cyst.).

Gazów ziemnych wydobyto (w tys. m³): w okręgu jasielskim 9 771 (w grudniu 7 955), drohobyckim 29 820 (w grudniu 33 393) i w stanisławowskim 3 754 (w grudniu 2 631). Ogółem wydobyto 43 345 tys. m³ wobec 43 979 tys. m³ w grudniu.

Ceny ropy nie uległy w stosunku do cen grudniowych zmianie, pozostając na wysokości od \bar{z} 1 570 za cyst. 10-tonnową ropy bruttowej marki borysławskiej loco zbiorniki, przy lekkiej tendencji zniżkowej. Cena ropy nettovej tej samej marki wynosiła \bar{z} 1 684 ÷ 1 700.

Przeciętna cena gazu ziemnego w rejonie borysławskim, obliczona przez Izbę Przemysłowo-Handlową we Lwowie na podstawie uskuteczniczonych transakcji, wynosiła \bar{z} 4,9 za m³ wobec \bar{z} 4,74 w grudniu 1933 r.

Czynnych było 681 kopalń ropy i gazów, które zatrudniały 8 627 robotników (w grudniu 667 kopalń i 8 624 robotników).

Ruch wiertniczy utrzymywał się na poziomie niezmiennym. Z założonych nowych wierceń, ciekawsze jest wiercenie

¹⁾ Z uwzględnieniem przypisów i skreśleń oraz obrotu między kopalniami.

w Wowni, w sąsiedztwie kopalń daszawskich. Wiercenie wiąże się z obserwowanym od szeregu miesięcy ruchem terenowym w okolicach Daszawy i ma służyć jako źródło energii gazowej do przeprowadzenia głębokich wierceń na tych terenach. Gaz spodziewany jest na głęb. 450 m.

Rafinerje olejów mineralnych przerobiły w miesiącu sprawozdawczym 4 761 cyst. ropy (w grudniu 1933 r. 4 301 cyst.). Wytwórczość produktów naftowych wynosiła 4 335 cyst. (w grudniu 3 861 cyst.), w tem: 687 cyst. benzyn, 1 619 cyst. nafty, 646 cyst. olejów gazowego i opałowego, 654 cyst. olejów smarowych, 225 cyst. parafiny i świec oraz 504 cyst. innych produktów.

Wysłano z rafinerji dla spożycia krajowego 2 941 cyst. (w grudniu 3 151 cyst.), w tem: 457 cyst. benzyn, 1 516 cyst. nafty, 497 cyst. olejów gazowego i opałowego, 311 cyst. olejów smarowych, 67 cyst. parafiny i świec oraz 93 cyst. innych produktów naftowych.

Wysłano z rafinerji z przeznaczeniem na eksport 1 270 cyst. (w grudniu 1 570 cyst.), w tem: 450 cyst. benzyn, 248 cyst. nafty, 228 cyst. olejów gazowego i opałowego, 178 cyst. olejów smarowych, 161 cyst. parafiny i świec oraz 105 cyst. innych produktów.

Zapasy produktów naftowych w rafinerjach w dn. 31/I r. b. wynosiły ogółem 18 522 cyst. wobec 18 086 cyst. w dn. 31/XII 1933 r., w tem: 2 154 cyst. benzyn, 1 948 cyst. nafty, 1 657 cyst. olejów gazowego i opałowego, 5 304 cyst. olejów smarowych, 375 cyst. parafiny i świec oraz 7 084 cyst. innych produktów naftowych. Zapasy ropy na rafinerjach wynosiły w dn. 31/I r. b. 2 327 cyst. (w dn. 31/XII r. ub. 3 162 cyst.).

W przemyśle rafineryjnym olejów mineralnych w styczniu było czynnych 35 zakładów, zatrudniających 3 566 robotników.

Zakłady gazolinowe przerobiły 23 500 tys. m³ gazu (w grudniu 23 011 tys. m³), otrzymano gazolinę 340 cyst. (w grudniu 338 cyst.). Zbyt gazolinę w kraju wyniósł 280 cyst. (w grudniu 263 cyst.), wysłano zagranicę 2 cyst. (w grudniu 1 cyst.). Czynnych było 26 zakładów, które zatrudniały 317 robotników.

PRZEMYSŁ CUKROWNICZY

WYZNACZENIE OSTATECZNYCH KONTYNGENTÓW

CUKRU. — Ustawa z dn. 22/VII 1925 r. o uregulowaniu obrotu cukrem („Dz. Ust. R. P.” Nr. 90, poz. 630) w art. 1 nakłada na Ministra Skarbu obowiązek corocznego wyznaczania, w porozumieniu z Ministrami: Przem. i Handlu oraz Roln. i Ref. Roln., kontyngentów cukru na okres 1/X ÷ 30/IX następnego roku. Prowizoryczne wyznaczenie kontyngentów winno nastąpić najpóźniej do dn. 15/VIII tego roku, w którym rozpoczyna się kampanja, ostateczne zaś wyznaczenie kontyngentów — do dn. 15/I następnego roku.

W wykonaniu powyższego postanowienia Minister Skarbu wydał w dn. 15/I r. b. w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami rozporządzenie w sprawie ostatecznego wyznaczenia i rozdziału kontyngentów cukru na kampanję 1933/34. Zostało

ono ogłoszone w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 7 (rozporządzenie o wyznaczeniu prowizorycznych kontyngentów cukru na kampanję 1933/34 zostało wydane w dn. 15/VIII 1933 r. — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 66, poz. 497).

Rozporządzenie to wyznacza (w q cukru białego): a) kontyngent zasadniczy — 2 799 370, b) kontyngent zapasowy — 139 968, c) kontyngent eksportowy — 2 779 308.

Zasadniczy kontyngent cukru — w myśl art. 2 wymienionej na wstępie ustawy — wyznacza się w wysokości krajowej konsumpcji cukru, określanej w ten sposób, że do cukru, wydanego na użytek wewnętrzny za opłatą podatku spożywczego w okresie 1/X ÷ 30/IX następnego roku, dolicza się tę ilość cukru, od której w ciągu tegoż okresu wpłacono cło przywozowe.

Należy zaznaczyć, że — zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 13/IX 1927 r. o opodatkowaniu cukru („Dz. Ust. R. P.” Nr. 81, poz. 700) — podatek spożywczy pobierany jest od cukru, wydanego zarówno do bezpośredniego spożycia przez ludność, jak i do produkcji przemysłowej środków spożywczych, przyczem Minister Skarbu władny jest zwolnić od akcyzy te ilości cukru, które są przeznaczone do produkcji przemysłowej artykułów spożywczych, podlegających akcyzie z mocy innych przepisów prawnych.

W myśl art. 1 ustawy o uregulowaniu obrotu cukrem, kontyngent zapasowy określa tę ilość cukru, jaka ma być zatrzymana w cukrowniach na wypadek wzrostu spożycia cukru w kraju. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 15/I r. b. wyznacza kontyngent zapasowy w ilości najmniejszej, na jaką pozwala ustawa z dn. 22/VII 1925 r. (5% kontyngentu zasadniczego), a to z tego względu, że wobec trwającego od szeregu lat spadku konsumpcji cukru, trudno jest liczyć na nagły wzrost spożycia tego artykułu.

Wobec przystąpienia polskiego cukrownictwa do międzynarodowego porozumienia cukrowniczego, tak zwanej umowy Chadbourne'a, omawiane rozporządzenie Ministra Skarbu wyznacza kontyngent eksportowy, zgodnie z art. 12 ustawy z dn. 22/VII 1925 r. w brzmieniu ustawy z dn. 5/XI 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 101, poz. 770), w wysokości, przewidzianej w tem porozumieniu. Na pokrycie kontyngentu eksportowego może służyć zarówno cukier biały, jak i surowy, ten ostatni jednak zalicza się na poczet tego kontyngentu w wysokości 90% wagi, bez względu na gatunek.

Omawiane rozporządzenie przeprowadza nadto rozdział wymienionych kontyngentów pomiędzy czynne w kampanji 1933/34 r. cukrownie.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 26/I r. b.

R.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

WSPÓLPRACA IZB ROLNICZYCH Z POWIATOWYMI ZWIĄZKAMI SAMORZĄDOWEMI.

— Art. 8 pkt. c rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 22/III 1928 r. o izbach rolniczych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 2/1933, poz. 16) zawiera postanowienie, nakładające na izby rolnicze obowiązek współdziałania z władzami państwowymi przy wykonywaniu przez te władze nadzoru nad działalnością powiatowych samorządów terytorjalnych i zapewnianiu jednolitości prowadzonej przez te samorządy akcji w zakresie rolnictwa. Postanowienie to ma swoje głębsze uzasadnienie w przyjętej powszechnie zasadzie sprawowania nadzoru nad działalnością ogniw samorządowych niższego rzędu przez ogniw wyższe, która to zasada m. inn. znalazła swój wyraz i w naszym ustawodawstwie przez powierzenie funkcji nadzoru nad działalnością gmin wiejskich — powiatowym związkom samorządowym, nadzoru zaś nad powiatowymi związkami samorządowymi — wojewodom przy współudziale wojewódzkich organów kolegialnych (rad i wydziałów wojewódzkich), stanowiących surogat samorządu wojewódzkiego.

Izby rolnicze, jako organa samorządu gospodarczego w stopniu wojewódzkim, do których powołania — zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi — przyczyniają się powiatowe związki samorządowe przez wybór znacznej liczby radców, słusznie uznane są przez ustawę za organa, właściwe do współdziałania w wykonywaniu nadzoru nad działalnością w zakresie rolnictwa powiatowych związków samorządowych.

Już w czerwcu roku ubiegłego Min. Roln. i Ref. Roln. zwróciło do Min. Spraw Wewn., jako zwierzchniej władzy nadzorczej samorządu terytorjalnego, o wydanie zarządzeń, mających na celu zapewnienie izbom rolniczym wpływu na obsadę personalną stanowisk instruktorów rolnych w powiatowych związkach samorządowych. Wynikiem tego stanowiska był okólnik Min. Spr. Wewn. z dn. 28/VIII 1933 r. Nr. SS 52/7/1 do wszystkich wojewodów, z wyjątkiem Śląskiego, w którym wzywa wojewodów, aby z chwilą zorganizowania izb rolniczych personel instruktorski, będący na etacie samorządów powiatowych lub utrzymywany z zasiłków samorządowych przez organizacje rol-

nice, pracował w kierunku fachowym, zgodnym z programem rolniczym izb. Min. Spraw Wewn. zaleciło również w tym okólniku m. inn. organizowanie konferencji instruktorskich z udziałem przedstawicieli izb rolniczych i członków komisji rolnych powiatowych związków samorządowych oraz zapewniło izbom rolniczym wpływ na obsadę personalną stanowisk instruktorskich.

Powyższy okólnik Min. Spraw Wewn. nie wyczerpywał zagadnienia, związanego z wykonaniem postanowień rozporządzenia o izbach rolniczych, to też w październiku r. ub. Minister Roln. i Ref. Roln. zwrócił się do Ministra Spraw Wewn. z prośbą o wydanie zarządzeń, mających na celu bardziej wszechstronne załatwienie tej sprawy. W wyniku tego wystąpienia Min. Spraw Wewn. wydało nowy okólnik z dn. 10/I 1934 r. Nr. SS 52/7/2, regulujący udział izb rolniczych w wykonywaniu przez wojewodów nadzoru nad działalnością powiatowych związków samorządowych w zakresie rolnictwa.

Okólnik zaleca m. inn. uzupełnienie składu powiatowych komisji rolnych, które utworzone zostały według wskazówek Min. Spraw Wewn. z 1928 r. we wszystkich powiatach Rzplitej (prócz województw zachodnich), w tym kierunku, aby w skład tych komisji wchodziły z urzędu — obok dotychczasowych przedstawicieli rolnictwa — wszyscy radcowie izby rolniczej z obszaru danego powiatu. O posiedzeniach powiatowych komisji rolnych, jak również o posiedzeniach rady i wydziału powiatowego, na których mają być omawiane sprawy, dotyczące rolnictwa, względnie rozpatrywane preliminarze budżetowe w dziale X (popieranie rolnictwa) mają być, w myśl okólnika, zawiadamiane izby rolnicze z prawem uczestniczenia w tych posiedzeniach przez delegatów swoich z głosem doradczym.

Przy opracowywaniu preliminarza budżetowego w dziale X wydziały powiatowe zostały zobowiązane do opracowywania rocznego szczegółowego planu pracy nad podniesieniem rolnictwa w danym powiecie. Plan taki winien być uzgodniony z właściwą izbą rolniczą, której rola polegałaby nietylko na współpracy przy ustalaniu wysokości sum, uzależnionych przede wszystkim od całokształtu gospodarki finansowej samorządu powiatowego, ile na pomocy fachowej w repartycji na poszczególne cele tych sum, jakimi dany powiatowy związek samorządowy dysponuje na akcję popierania rolnictwa. Ministerstwo wyjaśnia, iż zalecenie to ma na celu koordynowanie zamierzeń poszczególnych powiatów z punktu widzenia planu działania izby.

Opracowane w ten sposób preliminarze budżetowe powiatowych związków samorządowych oraz plany pracy w zakresie popierania rolnictwa mają być przesyłane przez wydziały powiatowe właściwym izbom rolniczym równocześnie z przesłaniem tych materiałów władzy nadzorczej do zatwierdzenia. Min. Spraw Wewn. podkreśla w dalej konieczność wysłuchania opinii izby rolniczej co do przeznaczenia kwot na poszczególne cele w dziale X tych preliminarzy i uwzględnienia tych opinii w miarę możliwości przed poddaniem pod obrady wydziału wojewódzkiego preliminarzy budżetowych powiatowych związków samorządowych.

W dalszym ciągu Min. Spraw Wewn. zaleca, aby co do obsady personalnej stanowisk instruktorów rolnych wszelkich kategorii brana była pod uwagę fachowa opinia izby, oraz aby wnioski izby rolniczej co do konieczności zmian na stanowiskach instruktorskich — ze względu na niedostateczne kwalifikacje fachowe zatrudnionych pracowników — w każdym wypadku były przez wydziały powiatowe rozpatrywane i uwzględniane, a niemożność w wypadkach wyjątkowych uwzględnienia wniosku izby była należycie uzasadniana. Zalecenie to dotyczy również personelu instruktorskiego, utrzymywanego przez powiatowe organizacje rolnicze z zasiłków samorządowych.

Oddzielnie Min. Spraw Wewn. omawia sprawę utworzenia we wszystkich powiatach instytucji agronomów powiatowych, utrzy-

mywanych przez wydziały powiatowe przy większej lub mniejszej pomocy izb rolniczych zależnie od ich zasobności. Agronomowie powiatowi w okręgach, w których izby nie mogą na ten cel przeznaczać subwencji ze względu na brak odpowiednich środków finansowych, winni być utrzymywani przez samorząd ze środków własnych, o ile, oczywiście, nie stanie temu na przeszkodzie brak odpowiednich środków w samorządzie powiatowym. Agronomowie powiatowi winni być referentami powiatowych komisji rolnych oraz wykonawcami uzgodnionego pomiędzy powiatowym związkiem samorządowym, towarzystwem rolniczym i izbą planu pracy rolniczej w powiecie.

W dalszym ciągu okólnika Min. Spraw Wewn. zwraca uwagę, iż — wobec utworzenia izb rolniczych — staje się rzeczą zbędną funkcjonowanie wojewódzkich komisji rolnych przy radach wojewódzkich, których utworzenie swego czasu było zalecone wojewodom, gdyż rolę tych komisji spełniać obecnie winny izby rolnicze, reprezentujące zarówno dobrowolne organizacje rolnicze, jak i samorząd terytorjalny.

Omówione powyżej 2 okólniki Min. Spraw Wewn. stanowią poważny krok naprzód w zakresie skoordynowania w okręgach poszczególnych izb rolniczych całokształtu prac, związanych z popieraniem rolnictwa. O ile okólniki te będą z należytem zrozumieniem ich treści i ducha przez czynniki zainteresowane zastosowane w życiu, stać się będą mogły podstawą do zrealizowania tych wytycznych, które ustawodawca dał w zakresie wzajemnej współpracy samorządu terytorjalnego z gospodarczym w artykułach 8, 12 i 15 rozporządzenia o izbach rolniczych. Oczywiście jest rzeczą, że w drodze zarządzeń ministerjalnych wszystkie kwestje, związane z tą współpracą, a w szczególności z wykonywaniem przez wojewodów przy współudziale izb rolniczych nadzoru nad działalnością samorządu powiatowego w zakresie rolnictwa nie będą mogły być rozwiązane. Szersze rozwinięcie intencji ustawodawcy wymagałoby jeszcze dalszych posunięć, jak np. zapewnienia izbom rolniczym udziału z głosem stanowczym przez swych delegatów w pracach wojewódzkich organów kolegialnych przy rozpatrywaniu przez te organa spraw rolnych. Zapewnienie izbom tak daleko idącego wpływu jest jednak rzeczą niemożliwą do załatwienia inaczej niż w drodze ustawodawczej.

W każdym jednak razie stwierdzić należy, że w chwili obecnej warunki do całkowitej scharmonizowanej i skoordynowanej pracy rolniczej w okręgach poszczególnych izb istnieją i że od samych izb w dużej mierze zależeć będzie należyte ich wykorzystanie.

Z drugiej strony podkreślić należy, że intencją omówionych zarządzeń ministerjalnych w żadnym wypadku nie było i być nie mogło stworzenie jakichś specjalnych przywilejów dla nowej organizacji samorządu rolniczego w stosunku do organizacji samorządowych, istniejących już dawniej. Z zarządzeń tych, zdaniem naszym, wynikają przedewszystkiem obowiązki dla izb rolniczych zapewnienia samorządowi terytorjalnemu fachowej pomocy w realizacji jego zadań w zakresie rolnictwa oraz jak najbardziej zyczelivej współpracy, która nie nosiłaby charakteru żadnego nadzoru, ani też bezzasadnego hamowania inicjatywy samorządu terytorjalnego, a sprowadzałaby się do wspólnego z tym samorządem jak najbardziej skutecznego podnoszenia poziomu życia społecznego i gospodarczego wsi.

Inż. Szczepny Miklaszewski

OCENY MASŁA I SERÓW W 1933 R. — W styczniu r. b. odbyło się posiedzenie plenarne Komitetu Państwowych Ocen Masła i Serów, na którym zatwierdzono wyniki przeprowadzonych w 1933 r. ocen. Podobnie, jak i w ubiegłych latach, odbyła się jedna powszechna ocena we Wrześni w dn. 27/X 1933 r. oraz 6 okręgowych (w tem: 4 w okresie wiosennym i 2 w okresie jesiennym).

Wyniki ocen w 1933 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Miejsce oceny	Data oceny	Liczba ocenionych próbek	K l a s a o c e n i o n y c h p r ó b e k:									
			I A (wyborowe)		I B (bardzo dobre)		II (dobre)		III (średnie)		IV (złe)	
			ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
Września . . .	6/V	17	—	—	3	17.6	9	53.0	5	29.4	—	—
Wilno	20/V	16	—	—	2	12.5	8	50.0	6	37.5	—	—
Rzeszów	22/V	106	—	—	9	8.5	63	59.4	32	30.2	2	1.9
Warszawa	30/V	82	—	—	12	14.6	38	46.4	31	37.8	1	1.2
Września ¹⁾ . . .	27/X	175	1	0.6	22	12.6	95	54.3	41	24.3	16	9.1
Warszawa	14/XII	86	—	—	15	17.5	48	55.8	22	25.5	1	1.2
Rzeszów	20/XI	106	—	—	3	2.8	67	63.2	30	28.3	6	5.7
Razem:		588	1	0.3	66	11.2	328	55.7	167	28.4	26	4.4

¹⁾ Ocena powszechna.

W porównaniu z 1932 r., w którym oceniono ogółem 380 prób masła, obserwujemy wzrost obciążenia ocen o 208 prób, czyli prawie o 55%.

Jeśli chodzi o jakość nadesłanych próbek masła, to w porównaniu z 1932 r. zaszły różnice, jak wynika z poniższego zestawienia (w %-ach):

Rok	Klasa ocenionych próbek:				
	I A (wyborowe)	I B (bardzo dobre)	II (dobre)	III (średnie)	IV (złe)
1933	0·3	11·2	55·7	28·4	4·4
1932	0·2	13·0	53·9	31·9	1·0

Wzrósł więc odsetek masła, zakwalifikowanego do gat. IV, przy jednoczesnym jednak zwiększeniu się ilości próbek, zaliczonych do kl. II i II B. Pozostałe gatunki masła nie wykazują większych zmian.

Jeżeli chodzi o oceny serów, to odbyły się one jednocześnie z ocenami masła we Wrześni, Rzeszowie i Warszawie; na ogólną ilość 38 ocenionych prób sera do kl. I A (wyborowy) zaliczono 4 próbki, I B (bardzo dobry) — 5, II (dobry) — 10, III (średni) — 7 i IV (zły) — 12 prób sera. Wobec tego, że oceniano rozmaite gatunki serów (tylżycki, edamski, trapiistów, groyer i t. p.), powyżej przytoczone wyniki nie dają się między sobą porównać.

Komitet Państwowych Ocen Masła i Serów już od dłuższego czasu dąży do zapoczątkowania specjalnych ocen serów, na których byłyby oceniane sery tylko jednego typu. W tym celu opracowano specjalną instrukcję dla ocen serów na razie typu edamskiego.

W okresie sprawozdawczym odbyła się pierwsza tego rodzaju ocena serów typu edamskiego, zorganizowana w ośrodku produkcji tych serów w Baranowiczach w woj. nowogródzkim. Ocena odbyła się w dn. 13/XI 1933 r., a zatem po zakończeniu sezonu produkcji serów na tamtym terenie, z udziałem 19 serowni spółdzielczych i prywatnych, które nadesłały 48 prób sera. Ocena dała następujące wyniki: do kl. I A (wyborowy) zakwalifikowano 9 prób (18·8%), II (dobry) — 3 (6·2%), III (średni) — 18 (37·5%) i IV (zły) — 18 (37·5%). Powyższe wyniki nie pozwalają jednak na wyprowadzenie jakichkolwiek wniosków, a to z uwagi zarówno na próbny charakter oceny, jak i na krótki stosunkowo okres prowadzenia pracy na tym terenie nad podniesieniem jakości produkcji serów typu edamskiego. Omawiana ocena pozwoliła natomiast na bliższe sprecyzowanie właściwości i wad serów typu edamskiego na terenie woj. nowogródzkiego, co stanowi cenny materiał dla pracy instrukcyjno-technicznej.

Na posiedzeniu Komitetu wyznaczono terminy ocen, jakie odbędą się na wiosnę r. b., oraz ustalono jednocześnie, że już w roku bieżącym zostanie zorganizowana ocena serów typu tylżyckiego na terenie produkcji serów tego typu (woj. pomorskie).

Wobec upływu kadencji rzeczoznawców masła i serów — Komitet ustalił nową listę rzeczoznawców na najbliższe 3-letnie.

E. W.

POPIERANIE PRODUKCJI WEŁNY KRAJOWEJ. — Decyzją z dn. 22 I 1934 r. Minister Rolnictwa i Ref. Roln. ustalił, że obowiązująca przy dostawach wyrobów wełnianych dla instytucji rządowych domieszka wełny krajowej powinna wynosić 45%, podwyższając tem samem dotychczas obowiązujący procent tej domieszki o 5. Powyższe zarządzenie stanowi wyraz konsekwentnie prowadzonej od 3 lat polityki stopniowego zastępowania produktów pochodzenia zagranicznego surowcem krajowym, w pierwszym rzędzie przy pokrywaniu zapotrzebowania instytucji rządowych. Ponieważ w grudniu r. ub. upłynął rok od czasu wejścia w życie obecnie obowiązującego systemu stwierdzania krajowego pochodzenia wełny oraz organizacji jej zbytu — wskazane jest podsumowanie wyników dokonanej pracy w tym zakresie.

Jak wiadomo, wydawanie świadectw krajowego pochodzenia wełny jest skoncentrowane w Zarządzie Międzynarodowych Targów w Poznaniu, które wystawiają te świadectwa na podstawie t. zw. zaświadczeń krajowego pochodzenia wełny, wydawanych przez upoważnione do tego instytucje (izby rolnicze, związki hodowców owiec). Międzynarodowe Targi w Poznaniu prowadzą ścisłą ewidencję wystawianych zaświadczeń na podstawie kartoteki owczarni, z których pochodzi zakupywana wełna, organizując jednocześnie w miarę potrzeby jarmarki wełniane, na których wełna jest zakupywana przez fabrykantów

sukna drogą aukcji bezpośrednio od hodowców owiec, względnie od pośredników. Organizacja jarmarków i uzyskiwane na nich ceny wywierają, oczywiście, decydujący wpływ na kształtowanie się cen wełny w całym kraju, co bezpośrednio wpływa na uzyskiwanie godziwej ceny przez hodowców za swój produkt.

W 1933 r. Międzynarodowe Targi w Poznaniu zorganizowały 6 jarmarków wełny, a mianowicie: w lutym, marcu, maju, czerwcu, październiku i w grudniu. Terminy jarmarków są zwykle dostosowywane do terminów dostaw rządowych, kiedy istnieje najbardziej ożywiony popyt na wełnę krajową. Na jarmarkach tych sprzedano ogółem 220 172 kg wełny, czyli na jarmarku przypada średnio 36 695 kg wełny. Najsilniej obciążone były jarmarki w: czerwcu (47 013 kg) i w grudniu (46 527 kg), najslabiej jarmark w lutym, gdy nadesłano wełny tylko 24 303 kg. Widoczny jest jednak stały wzrost ilości wełny, przysyłanej na jarmarki, co świadczy, że instytucja jarmarków wełnianych zyskuje sobie coraz więcej zwolenników.

Jeśli chodzi o udział poszczególnych województw w obsylności jarmarków wełny, to na pierwszym miejscu stoją woj. zachodnie (Wielkopolska i Pomorze), skąd nadesłano 71·3% całości wełny; woj. centralne nadesłały 27·3%, przyczem na pierwszym miejscu w tej grupie stoi woj. warszawskie, skąd nadesłano 12·4%, a na ostatnim — lubelskie 2·6%. Następną z kolei grupę stanowią woj. północne i wschodnie (1·07%) i wreszcie Małopolska, stojąca na ostatnim miejscu z 0·24% wełny. Jeśli chodzi o przeciętną cenę na wełnę, uzyskiwaną na jarmarkach w 1933 r. — to kształtowała się ona następująco (w zł za 1 kg): na jarmarku w dn. 21/II — 2·66, 28/III — 2·47, 21/V — 2·79, 13/VI — 2·74, 31/X — 2·84 i 12/XII — 2·93.

Ponieważ organizacja jarmarków stanowi tylko pewien fragment całej akcji zbytu wełny, wynikającej z istniejącego obowiązku domieszki wełny krajowej przy dostawach rządowych — więc też ilość wełny, sprzedanej na jarmarkach wełnianych, wynosi tylko 16·5% całości wełny, na którą wydano zaświadczenia krajowego pochodzenia wełny (w 1933 r. 1 334 341 kg). Ilość wełny, na którą wydano zaświadczenia krajowego pochodzenia wełny w poszczególnych miesiącach, nie daje istotnego obrazu kształtowania się podaży wełny — tak, jak to ma miejsce na jarmarkach, a to z tego względu, że wydanie świadectwa nie zawsze zbiega się z momentem dokonania transakcji.

W poniższym zestawieniu podany jest udział poszczególnych województw w podaży wełny na rynku:

Województwo	Kg	%
Poznańskie	495 383	37·10
Pomorskie	465 967	35·00
Warszawskie	202 389	15·10
Łódzkie	56 686	4·23
Lubelskie	46 831	3·50
Kieleckie	28 487	2·10
Białostockie	11 700	0·90
Poleskie	8 831	0·67
Wołyńskie	7 571	0·57
Stanisławowskie	7 036	0·53
Lwowskie	1 908	0·15
Tarnopolskie	919	0·08
Krakowskie	598	0·05
Śląskie	38	0·02

Ogółem: 1 334 342 100·00

Należy teraz postawić pytanie, czy powyżej wyliczone wyniki akcji organizacji obrotu wełną dały rezultat, jakiego oczekiwano w założeniu, i czy stanowią one wszystko, co w tej dziedzinie zrobić należało i należy.

Według orientacyjnych obliczeń, ogólna ilość produkowanej w kraju wełny wyniosła w 1932 r. ok. 4·5 miljn. kg, z tej ilości ok. $\frac{2}{3}$ skonsumowane było wewnątrz małych gospodarstw rolnych, pozostała zaś ilość pojawiła się na rynku. Wobec tego, że w 1933 r. na dostawy rządowe zostało zakupione ok. 1·3 miljn. kg wełny, wydawać się mogłoby, że postawione zadanie zostało w zasadzie wykonane. Jeśli się jednak zważy, że głównym zadaniem całej akcji jest wzmoczenie krajowej hodowli owiec drogą ożywienia popytu na wełnę krajową i jeśli się weźmie pod uwagę, że ceny wełny na jarmarkach posiadały tendencję zwyżkową oraz, że w terenie prowadzona jest intensywna akcja nad ilościowym i jakościowym wzmoczeniem hodowli owiec, stanie się jasnym, że podaż wełny niewątpliwie będzie wzrastała i przekroczy kwoty pierwotnych obliczeń. W tem oświetleniu zarządzenie o podniesieniu procentu obowiązującej domieszki wełny krajowej nabiera specjalnego wyrazu.

Należy stwierdzić, że wobec niewątpliwego dalszego wzmocnienia produkcji wełny krajowej w najbliższych okresach, wspomniane zarządzenie może się okazać nie wystarczającym środkiem do utrzymania stałego popytu na wełnę krajową. To też liczyć się należy z dalszemi posunięciami, idącymi po linii możliwie

szerszego zastosowania wełny krajowej w przemyśle włókienniczym, do których w pierwszym rzędzie należałoby zaliczyć rozszerzenie obowiązku stosowania domieszki wełny krajowej do wyrobów wełnianych, dostarczanych instytucjom samorządowym.

E. W.

H A N D E L

TRAKTATY I KONWENCJE

UMOWA TARYFOWO-CELNA ZE SZWAJCARJĄ. — W dn. 5 lutego r. b. podpisany został w Bernie układ dodatkowy do umowy handlowej ze Szwajcarią z dn. 27/VI 1922 r. Jak wiadomo, umowa powyższa oparta była tylko na KNU. Obecnie przez udzielenie Szwajcarii szeregu zniżek od autonomicznych stawek nowej taryfy celnej we wspomnianym układzie umowa powyższa z tem państwem stała się traktatem taryfowym.

Stosunki handlowe ze Szwajcarią, chociaż wyrażają się względnie niewielkim procentowym udziałem w naszym obrocie towarowym z zagranicą (4,8% wartości ogólnego przywozu i 2,6% ogólnego wywozu w 1932 r.), to jednak posiadają pewne znaczenie z uwagi na sytuację i politykę walutową tego kraju oraz ze względu na możliwości zbytu naszych płodów rolnych oraz niektórych wyrobów przemysłowych. Z drugiej strony Szwajcaria, jako kraj wysoko uprzemysłowiony, zainteresowana jest w zbycie swych wytworów do Polski, posiadającej stałą walutę i należącej do nielicznych państw, nie stosujących ograniczeń dewizowych. W tych warunkach uwaga tego kraju skoncentrowała się na nowej naszej taryfie celnej, w stosunku do której wysunięty został szereg żądań w zakresie artykułów, interesujących Szwajcarię. Rezultatem rokowań jest wspomniany wyżej układ dodatkowy, zawierający część taryfowo-celną.

Z racji dość licznych zniżek celnych, przyznanych Szwajcarii, traktat ten zaliczyć wypada do rzędu większych w szeregu naszych umów taryfowych. Zawiera on około 160 zniżek konwencyjnych. Import ze Szwajcarii obejmuje przeważnie różnorodne artykuły przemysłowe i z natury swej jest dość znacznie zróżniczkowany, tem też tłumaczyć należy większą liczbę ustępstw celnych. Ustępstwa te, zawarte w liście A, załączonej do wspomnianego układu, dotyczą przedewszystkiem artykułów specjalnie szwajcarskich, jak np. zegarków, haftów, przypraw do zup i t. p. Stosunkowo największa liczba zniżek dotyczy wyrobów przemysłu metalowo-mechanicznego (około 50), np. dla walców młyńskich, kotłów parowych, maszyn do przenoszenia ciężarów, pomp odśrodkowych, obrabiarek do drzewa, maszyn młynarskich i t. d., chemicznego (około 40), np. dla niektórych półproduktów organicznych, wytworów farmaceutycznych i t. p., elektrotechnicznego (około 30), np. prostowników rtęciowych, maszyn do spawania elektrycznego, liczników energii elektrycznej i t. d. Na niektóre artykuły, jak np. hafty, plecionki i t. p., zniżki celne ograniczone zostały do niewielkich stosunkowo kontyngentów celnych.

Co się tyczy koncesyj, udzielonych przez Szwajcarię Polsce, to polegają one przeważnie na przyznaniu nam stabilizacji obecnych stawek celnych na szereg artykułów, przeważnie płodów rolnych. Znaczący należy, że poziom ochrony celnej jest w Szwajcarii umiarkowany, umożliwiając naogół eksport do tego kraju. To też zapewnienie nam na czas trwania układu dotychczasowej wysokości ceł, a ponadto odpowiednich kontyngentów w nowej umowie kontyngentowej, podpisanej równocześnie, równoważy naogół koncesje, udzielone z naszej strony.

Układ może być wypowiedziany każdej chwili i wówczas obowiązuje w ciągu 2 miesięcy od daty wypowiedzenia.

F.

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY W STYCZNIU 1934 R. — Zestawienie bilansów handlowych za ostatnie miesiące r. ub. i styczeń r. b. przedstawia się następująco (w miljn. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
Sierpień 1933	72,3	72,7	+ 0,4
Wrzesień "	73,0	93,9	+ 20,9
Październik "	104,4	91,0	- 13,4
Listopad "	72,0	100,9	+ 28,9
Grudzień "	55,4	84,0	+ 28,6
Styczeń 1934	65,6	80,7	+ 15,1

Niski poziom przywozu w ostatnich miesiącach r. ub. określiliśmy w poprzednich sprawozdaniach jako zjawisko przejściowe, wywołane ciężciami na rynku zapasami antycypacyjnymi z okresu przed wprowadzeniem nowej taryfy celnej oraz oczekiwaniem importerów wejścia w życie autonomicznych i konwencyjnych zniżek od tej taryfy; wyrażaliśmy przytem zdanie, że dopiero po zakończeniu najważniejszych rokowań taryfowych będzie można stworzyć sobie pogląd co do „normalnych” rozmiarów przywozu, t. j. odpowiadających nowej ochronie celnej. Z przesłanek tych wychodząc, uważać należy wzrost przywozu w styczniu r. b. za zjawisko naturalne i zupełnie zrozumiałe. Wydaje się jednak, że jest on zbyt silny, aby tłumaczyć go jedynie posunięciami celnymi, można natomiast przypuszczać, że oddziałal tu wzrost zapotrzebowania rynku na towary importowane.

Przywóz poszczególnych towarów lub grup towarowych, które wykazały w styczniu wyraźną zwyżkę w porównaniu z grudniem r. ub., kształtował się następująco (w miljn. zł):

	Przeciętna mies. 1933 r.	Grudzień 1933 r.	Styczeń 1934 r.
Nasiona oleiste	1,5	1,0	1,6
Pomarańcze i cytryny	0,5	0,5	0,7
Skóry surowe	1,9	2,0	2,7
" wyprawione	1,2	0,5	0,7
Przędza jedwabna	0,4	0,3	0,5
Wełna	6,3	5,9	10,8
Przędza wełniana	0,6	0,2	0,3
Bawełna	8,1	7,6	10,7
Przędza bawełniana	0,9	0,7	1,2
Szmaty	0,7	0,5	0,8
Miedź	0,7	0,8	1,4
Silniki	0,3	0,1	0,2
Obrabiarki	0,3	0,1	1,0
Maszyny i artyk. elektro-techniczne	1,9	1,3	1,6

Jak widać, wzrost przywozu dotyczy przeważnie surowców przemysłowych i maszyn, co uznać należałoby za zjawisko pomyślne, nasuwające optymistyczne uwagi co do przebiegu konjunktury ogólnej. Spadek przywozu dotyczył (w poważniejszym stopniu) żelaza, rudy żelaznej i cynkowej, cytryn i pomarańczy, olejów zwierzęcych, tytoniu, garbników, nawozów, skór futrzanych, tkanin wełnianych i bawełnianych, żelastwa, maszyn włókienniczych, automobili; i tu więc pojawiają się pozycje surowcowe, z wyraźną jednak przewagą artykułów spożywczych. Należało przewidywać, że w takim właśnie kierunku oddziaływać będzie na strukturę wewnętrzną przywozu nowa taryfa.

Wywóz wykazał spadek, zasługujący na bacniejszą uwagę, bowiem już rezultat grudniowy był niski, pozostając w kolizji ze zwykłą tendencją eksportu, której potwierdzeniem są dane kwartalne za r. ub. W poprzednim sprawozdaniu wyrażaliśmy przypuszczenie, że małe rozmiary wywozu w grudniu r. ub. są rezultatem oddziaływania czynnika przypadkowego i że zostaną wyrównane w styczniu r. b., podobnie, jak to miało miejsce w okresie lipiec — wrzesień r. ub.; przewidy-

wanie to nie sprawdziło się, co pozwalałoby podejrzewać działanie jakichś innych, bardziej stałych czynników.

W poniższym zestawieniu podane są towary lub ich grupy, które w miesiącu sprawozdawczym wykazały spadek wywozu (w miljn. zł):

	Przeciętna mies. 1933 r.	Grudzień 1933 r.	Styczeń 1934 r.
Zyto	3:3	3:6	2:7
Jęczmień	1:5	2:2	1:7
Owies	0:2	0:1	0:8
Groch	0:7	0:8	0:7
Fasola	0:4	1:2	0:7
Wyka	0:3	0:4	0:4
Ryż	0:2	0:3	0:7
Chmiel	0:4	1:7	0:8
Trzoda chlewna	1:0	1:4	1:2
Gęsi	0:5	0:3	0:0
Jaja	2:8	2:9	1:6
Pierze i puch	0:5	0:8	0:7
Cukier	1:6	1:8	0:4
Nawozy	0:8	1:1	0:6
Przędza wełniana	1:2	2:1	0:9
„ bawełniana	0:3	0:2	0:0
Papierówka	0:9	1:9	0:9
Bale i deski	7:8	7:2	6:5
Meble gięte	0:4	0:7	0:6

Następujące towary wykazały w styczniu r. b. wzrost wywozu (w miljn. zł):

	Przeciętna mies. 1933 r.	Grudzień 1933 r.	Styczeń 1934 r.
Nasiona koniczyn	1:0	1:0	1:1
„ buraków cukr.	0:5	1:0	1:4
Mąka żytnia	0:2	0:3	0:5
Bekony	5:5	4:2	4:8
Masło	0:4	0:2	0:5
Szczecina	0:3	0:3	0:4
Węgiel	13:9	16:3	17:0
Koks	0:5	0:7	0:8
Benzyna	0:6	0:4	0:6
Futra	0:6	0:4	0:8
Tkaniny jedwabne	0:2	0:5	0:3
„ wełniane	0:5	0:4	0:8
„ bawełniane	0:3	0:2	0:2
Obuwie gumowe	0:2	0:1	0:3
Kopalniaki	0:1	0:1	0:3
Kłody i dłużyce	1:0	0:9	1:3
Forniery i dykty	1:1	1:0	1:3
Blacha	1:4	1:4	1:7
Szyny	0:8	0:3	1:3
Rury	1:3	1:9	2:0

W najogólniejszym skrócie można więc powiedzieć, że zniżył wywóz artykułów rolnych (zwłaszcza zaś zbóż i cukru), podczas gdy wywóz przemysłowy wzrastał. Spadek wywozu produktów rolnych jest umotywowany w zupełności restrykcjami na rynkach obcych, jak również wewnętrzną polityką gospodarczą, osłabiającą niewątpliwie zdolność eksportową niektórych płodów rolnych. Natomiast wzrost wywozu przemysłowego, obserwowany, z niejakimi wahaniami, już oddawna, jest procesem zdrowym, niezwykle pożądanym, mogącym stworzyć trwałe korzyści w strukturze przyszłych naszych bilansów; w styczniu r. b. szczególnie charakterystyczny jest wzrost wywozu wyrobów włókienniczych, co dowodzi, iż przemysł ten przystosował się już do nowych form organizacyjnych, nadanych jego wywozowi, i że formy te działają sprawnie. Zważywszy, że obecny układ stosunków na rynkach zbytu, jak również i warunków wewnętrznych nie dają podstaw do przewidywania dalszego wydatniejszego spadku wywozu rolnego można przewidywać, iż wywóz przemysłowy wyrówna powstające luki i przywróci tendencję zwykłą wywozu całkowitego, obserwowaną w r. ub.

W. J.

HANDEL WEWNĘTRZNY

SYTUACJA RYNKU WEWNĘTRZNEGO W 1933 R. — Zmiany w obrotach towarowych wiążą się ściśle z przemianami konjunktury i ilustrują poniekąd jej przebieg. Spadek tych obro-

tów zaczyna się od początku kryzysu, znamionując rozpoczynające się trudności zbytu, i jest on głównie przez cały czas uzależniony od kurczenia się inwestycji, których zanik jest właśnie przyczyną i najważniejszym znamieniem okresów depresji i recesji; tak samo odbudowa ruchu inwestycyjnego w okresach poprawy i ożywienia staje się główną podstawą wzrostu obrotów towarowych. Niewątpliwie, również wahania spożycia mają wpływ na zmiany w rozmiarach obrotów towarowych, ale wpływ znacznie mniejszy z racji o wiele słabszej elastyczności spożycia. Redukcje spożycia przychodzą najpóźniej—po redukcjach inwestycji i renowacji, gdyż mimo kurczących się dochodów na cele spożycia obracane są rezerwy oszczędnościowe, jest ono poza tem w silniejszy sposób finansowane, wreszcie—jeśli chodzi o jego rozmiary ilościowe (wagowe)—to silny spadek cen i kosztów utrzymania wpływa bardzo poważnie na dużą odporność spożycia; podobnie i z chwilą poprawy spożycie nie wzrasta gwałtownie, gdyż cały wysiłek jest wtedy kierowany na odbudowę i rozszerzenie rozmiarów produkcji.

W 1933 r. nastąpiło załamanie się ruchu spadkowego obrotów towarowych i nastąpił, zwłaszcza w IV kwartale, wyraźny zwrot ku wyższym obrotom. Zaznaczyło się to przede wszystkim w zakresie towarów, związanych z ruchem inwestycyjnym, ale także wystąpiło i w odniesieniu do bezpośredniego spożycia.

Przez znaczną część 1933 r. ruch inwestycyjny wykazywał pewną stabilizację, może już pewne nawet tendencje wzrostowe, ale pozostawał jeszcze na poziomie niższym niż w 1932 r., a dopiero koniec 1933 r. przynosi wyraźne ożywienie się inwestycji, które też osiągnęły poziom wyższy niż w 1932 r.. Najpoważniej przedstawiał się ruch inwestycyjny w zakresie budownictwa mieszkaniowego, które wykazywało w końcu 1933 r. poziom o kilkanaście procent wyższy niż w końcu 1932 r. Jak i poprzednio, momentami, szczególnie sprzyjającymi ożywieniu tego budownictwa, był ruch kapitałów ku lokatom rzeczowym, związany z deprecjacją dolara, a w niemniejszej mierze silny spadek cen materiałów budowlanych. Oczywiście, bardzo poważnym impulsem była akcja pomocy ze strony Państwa, którego ingerencja—głównie poprzez Fundusz Pracy—przyczyniła się również silnie do podniesienia się budownictwa niemieszkaniowego, które w końcu 1933 r. znalazło się na poziomie wyższym niż w 1932 r. Najbardziej może przedstawiał się ruch inwestycyjny przemysłowy, który jednak też w końcu 1933 r.—jak to widzimy ze zbytu maszyn—ożywił się, osiągając rozmiary wyższe niż w końcu roku poprzedzającego. Oczywiście, ruch ten ogranicza się narazie głównie do koniecznych procesów renowacyjnych, ale można przypuszczać, że rozpoczyna się niedługo i inwestycje nowe, mogące dopiero nadać szersze rozmiary ruchowi inwestycyjnemu, a stąd wzmóc zbytu materiałów inwestycyjnych, następnie ich produkcję, dochody, wreszcie ogólne rozmiary produkcji i konsumpcji.

Siła nabywcza ludności pozostawała w 1933 r., naogół wiaźszy, ustabilizowana, przyczem w II półroczu, a zwłaszcza w końcu roku nastąpiło pewne skurczenie się siły nabywczej ludności wiejskiej.

Siła nabywcza ludności miejskiej wykazywała w 1933 r., a szczególnie w II półroczu, pewien wzrost—dzięki zwiększonemu zatrudnieniu, ale jednocześnie doznawała pewnego uszczerbku na skutek akcji niżki płac, która w 1933 r. utrzymywała się i dopiero pod koniec roku osłabła. Zkolei niżka płac nominalnych była wyrównywana spadkiem kosztów utrzymania, ale znowu w kierunku redukcji siły nabywczej działało coraz głębsze wyczerpywanie się oszczędności (czyto pieniężnych czy towarowych) oraz—specjalnie w IV kwartale—wpływ Pożyczki Narodowej, której płacenie w ratach miesięcznych odbijało się zwłaszcza na zdolności nabywczej pracowników umysłowych, a najwięcej—urzędników państwowych.

Jeśli chodzi o sytuację i zdolność nabywczą ludności wiejskiej, to początkowo zdawała się ona nawet lekko poprawiać, dzięki stosunkowo dość korzystnemu kształtowaniu się stosunku cen artykułów, sprzedawanych bezpośrednio przez rolników, do cen artykułów, nabywanych przez rolników, oraz dzięki dodatniemu wpływowi akcji oddłużeniowej, jak również polityce ulg i pomocy dla rolnictwa, lecz w II półroczu r. ub. gwałtowny spadek cen zbóż odbił się na tej sytuacji ujemnie; coprawda, ceny zbóż dla sytuacji średniego i drobnego rolnictwa nie odgrywają większej roli, a w III kwartale sytuacja na rynku artykułów hodowlanych była raczej korzystna, to też dopiero spadek cen produkcji hodowlanej w IV kwartale oddziałal nieco wyraźniej deprymująco na zdolność nabywczą ogółu ludności wiejskiej.

Liczbowa sytuację dochodów ludności oraz siły nabywczej ilustrują orientacyjnie następujące wskaźniki (Instytutu Badania Konjunktur oraz Głównego Urzędu Statystycznego):

	Ceny artykułów przez rolników: nabywanych		Koszty utrzymania		Wartość realna wypłat robotniczych	Place realne pracowników państw.
	1928 = 100	1927 = 100	1928 = 100	1928 = 100		
1932						
październik	78.6	43.5	75.1	64.1	107.2	
listopad	77.6	43.0	74.6	64.3	108.0	
grudzień	76.7	39.8	73.2	58.7	110.0	
1933						
kwiecień	72.9	45.3	73.0	60.7	109.7	
lipiec	72.7	46.7	72.3	64.0	110.8	
sierpień	72.7	39.9	68.9	66.3	116.3	
październik	72.1	40.2	69.6	.	115.1	
listopad	71.8	40.6	69.5	.	115.2	
grudzień	71.8	39.6	69.9	.	114.8	

Zmiany w wielkości samego spożycia i związanych z niem obrotów gospodarczych szły w 1933 r. mniej więcej równoległe do zmian zdolności nabywczej, gdy kwestja zapasów pieniężnych i towarowych odgrywała już w tym względzie rolę minimalną. Spożycie w ciągu 1933 r. naogół nie wykazywało wielkich różnic, przyczem pod koniec roku uległo pewnemu zmniejszeniu.

Zestawienie wskaźników spożycia, obliczonych przez Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, przedstawia się następująco:

Wskaźniki spożycia:

	pieczywo (zbyt drożdży)	cukier (zbyt)	kawa herbata (przywóz)	piwo (zbyt)	tytoń (zbyt)	nafta (zbyt)
II kwartał 1932	89.7	84.8	75.7	58.0	77.5	71.5
IV " "	86.5	79.6	97.6	53.6	78.1	84.0
I " 1933	80.0	79.0	92.0	47.5	75.6	85.0
II " "	76.2	83.5	90.2	44.8	77.5	72.0
III " "	78.4	83.0	94.0	43.4	83.7	71.0

W IV kwartale 1933 r., dla którego liczby nie zostały jeszcze opublikowane, uległy zmniejszeniu wskaźniki spożycia cukru i używek, reprezentujące zarówno spożycie miejskie, jak i wiejskie. Symptomatyczny dla spożycia miejskiego wskaźnik spożycia pieczywa pszennego wykazał w IV kwartale r. ub. lekki wzrost, co jednak Instytut Badania Konjunktur tłumaczy obniżeniem się stosunku cen pieczywa pszennego i żytniego. Ilustrujący specjalnie spożycie miejskie wskaźnik spożycia nafty również zwiększył się, co ma wynikać z zastrzonych wahań sezonowych w zbyciu nafty, który w okresie kryzysu porą letnią spada do niezwykle niskiego poziomu.

Dodatkowo zauważyć należy, że na rozmiary spożycia oddziaływać mogą poważnie przesunięcia w gatunkach spożywanych artykułów w okresie kryzysu. Odbijają się zarówno przechodzenia, wobec spadku cen, z gatunków gorszych na lepsze, jak i przechodzenia na konsumpcję gorszych, ale tańszych gatunków.

Pewną ilustracją dla wahań spożycia może być także przywóz artykułów kolonialnych, stanowiących głównie przedmiot spożycia miejskiego. Przywóz ten naogół zmniejsza się nie wiele, spadek jego w 1933 r. wiąże się częściowo ze zmianami w zakresie gatunków, częściowo ze spadkiem cen, ilościowo (wagowo) bowiem przywóz ten wzrósł. Odpowiednie liczby absolutne przedstawiają się następująco:

	1932	1933
Kawa, herbata, kakao:		
tonn	14 537	16 891
tys. zł	31 793	27 910

W poniższym zestawieniu dajemy szereg liczb, dotyczących zbytu niektórych towarów — zarówno artykułów produkcyjnych, jak i konsumpcyjnych, a więc dotyczących zarówno inwestycji, jak i spożycia:

Artykuły spożywcze i używki	1932	1933
Cukier ¹⁾ — tonn	327 495	314 811
Tytoń ¹⁾ — tys. zł	552 453	441 733
Spirytus konsumpcyjny ¹⁾ — tys. litrów	22 808	25 072
Zapałki ¹⁾ — tys. skrzyń	107	94
Drożdże ¹⁾ — tonn	7 965	6 021
Kwas octowy ¹⁾ — tonn	585	517
Ryż ¹⁾ — tonn	32 768	35 274

¹⁾ W kraju.

Wytwory górniczo-hutnicze

Węgiel ¹⁾ — tys. tonn	18 300	18 097
w tem:		
na cele opałowe	1 889	1 817
Koks ¹⁾ — tys. tonn	759	902
Sól wazarna i kamienna ¹⁾ — tys. tonn	446	428
" jadalna ¹⁾ — tys. tonn	280	250
Surówka ¹⁾ — tys. tonn	73	84
Rury ciągnione i spawane ¹⁾ — tys. tonn	11	15
Cynk ¹⁾ — tys. tonn	12	13 ²⁾
Ołów ¹⁾ — tys. tonn	4	4 ²⁾

Nawozy sztuczne

Sole potasowe ¹⁾ — tys. tonn	83	105
Nawozy azotowe	tys. tonn	108
(bez siarczanu amonowego)	tys. zł	37 777
		27 204

Artykuły chemiczne

Soda	tys. tonn	68	74
	tys. zł	21 461	23 671
Barwniki	tys. tonn	1 028 ³⁾	1 201
	tys. zł	11 169 ³⁾	13 211
Przędza jedwabiu sztucznego	tonn	3 367	3 922
	tys. zł	34 335	40 051
Kwas solny	tonn	8 621	9 381
	tys. zł	838	757
Nafta ¹⁾ — tys. tonn	121	118	
Benzyna ¹⁾ — tys. tonn	71	67	
Oleje gazowe i opałowe ¹⁾ — tys. tonn	53	49	
Oleje smarowe ¹⁾ — tys. tonn	34	38	

Skóry i obuwie

Skóry podeszwove	tonn	8 714 ³⁾	9 855
	tys. zł	35 114 ³⁾	37 816
Obuwie mechaniczne	tys. par	7 660	7 412
(nieskórzane)	tys. zł	19 606	20 758

Artykuły włókiennicze

Przędza bawełniana cienkoprzędna — tonn	21 707	26 314
" wełniana czesankowa ¹⁾	tonn	6 194
	tys. zł	71 109
		8 290
		94 029

Artykuły mineralne

Fajans stołowy	tonn	5 501	6 769
	tys. zł	4 131	4 701
Porcelana stołowa	tonn	1 577	1 993
	tys. zł	3 980	4 707
Rury i płytki kamionkowe	tonn	3 808	4 113
	tys. zł	1 427	1 579
Cegła, płytki i kształtki szamotowe	tonn	38 155	45 278
	tys. zł	4 717	5 383
Cement — tys. tonn	368	404	
Szkło tafłowe	tonn	16 540	16 223
	tys. zł	8 282	8 113

Artykuły metalowe

Blacha cynkowa	tonn	8 090 ³⁾	6 612
	tys. zł	6 222 ³⁾	4 785
Blacha żel. cynkowana	tonn	17 958	16 627
	tys. zł	15 028	13 098
Naczynia blasz. żel. emaljowane	tonn	3 569	3 767
	tys. zł	9 002	10 669
Drut żelazny ciągniony	tonn	12 579 ³⁾	12 321
	tys. zł	7 278 ³⁾	5 033
Gwoździe druciane żelazne	tonn	21 720 ³⁾	23 637
	tys. zł	12 636 ³⁾	11 695
Wyroby śrubowe żelazne	tonn	4 604	7 550
	tys. zł	5 611	8 374

Artykuły elektrotechniczne

Maszyny elektryczne	tonn	325	464
	tys. zł	2 620	2 965
Akumulatory	tonn	988	1 096
	tys. zł	3 855	4 220
Żarówki	tys. sztuk	5 141	4 793
	tys. zł	10 171	8 176

¹⁾ W kraju.

²⁾ Za 11 miesięcy 1933 r.

³⁾ Dane dla wszystkich zakładów I ÷ VII kategorii, podczas gdy dane dla 1933 r. obejmują tylko zakłady, których produkcja stanowi dla barwników 95%, dla skór 92% produkcji wszystkich zakładów I ÷ VII kat.

Przewodniki	tys. tonn	3 605	3 643
	tys. zł	15 956	12 136
Radiosprzęt	tys. szt.	242	405
	tys. zł	2 812	4 005
Papier			
Papier pakowy	tonn	41 332	37 240
	tys. zł	22 583	20 655
Papier inny	tonn	63 952	69 851
	tys. zł	50 299	47 864

Zbyt artykułów, które mają poważną rolę w ruchu inwestycyjnym (względnie renowacyjnym), w 1933 r. naogół wzrósł w stosunku do 1932 r. Widzimy to w artykułach hutniczych i szczególnie budowlanych, poza tem częściowo i w artykułach metalowych oraz instalacyjnych i pomocniczych, jak maszyny i t. p.

W artykułach dla bezpośredniego spożycia mamy tendencję niejednorodną, choć nie notujemy już w r. ub. poważniejszego (z wyjątkiem drożdży, a częściowo i tytoniu) spadku; w szeregu artykułów wystąpił wyraźny wzrost zbytu (spirytus, ryż). Zwraca uwagę zwiększenie się zbytu takich artykułów inwestycyjno-domowych, jak: naczynia fajansowe, porcelanowe oraz blaszane emaljowane.

W zakresie artykułów dla produkcji rolnej, a przedewszystkiem nawozów sztucznych, widzimy w 1933 r. dalszy spadek zbytu, choć np. zbyt soli potasowych zwiększył się.

W zakresie surowców i artykułów pomocniczych dla produkcji przemysłowej oraz artykułów, służących dla celów napędowych, czyli towarów, których zbyt ilustrować może stopień uruchomienia działalności produkcyjnej, widzimy w 1933 r. w ogromnej większości wypadków tendencję zwykłą, np. dla koksu, barwników i in. chemikali, przędzy, olejów, skór i t. p.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 1 ÷ 22/II r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	1 ÷ 15/II	16 ÷ 22/II	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszenica			
Warszawa	20.50	20.50	—
Poznań	17.79½	17.95	+ 0.8
Lwów	18.63	18.06	+ 3.1
Przeciętna	18.97	18.83½	—
Żyto			
Warszawa	14.50	14.50	—
Poznań	14.62½	14.62½	—
Lwów	14.52	13.50	- 7.1
Przeciętna	14.54½	14.20½	—
Owies			
Warszawa	11.12½	11.42	+ 2.6
Poznań	11.87½	11.87½	—
Lwów	—	9.79	—
Przeciętna	11.49½	11.02½	—
Jęczmień browarowy			
Warszawa	15.25	15.50	+ 1.6
Poznań	15.62½	15.81	+ 1.2
Lwów	12.75	—	—
Przeciętna	14.54	15.65½	+ 1.4
Jęczmień zwykły			
Warszawa	13.62½	13.94	+ 2.3
Poznań	14.62½	15.00	+ 2.6
Lwów	10.25½	—	—
Przeciętna	12.83	14.47	+ 2.4½

¹⁾ Dane dla wszystkich zakładów I — VII kategorii, podczas gdy dane dla 1933 r. obejmują tylko zakłady, których produkcja stanowi dla drutu 93%, dla gwoździ 85%.

²⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i Ref. Roln., sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

— Na rynku zbóż chlebowych i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 12 do 17 lutego) panował nastrój spokojny; tendencja nie była jednolita, mocniejsza dla zbóż, słabsza — dla przetworów; obroty znacznie zmniejszone. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, na giełdzie warszawskiej owies podniósł się w cenie o zł 0.50, natomiast mąka pszenna luksusowa spadła o zł 2.00, — gat. I o zł 1.00. Na giełdzie poznańskiej zwykła pszenica o zł 0.25, jęczmień przemiatowy o zł 0.50 i owies siewny o zł 0.25; niższe zaś uległy ceny mąki pszennej I, II i III gat. o zł 0.50, mąki żytniej I gat. A o zł 0.50, — I gat. B o zł 0.25, II gat. i pośledniej o zł 0.50, otrąb żytnich o zł 0.25. Na giełdzie gdańskiej jęczmień wyborowy zwykła o guld. gd. 0.60 ÷ 0.65, — średni o guld. gd. 0.45 ÷ 0.60, — o wadze 117 hfl. i 114 hfl. o guld. gd. 0.60, owies o guld. 0.05, a otręby żytnie spadły o guld. gd. 0.25.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 11 835 t. w tem 7 067 t. żyta.

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 748 g/l 20.50 ÷ 21.00, — zbierana 757 g/l 20.00 ÷ 20.50, żyto jednolite 700 g/l 14.25 ÷ 14.75, jęczmień browarowy 684 g/l 15.00 ÷ 15.50, — przemiatowy 632 g/l 13.75 ÷ 14.00 (13.50 ÷ 14.00), owies jednolity 468 g/l 11.50 ÷ 12.00 (11.00 ÷ 12.00), — zbierany 438 g/l 11.00 ÷ 11.50 (10.50 ÷ 11.00), mąka pszenna I gat. „luksusowa” 45% 34.00 ÷ 38.00 (35.00 ÷ 40.00), — I gat. 65% 30.00 ÷ 34.00 (30.00 ÷ 35.00), — II gat. 20% po luksusowej 25.00 ÷ 30.00, — III gat. „poślednia” 17.00 ÷ 23.00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 24.00 ÷ 25.00, — I gat. 0 ÷ 65% 23.00 ÷ 24.00, — II gat. 17.50 ÷ 18.50, — razowa 18.00 ÷ 19.00, — „poślednia” 12.00 ÷ 13.00, otręby pszenne szale z przemiatu standartowego 11.75 ÷ 12.25, — średnie z przemiatu standartowego 10.75 ÷ 11.25, otręby żytnie z przemiatu standartowego 8.50 ÷ 9.00.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (jak wyżej): pszenica 17.75 ÷ 18.25 (17.50 ÷ 18.00), żyto 14.50 ÷ 14.75, jęczmień 695 ÷ 705 g/l 15.00 ÷ 15.50 (14.50 ÷ 15.00), — 675 ÷ 685 g/l 14.50 ÷ 15.00 (14.00 ÷ 14.50), — browarowy 15.25 ÷ 16.00, owies 11.75 ÷ 12.00, — do siewu 12.50 ÷ 13.00 (12.25 ÷ 12.75), mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 20% 32.75 ÷ 34.00 (32.75 ÷ 34.50), — I gat. B 45% 29.75 ÷ 31.50 (29.75 ÷ 32.00), — I gat. C 60% 28.25 ÷ 30.00 (28.25 ÷ 30.50), — I gat. D 65% 26.75 ÷ 28.50 (26.75 ÷ 29.00), — II gat. 45 ÷ 65% 24.75 ÷ 26.50 (24.5 ÷ 27.00), — III gat. „poślednia” A 65 ÷ 75% 18.00 ÷ 19.50 (18.00 ÷ 20.00), — III gat. „poślednia” B ponad 70% 15.00 ÷ 16.50 (15.00 ÷ 17.00), żytnia I gat. 0 ÷ 55% 21.00 ÷ 22.00 (21.00 ÷ 22.50), — I gat. 0 ÷ 65% 19.50 ÷ 20.75 (19.50 ÷ 21.00), — II gat. 55 ÷ 70% 16.50 ÷ 17.50 (16.50 ÷ 18.00), — „poślednia” ponad 70% 13.00 ÷ 14.50 (13.00 ÷ 15.00), — razowa 0 ÷ 95% 17.00 ÷ 18.00, otręby pszenne grube z przemiatu standartowego 11.50 ÷ 12.00, — średnie z przemiatu standartowego 11.00 ÷ 11.50, otręby żytnie z przemiatu standartowego 9.75 ÷ 10.25 (9.75 ÷ 10.50).

Gdańsk. — Ceny według urzędowych notowań giełdy zbożowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica nowa o wadze 130 hfl. 11.60, — czerwona o wadze 125 hfl. bez notowań, żyto eksportowe o wadze 120 hfl. 9.00, — konsumpcyjne nowe 9.10, jęczmień wyborowy na eksport 10.45 ÷ 10.70 (9.85 ÷ 10.05), — średni 9.70 ÷ 10.20 (9.25 ÷ 9.60), — o wadze 117 hfl. 9.70 (9.10), — 114 hfl. 9.55 (8.95), — zimowy bez notowań, owies nowy 7.85 ÷ 8.40 (7.85 ÷ 8.35), otręby pszenne szale 7.80 (7.60), — grube 7.60 (7.40), otręby żytnie 6.20 ÷ 6.35 (6.25 ÷ 6.60).

PRZETWORY ZIEMNIACZANE

Poznań. — Ceny orientacyjne (I cena — wagonowo od 5 000 kg wzwyż; II cena — półwagonowo 1 000 ÷ 5 000 kg; III cena — drobica poniżej 1 000 kg) — w zł za 100 kg netto franco stacja Luboń wraz z beczką o pojemności 250 ÷ 300 kg; w razie dostawy syropu w mniejszych beczkach dolicza się do każdego 100 kg, jeżeli chodzi o beczki 150 ÷ 200 kg — zł 2.25, — 100 ÷ 150 kg — zł 4.50 i 50 ÷ 100 kg — zł 6.75 (w nawiasach podane są notowania z dawniejszych okresów): syrop ziemniaczany „Lubań-Wronki Cukierkowy 45° Bê Słońce” 58.00 ÷ 61.00 ÷ 63.00 (67.00 ÷ 70.00 ÷ 72.00), — „Lubań Wronki Cukierkowy 43° Bê Słońce” 56.00 ÷ 59.00 ÷ 61.00 (65.00 ÷ 68.00 ÷ 70.00), — „Lubań-Wronki Chałwowy 45° Bê” 57.00 ÷ 60.00 ÷ 62.00 (66.00 ÷ 69.00 ÷ 71.00), — „Lubań-Wronki Chałwowy 43° Bê” 55.00 ÷ 58.00 ÷ 60.00 (64.00 ÷ 67.00 ÷ 69.00), —

„Lubań-Wronki jasno-żółty 45° Bé” bez notowań, cukier gronowy „Lubań-Wronki” biały w blokach 54'00 ÷ 57'00 ÷ 59'00 (63'00 ÷ 66'00 ÷ 68'00), — „Lubań-Wronki” żółty w blokach 52'00 ÷ 55'00 ÷ 57'00 (61'00 ÷ 64'00 ÷ 66'00), — „Lubań-Wronki deserowy” oraz „Polski Syrop Spożywczy Lubań” 45'00 ÷ 48'00 ÷ 50'00 (54'00 ÷ 57'00 ÷ 59'00).

SKÓRY

Poznań. — Notowano na licytacji skór surowych, urządzonej przez Polski Syndykat Skór i Odpadków Poubojowych (oddział w woj. poznańskim) w Poznaniu w dn. 8/II r. b. — w \mathcal{Z} za 1 funt (w nawiasach podane są notowania z licytacji poprzedniej, o ile różnią się od obecnych): bukaty do 39 f. bez krów 0'69 (0'61 ÷ 0'64), wolce, jałowki i buhaje 40 ÷ 49 f. 0'68 (0'67), wolce i jałowki od 50 f. wwyż 0'70 (0'68), buhaje 50 ÷ 70 f. 0'65 (0'61), — 71 ÷ 85 f. 0'58 (0'51), — od 86 f. wwyż 0'51 (0'46), krowy do 49 f. 0'72 (0'71), — od 50 f. wwyż 0'70 (0'67), skóry bydlęce oryginalne 0'61 ÷ 0'74 (0'59 ÷ 0'68), skóry cielęce od 7½ f. 0'99 ÷ 1'00 (0'97), — 7½ ÷ 9 f. 1'07 ÷ 1'09 (1'00 ÷ 1'03), — od 9 f. wwyż 0'97 (0'93 ÷ 0'94), — oryginalne 0'92 ÷ 1'02 (0'93 ÷ 1'03), skóry owcze oryginalne 0'73 ÷ 0'93 (0'70 ÷ 0'92).

Toruń. — Notowano na licytacji skór surowych, urządzonej przez Polski Syndykat Skór i Odpadków Poubojowych (oddz. w woj. pomorskim) w dn. 6/II r. b. — w \mathcal{Z} za 1 funt (jak wyżej): skóry solone bydlęce bukaty 0'71 (0'65 ÷ 0'70), — średnie 0'70 ÷ 0'72 (0'60 ÷ 0'71), — ciężkie 0'64 (0'58 ÷ 0'60), — oryginalne 0'67 (0'57 ÷ 0'60), skóry solone owcze oryginalne 0'77 (0'70 ÷ 0'82), — eksportowe 0'80 (bez notowań), — suche 1'30 (1'10); za 1 sztukę: skóry cielęce solone lekkie do 7 f. 6'10 ÷ 6'40 (6'00 — 6'40), ponad 7 f. 8'00 ÷ 8'10 (8'10 ÷ 8'40), skóry kozie 4'00 (4'60), skóry solone końskie 21'00 (19'00).

METALE I WYROBY METALOWE

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg (w nawiasach podane są poprzednie notowania, o ile różnią się od obecnych): cyna Banka w blokach 7'10 (7'20), olów hutniczy 0'67, cynk hutniczy 0'80, antymon 1'10, aluminium hutnicze 3'60 (3'80), blacha miedziana 2'75 ÷ 3'40, — mosiężna 2'50 ÷ 3'50, — cynkowa 0'93 ÷ 0'95, nikiel w kostkach 9'00 (9'50).

Katowice. — Ceny orientacyjne wszelkiego rodzaju odlewów metalowych — w \mathcal{Z} za 1 kg loco odlewnia bez opakowania, surowo lane, przy wadze od 1 kg wwyż według nadesłanych wzorów i rysunków (w nawiasach podane są notowania z dawniejszych okresów, o ile różnią się od obecnych): mosiądz 2'00 (2'30), metal czerwony (Rotguss) 2'20 (2'40), bronz fosforowy 2'40 (2'60), bronz fosforowy specjalny 2'60 (2'70), bronz kwasoodporny 3'20 (3'60), bronz Dr. Kinzel'a 3'40 (3'70), bronz nitrofosforowy 3'60 (3'80), bronz manganowy o odporności 40 ÷ 50 kg, rozciągliwości 30 ÷ 20% zależnie od grubości 3'60 ÷ 3'80 (3'90 ÷ 4'20), bronz stalowy o wytrzymałości 50 ÷ 60 kg, rozciągliwości 20 ÷ 15% 4'80 ÷ 5'00 (5'00 ÷ 5'20), bronz aluminiowy kwasoodporny o wytrzymałości 50 ÷ 60 kg, rozciągliwości 15 ÷ 10% marki B 5'60 (6'00), — marki A 5'80 ÷ 6'40 (6'60 ÷

7'00), bronz djamentowy 9'00 ÷ 9'20 (9'60 ÷ 10'20), żelazo 0'50 ÷ 0'80 (0'50 ÷ 1'00). Przy wadze do 1 kg — ceny kalkulowane są od sztuki.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 12 do 17 lutego 1934 r.

Akcje w okresie sprawozdawczym miały tendencję niejednorodną — przeważnie mocniejszą. Obroty bardzo małe, mimo większej niż zazwyczaj ilości notowanych akcji. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, akcje Banku Polskiego zyskały na kursie \mathcal{Z} 0'75, Warsz. Tow. Kopalń Węgla \mathcal{Z} 2'25, Modrzejowa \mathcal{Z} 0'10. Zniżkę wykazały akcje Lilpopy o \mathcal{Z} 0'30 i Starachowice o \mathcal{Z} 0'05. Kursy akcji Warsz. Tow. Cukru oraz Haberbuscha i Schielego — utrzymane.

Na giełdzie krakowskiej akcje Banku Polskiego podniosły się o \mathcal{Z} 1'00, a na giełdzie poznańskiej pozostały bez zmiany. Giełda lwowska w dalszym ciągu bez notowań.

GIĘŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	\mathcal{Z} 100	86'50	85'75	86'50
Warsz. T-wo Fabr. Cukru	\mathcal{Z} 100	15'50	15'50	15'50
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	\mathcal{Z} 100	13'50	13'50	13'50
Lilpop	\mathcal{Z} 25	11'30	11'00	11'10
Modrzejów	\mathcal{Z} 50	3'15	3'05	-11'00
Starachowice	\mathcal{Z} 50	10'50	10'40	3'05
Haberbusch i Schiele	\mathcal{Z} 100	40'00	40'00	-3'15
				10'40
				40'00

GIĘŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w \mathcal{Z} (maksimum i minimum; w nawiasach podane są notowania z dawniejszych okresów): Bank Polski 85'00 (84'50 ÷ 84'00).

GIĘŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIĘŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w \mathcal{Z} (maksimum i minimum; w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 85'00 (87'00 ÷ 85'00).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

PRACA POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH W IV KWARTALE 1933 R. — Przewóz podróżnych w IV kwartale r. ub. (92 dni) wyraził się liczbą 23 757 018 osób i w porównaniu z IV kwartałem 1932 r. (24 842 774 osób) zmniejszył się o 4'4%.

Regularność biegu pociągów, pasażerskich dalekobieżnych w okresie sprawozdawczym wynosiła 89%.

Towarów przewieziono w IV kwartale r. ub. — przy 73 dniach roboczych — 14 624 122 t (oprócz kolejowych gospodarczych), a więc w porównaniu z IV kwartałem 1932 r. (76 dni roboczych — 14 215 461 t) więcej o 2'9%.

Naładowano w IV kwartale r. ub. na stacjach linii normalnotorowych P. K. P. i W. M. Gdańska 1 074 232 wagony 15-tonnowe, a przyjęto od kolei zagranicznych 94 013 wagonów z ładunkami, adresowanymi do Polski oraz przechodzącymi przez Polskę tranzytem, czyli razem przewieziono 1 168 245 wagonów ładownych (włącznie z przesyłkami gospodarczymi). W porównaniu z IV kwartałem 1932 r. (1 086 091 wag.) przewieziono w IV kwartale r. ub. więcej o 7'6%.

Naładunek w kraju (włącznie z naładunkiem w obrębie W. M. Gdańska) najważniejszych ładunków masowych przedstawiał się

w IV kwartale 1933 r. i 1932 r., jak następuje (w wagonach 15-tonnowych):

	IV kwartał:		Zwyżka (+) lub zniżka (-) w 1933 r. w stos. do 1932 r. %
	1933 (73 dni robocze)	1932 (76 dni roboczych)	
Węgiel	471 294	430 353	+ 9'5
Drzewo	69 711	52 942	+ 31'7
Nawozy sztuczne	5 319	4 530	+ 17'4
Materiały budowlane (oprócz drzewnych)	27 859	12 515	+ 122'6
Rolnicze i aprowizacja	169 091	171 900	- 1'6
Pozostałe ładunki	330 958	329 145	+ 0'5
Razem:	1 074 232	1 001 385	+ 7'3

Tabor parowozowy i wagonowy w dn. 1/XII 1933 r. wynosił: parowozów — 5 417, czyli w porównaniu z grudniem 1932 r. (5 410) więcej o 0'13%, przyczem w napra-

wie było 15·29% parowozów, t. j. o 3·37% więcej niż w 1932 r. (11·92%); wagonów osobowych — 12 112, a więc o 0·28% mniej niż w grudniu 1932 r. (12 146), przyczem w naprawie było 9·6% twagonów, t. j. o 0·5% mniej niż w 1932 r. (10·12%); wagonów towarowych 157 924, czyli o 0·84% więcej niż w grudniu 1932 r. (156 605), w naprawie było ich 4·47% t. j. o 1% więcej niż w 1932 r. (3·46%).

Nowego taboru normalnotorowego dostarczono z fabryk w IV kwartale r. ub. ilości następujące: 13 parowozów osobowych, 7 towarowych, 12 wagonów osobowych, 214 towarowych.

Na dz. 1/I 1934 r. w związku ze zwiększeniem się przewozów węgla i drzewa liczba węglarek, odstawionych do rezerwy, znacznie się zmniejszyła. Wskutek tego i ogólna liczba wagonów w rezerwie spadła i wynosiła: 25 413 krytych, 15 143 węglarek, 12 350 platform, 837 innych, czyli razem 53 743 wagonów (na dz. 1/IX 1933 r. było 65 112).

Wpływy P. K. P. w IV kwartale 1933 r. w porównaniu z IV kwartałem 1932 r. stanowią (w tys. zł):

	IV kwartał		Zwyżka (+) lub zniżka (-) w 1933 r. w stos. do 1932 r. %
	1933	1932	
Przewóz podróźnych	50 980	50 622	+ 0·7
„ bałażu i przesyłek eks- presowych	1 968	2 677	— 26·5
Przewóz towarów	156 388	172 815	— 9·5
Wpływy uboczne	3 083	3 154	— 2·2
Razem:	212 419	229 268	— 7·3

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

REGULARNA LINJA ŻEGLUGOWA GDYNIA—HAMBURG POD POLSKĄ BANDERĄ.

W dn. 16 b. m. s/s „Tczew”, będący własnością Towarzystwa „Żegluga Polska”, wyruszył z Gdyni do Hamburga, zapoczątkowując w ten sposób działalność nowej regularnej linii okrętowej Gdynia—Gdańsk—Hamburg, uruchomionej przez to Towarzystwo. W pierwszym okresie istnienia nowej linii s/s „Tczew” będzie kursować co 10 dni, a następnie—w odstępach 5-dniowych. Nowa linia umożliwi bezpośrednią dostawę ładunków z Gdyni lub Gdańska do Hamburga, wzgl. odwrotnie w terminie 3-dniowym.

S/s „Tczew”, udając się w pierwszą podróż, zabrał z Gdyni 330 t drobnicy.

DALSZA ORGANIZACJA GDYŃSKIEGO OPORTU BAWELNIANEGO.

Okres I połowy bieżącego miesiąca stał się szczególnie ważny dla Gdyni, jako dla portu bawelnianego, ze względu na to, że niezatłwioną dotychczas sprawę składowania bawełny w magazynach portowych oraz wydawania kwitów składowych włączył do swej działalności Bank Gospodarstwa Krajowego. W tym celu B. G. K. wydzierżawił od Urzędu Morskiego część (7 000 m²) hangaru portowego Nr. 6 (hangar manipulacyjny) oraz cały magazyn Nr. 7 (długoterminowy—8 400 m²). Magazyny, administrowane przez B. G. K., będą udostępnione dla wszystkich firm bawelnianych, rola zaś Banku ograniczy się do nadzoru, przejęcia kluczy, przyjęcia odpowiedzialności za składowaną bawełnę oraz wystawiania kwitów składowych, których dotychczasowy brak był dotkliwą luką w pracy portu gdyńskiego.

Zbiegło się to z odwiedzinami Gdyni przez P. Franklin Lindsay'a, przedstawiciela generalnego na Europę Związku Amerykańskich Eksporterów Bawełny, który zbadał szczegółowo stan technicznego wyposażenia Gdyni, jako portu bawelnianego, oraz odbył z przedstawicielami władz portu i kół gospodarczych konferencję, poświęconą sprawie arbitrażu bawełny w Gdyni. P. Lindsay uznał Gdynię za najzupełniej przygotowaną pod względem magazynów, środków przeładunkowych i transportowych, oraz stwierdził, że nie znajduje przeszkód, aby Gdynia została uznana za punkt arbitrażu bawełny, z tem, że narazie musiałaby ko-

rzystać z pomocy zagranicznych specjalistów. Odpowiedni wniosek w tej sprawie zostanie złożony przez P. Lindsay'a jego miodawcom amerykańskim.

RYNEK FRACHTOWY. — W ubiegłym tygodniu sprawozdawczym panował zastój na większości rynków frachtowych przy stawkach niższych. Wobec zaś ponownie dającego się odczuwać nadmiaru tonnażu wielu armatorów unieruchomiło swoje statki.

Na rynku La Platy zafrachtowano ogółem pod zboże 18 statków o łącznym tonnażu 122 800 t. Notowano dużą podaż tonnażu pod wczesne załadunki, frachtujący jednak interesowali się głównie tonnażem pod załadunki w marcu i kwietniu. Z portów górnej rzeki placono za średnie statki sh 16/- do rejonu Le Havre-Amsterdam na luty, a sh 17/- na kwiecień i marzec. Brytyjski tonnaż akceptował stawkę sh 15/10½ do portów Anglii, Antwerpii lub Rotterdamu na kwiecień/maj.

Na rynku północno-amerykańskim panowała kompletna stagnacja.

Pewne polepszenie notowano na rynkach wschodnich przy silniejszym zapotrzebowaniu tonnażu pod ryż z Burmy po stawce sh 24/6 oraz pod cukier z wysp Filipińskich do Stanów Zjedn. po \$ 6·25 i 6·50. Na rynkach australijskich i Dalekiego Wschodu nie dokonano żadnych transakcyj.

Z portów południowych Z. S. R. R. zakontraktowano kilka statków pod zboże na Daleki Wschód po stawce sh 14/3 do portów Dalaj/Szanghaj, a do portów Kontynentu po sh 10/-. Z portów zaś dunajskich zafrachtowano ładunek jęczmienia do Stanów Zjedn. po sh 18/- na kwiecień.

Na rynku Gdynia/Gdańsk notowano słabe zainteresowanie tonnażem, którego podaż — jak wszędzie — i tu jest nadmierna. Silne ożywienie panuje jedynie w wywozie zboża. W eksporcie węgla zakontraktowano następujące ładunki: 1 300 t do Dundalk po sh 6/10½, 1 800 t do Limerick po sh 6/-, 2 000 t do 2 zachodnich portów Francji, 2 200 t do Bayonne, 2 700 t do Bordeaux, oraz 2 000 t do Rouen.

AWARJA STATKU NORWESKIEGO. — Pogłoski o zatonięciu nieznanego statku na pełnym morzu w pobliżu Jastarni w czasie ostatniej burzy znalazły, niestety, potwierdzenie. Zatonął mianowicie, niewielki parowiec „Hardy” pod banderą norweską. Statek ten w dn. 7 b. m. opuścił Gdynię z ładunkiem 880 t węgla i 25 t koks, udając się do Kilrush (Irlandja). Dokładna data katastrofy nie została ustalona. Wysłani nurkowie w początkowych pracach, bardzo utrudnionych przez trwające stale falowanie, stwierdzili, że kadłub „Hardy'ego” nie jest pozornie uszkodzony, co wskazywałoby na zatonięcie wskutek zalania falą. Z załogi, składającej się z 14 ludzi, nie zgłosił się dotychczas nikt, trudno zatem przypuszczać, aby ktokolwiek mógł się z niej uratować.

KRONIKA BIEŻĄCA

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

10 marca:

— „Browar Krotoszyński”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Krotoszynie, Słodowa 15.

12 marca:

— „Stocznia Gdyńska”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Gdyni.

— „Lesienicka Fabr. Drożdży Pras. i Spiryt.”, S. A. — o g. 11 w sali B-ku Dysk. Warsz., Oddz. we Lwowie, 3 Maja 14.

14 marca:

— **Miodosytnia i Przemysł Miodowo - Pszczelniczy „K. Mieszkowski”**, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Sandomierska 13.

— **„Warsz. Laboratorium Chem.”**, S. A. — o godz. 17 w lok. S-ki w W-wie, Złota 61.

15 marca:

— **Przemysł Mydl. i Perf. „Fryderyk Puls”**, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Wierzbowa 11.

— **Warsz. Fabr. Śrub i Drutu „J. Wolanowski”**, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Gliniana 5.

— **„Kolej Żelazna Lwów—Bełżec”**, S. A. — o g. 12 w lok. Powsz. B-ku Kred. we Lwowie, Jagiellońska 5/7.

16 marca:

— **„Juljusz Meinl” Import Kawy i Herbaty**, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Bryłowska 22/24.

— **„T-wo Wydawn. w Warszawie”**, S. A. — o g. 15 w kanc. Not. W. Romana w W-wie, Kapucyńska 6.

17 marca:

— **Warsz. Fabr. Masowych Wyrobów Blaszanych „Tłocznia”**, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Przemysłowa 19.

— **„R. Dratt i S-ka”, Fabr. Maszyn Roln. i Odlewnia Żelaza**, S. A. — o g. 17 w kanc. Not. Błęszyńskiego w Chełmie.

20 marca:

— **„T-wo Zakładów Żyrardowskich”**, S. A. — o g. 10 w sali Stow. Techników w W-wie, Czackiego 3/5.

— **„Polska Huta Skarbowa Ołowiu i Srebra w Strzybnicy, Sp. Dzierż. Tarnowskie Góry, S. A. — Fonderie Fiscale Polonaise de Plomb et d'Argent à Strzybnica, Société Fermière de Tarnowitz, S. A.** — o g. 11 w W-wie, Elektralna 2.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

OŚWIADCZENIE PANA MINISTRA SKARBU W SPRAWIE NIEWZRUSZALNOŚCI ZASAD POLSKIEJ POLITYKI WALUTOWEJ

Pan Minister Skarbu, Prof. Wł. Zawadzki, udzielił w wywiadzie autorytatywnych wyjaśnień w sprawie polskiej polityki walutowej na tle ostatnich zdarzeń. Mianowicie, na pytanie: jak zapatruje się na wysuwane miejscami poglądy, że w zakresie polityki monetarnej Polska nie idzie dostatecznie za zarysowanymi się prądami — Pan Minister odpowiedział, że „istota tego pytania dotyczy nie tyle chwili obecnej, ile porusza zagadnienia, które były rozważane i zostały rozstrzygnięte już bardzo dawno. Wchodząc już w 1930 r. na drogę polityki gospodarczo-finansowej, która obecnie powszechnie została uznana za słuszną, Polska miała do rozstrzygnięcia zasadnicze pytanie. Chodziło o to, czy iść po drodze paljatywów i eksperymentów na krótką metę, czy też w trafnym uznaniu, że poziom gospodarki zarówno publicznej, jak i prywatnej nieuchronnie musi się obniżyć — dostosować się do tego faktu. W tym momencie przez wybór drogi Polska znalazła się w mniejszości na tle prawie że ogólnej tendencji uchylania się przed niepopularnymi decyzjami, latania i wreszcie spóźnionego ustępowania pod naciskiem okoliczności. Zasadnicze decyzje nasze zapadły już dawno, wynikły z nich konsekwencje w zakresie polityki monetarnej.

I mam wrażenie, że stosunek do nas najpoważniejszych sfer finansowych świata, przejawiający się w kilku zawartych ostatnio tranzakcjach, przyznał nam zupełną słusność.

Rozumiem jednak — w obliczu wypadków ostatnich: dalszego obniżenia się kursu walut anglosaskich i projektowanego obniżenia parytetu korony czeskiej, sprawa ta budzi zainteresowanie.

Jeśli chodzi o eksperyment czeski, to przyczyny, dla których Czechosłowacja widziała się zmuszoną do dewaluacji swojej waluty, w Polsce nie egzystują właśnie dzięki tej polityce gospodarczo-finansowej, którą stosujemy od 3 lat.

Dla przykładu wskażę, że bilans handlowy Polski jest stale dodatni, a ostatnio obserwujemy nawet pewien wzrost nadwyżki eksportu nad importem. Niepomyślnie zaś kształtowanie się bilansu handlowego Czechosłowacji było według oświadczeń czeskich bezpośrednią przyczyną podjętych zarządzeń. Do decyzji Rządu czeskosłowackiego doprowadził niewątpliwie także fakt, że ceny wewnętrzne utrzymywały się dotychczas na poziomie dość wysokim, znacznie wyższym od poziomu cen w Polsce i cen światowych, a w dziedzinie oddłużenia nie było tak stanowczych kroków jak dokonane rok temu u nas. I raz jeszcze chciałbym podkreślić, że sytuacja budżetowa i kasowa nie nastęrcza na czas dłuższy żadnych obaw, a mam głębokie przekonanie, że i za rok Minister Skarbu będzie mógł stwierdzić to samo.

Wkońcu Pan Minister Zawadzki potwierdził wniosek interlokutora, że na odcinku polityki monetarnej nasza linja wytyczna pozostaje bez zmiany:

„Potwierdzić to mogę z całym spokojem i stanowczością. Chwila obecna jest tylko wykonaniem powziętych uprzednio decyzji, nie różni się ona od tygodni poprzednich i miesięcy, które je poprzedziły. Przypominam, że w lecie r. ub. położyliśmy nasz podpis na deklaracji państw bloku złotego. Nie uczyniliśmy tego przypadkowo, akt ten bowiem był wyrazem naszej niezłomnej woli utrzymania stałości naszej waluty. Poprzez wielkie wysiłki i wielkie ofiary, dzięki konsekwentnej polityce Polska osiągnęła równowagę polityczną i społeczną i przystosowała się do nowych warunków ekonomicznych. Jest dziś elementem ładu w chaosie światowym. Nic nas nie może skłonić do zejścia z drogi, niewątpliwie ciężkiej, ale którą mamy już prawie całkowicie za sobą i która jedynie prowadzi do dalszego zdrowego rozwoju gospodarczego. Byłoby zdradą wobec poniesionych dotychczas przez społeczeństwo ofiar pograżyć je dzisiaj w odmet niepewnych eksperymentów”.

PODATKI I OPŁATY

SPRZEDAŻ OWOCÓW I JARZYN NA TARGACH. —

W uzupełnieniu okólnika z dn. 14/XI 1933 r. L. D. V 50331/4/33 Min. Skarbu okólnikiem z dn. 29/I 1934 r. wyjaśniło, że prowadzona przez ogrodników i sadowników sprzedaż owoców i warzyw na targach nie podlega zwolnieniu od państwowego podatku przemysłowego w myśl powyższego okólnika, a tem samem wymaga również i nabycia świadectwa przemysłowego na przedsiębiorstwo handlowe.

Zarazem Min. Skarbu zwróciło uwagę na okólnik z dn. 9/XI 1932 r. L. D. V 43701/4/32, w myśl którego nie należy pociągać do opłaty podatku przemysłowego producentów rolnych, o ile prowadzona przez nich sprzedaż na targach ma charakter dorywczy.

ZWOLNIENIE IZB RZEMIEŚLNICZYCH OD PODATKU OD ENERGJI ELEKTRYCZNEJ. —

Min. Skarbu wyjaśniło okólnikiem z dn. 29/I 1934 r. L. D. V 17345/4/33, że na podstawie art. 12 p. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 85, poz. 638) zużycie energii elektrycznej dla celów własnych przez izby rzemieślnicze wolne jest od podatku w tych samych granicach, jak zużycie energii przez samorząd terytorjalny—zgodnie z art. 2 lit. b ustawy z dn. 17/XII 1931 r. o państwowym podatku od energii elektrycznej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 112, poz. 880).

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 12 do 17 lutego 1934 r.

— Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym panował nastrój wyczekujący przy tendencji niejednolitej, mocniejszej dla dewiz na Londyn, Paryż, Brukselę, Holandję i Gdańsk, słabszej—dla dewiz na New York, Zurych, Pragę, Włochy; zapotrzebowanie na dewizy było nieco mniejsze. Nowy kurs korony czeskosłowackiej nie został jeszcze ustalony ostatecznie, rozpoczęcie nowych notowań nastąpić ma w dniach najbliższych. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, funty szterlingi podniosły się o \mathcal{Z} 0'14 (na £ 1), franki francuskie o \mathcal{Z} 0'005 (na 100 fr.), belgi o \mathcal{Z} 0'10 (na 100 belg.), floreny holenderskie o \mathcal{Z} 0'30 (na 100 fl.), guldeny gdańskie o \mathcal{Z} 0'20 (na 100 guld.) i korony szwedzkie o \mathcal{Z} 0'40 (na 100 kor.). Spadły natomiast dolary o \mathcal{Z} 0'005 (na \$ 1), franki szwajcarskie o \mathcal{Z} 0'09 (na 100 fr.), korony czeskosłowackie o \mathcal{Z} 0'05 (na 100 kor.), liry włoskie o \mathcal{Z} 0'01 (na 100 lir.), korony norweskie o \mathcal{Z} 0'05 (na 100 kor.) i korony duńskie o \mathcal{Z} 0'50 (na 100 kor.).

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po \mathcal{Z} 5'35 za \$ 1.

		Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Ostatni kurs w tygodn. w \mathcal{Z}
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'39½	5'35	5'35
" " " teleg.	\$ 1	5'40	5'35½	5'36
Funty szterlingi	£ 1	27'25	26'93	27'25
Franki francuskie	100 fr.	34'93½	34'93	34'93½
Franki szwajcarskie	100 fr.	171'50	171'40	171'41
Belgi	100 blg.	123'70	123'60	123'65
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26'15	26'15	26'15
Liry włoskie	100 lir.	46'69	46'97	46'67
Floreny holenderskie	100 fl.	357'00	356'65	357'00
Guldeny gdańskie	100 guld.	173'00	172'85	173'00
Korony szwedzkie	100 kor.	140'80	139'30	140'80
Korony duńskie	100 kor.	121'00	121'00	121'00
Korony norweskie	100 kor.	136'70	136'70	136'70

Z papierów lokacyjnych państwowych w okresie sprawozdawczym wszystkie pożyczki uległy dalszej zniżce, z wyjątkiem 6% Pożyczki Dolarowej, której kurs nieznacznie podniósł się, oraz 4% Pożyczki Inwestycyjnej w serjach, której kurs pozostał bez zmiany. Największe straty kursowe poniosły: 4% Pożyczka Inwestycyjna, 5% Pożyczka Konwersyjna i 4% Pożyczka Dolarowa. Obroty znacznie zmniejszone. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, kurs 3% Pożyczki Budowlanej obniżył się o \mathcal{Z} 0'55, 4% Pożyczki Dolarowej o \mathcal{Z} 0'85, 4% Pożyczki Inwestycyjnej o \mathcal{Z} 1'50, w $\%$ -ach nominalu: 5% Pożyczki Konwersyjnej o 1'00%, 5% Pożyczki Konwers. Kolej. o 0'25% i 7% Pożyczki Stabiliza-

cyjnej o 0'13%. Kurs 6% Pożyczki Dolarowej podniósł się o 0'25% nominalu. 4% Pożyczka Inwestycyjna w serjach oraz listy zastawne i obligacje Państwowego Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego notowane były po kursach dotychczasowych.

Z dniem 1/II r. b. 10% Pożyczka Kolejowa została całkowicie umorzona, a z dniem 12/II r. b. wycofana z obiegu i notowana ceduły urzędowej Giełdy Pieniężnej w Warszawie.

Papiery lokacyjne prywatne miały w okresie sprawozdawczym tendencję niejednolitą, przeważnie jednak słabszą. Obroty były zmniejszone; listy zastawne prowincjonalne prawie bez obrotów. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, wyższe ceny były: 4% L. Z. Tow. Kred. Ziemsk. o 0'25%, 4½% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy o 0'50%, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Radomia z 1933 r. o 0'38%, VII 5½% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy z 1926 r. o 0'50% i 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polsk. o 6'25% nominalu (te ostatnie w porównaniu z notowaniami z dawniejszych okresów). Zniżce uległy: 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemsk. o 0'50%, 7% L. Z. tegoż Tow. o 1'5%, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy o 0'75%, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Siedlec z 1933 r. o 0'90%, V 4½% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy z 1926 r. o 0'75%, VI 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy z 1926 r. o 0'38% i VIII i IX 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy z 1926 r. o 0'63% nominalu. Kurs 8% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy — utrzymany.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodn.
w \mathcal{Z} za 1 szt.				
3% Pożyczka Budowlana	\mathcal{Z} w zł. 50	42'25	41'75	42'00 -41'75
4% " Dolarowa	\$ 5 ¹⁾	54'25	53'25	53'75
4% " Inwestycyjna	\mathcal{Z} w zł. 100	108'50	107'50	107'75
4% " " serje	\mathcal{Z} w zł. 100	114'00	114'00	114'00
w $\%$ nominalu				
5% " Konwersyjna	\mathcal{Z}	58'00	56'50	56'75 ²⁾ -57'25
5% " Konwers. Kol.	\mathcal{Z}	55'00	54'75	54'75
6% " Dolarowa	\$	67'00	66'00	67'00
7% " Stabilizacyjna ³⁾	\$ ⁴⁾	57'50 ²⁾	56'25	56'88 -56'75 -56'88 -57'50 ²⁾ -57'25 ⁴⁾
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	\mathcal{Z} w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	\mathcal{Z} w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	\mathcal{Z} w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " Bud. " " " " "	\mathcal{Z} w zł. 1927	93'00	93'00	93'00
8% L. Z. T-wa Kred. Przem. Polskiego ⁵⁾	£	69'00	69'00	69'00
4% L. Z. T-wa Kred. Ziemsk.	\mathcal{Z}	42'00	42'00	42'00
4½% " " " " " " z 1928 r.	\mathcal{Z}	52'50	52'00	52'50
7% " " " " " " " z 1928 r.	\$ w zł.	42'13 ²⁾	40'50	40'50
4½% " " " " " m. Warszawy	\mathcal{Z}	59'25	59'25	59'25
5% " " " " " " "	\mathcal{Z}	65'50	65'00	65'00
8% " " " " " " "	\mathcal{Z}	55'25	53'75	54'00 -54'13 -54'50 ²⁾
5% " " " " " m. Radomia z 1933 r.	\mathcal{Z}	42'25	42'00	42'13
5% " " " " " Siedlec z 1933 r.	\mathcal{Z}	41'00	41'00	41'00
V 4½% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	\mathcal{Z}	41'00	40'25	40'25
VII 5½% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	\mathcal{Z}	47'50	47'50	47'50
VI 6% Obl. Poż. Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r.	\mathcal{Z}	51'75	51'75	51'75
VIII i IX 6% Obl. Poż. Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r.	\mathcal{Z}	51'13	50'50	50'50

¹⁾ \$ 5 = \mathcal{Z} 44'57.

²⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

³⁾ Z wyłączeniem tranży francuskiej.

⁴⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'498.

⁵⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

ZŁOTY ZAGRANICA

1934	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
12/ II	57·74 ÷ 57·86	47·075 ÷ 47·275	—	—	58·05
13/ "	"	47·05 ÷ 47·25	—	286·50	58·20
14/ "	57·72 ÷ 57·84	47·075 ÷ 47·275	—	—	58·30
15/ "	57·73 ÷ 57·85	47·10 ÷ 47·30	—	287·00	"
16/ "	57·74 ÷ 57·85	"	—	286·50	"
17/ "	57·75 ÷ 57·87	46·925 ÷ 47·325	—	"	"

1934	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾
12/ II	27·12	—	giełda nieczynna	—
13/ "	27·00	—	18·75	—
14/ "	26·87	—	"	—
15/ "	26·17	—	18·08	—
16/ "	27·12	—	18·76	—
17/ "	27·25	—	18·75	—

POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾

	29/I ÷ 3/II	5 ÷ 10/II	12 ÷ 17/II
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)			
New York			
6% dolarowa			
1920	71½—66—70¾ (109 000)	70⅞—65¼—67⅞ (39 000)	68—65—65 (19 000)
8% Dillon.			
1925	83½—77¼—83¼ (106 000)	83—74—77 (101 000)	80—77½—80 (70 000)
7% stabilizac.			
1927	94¾—91⅞—93 (163 000)	94—91½—93½ (399 000)	94¾—85¾—94½ (315 000)
7% Warszawy			
1928	62½—56¾—62 (73 000)	62½—58—58 (62 000)	59—58—58½ (51 000)
7% włoska			
1928	62—59—61 (64 000)	62—57—58½ (35 000)	60—59—59⅞ (28 000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	89·41—85·16 —88·41	90·28—87·28 —89·78	92·15—89·65 —91·65
Zurych			
7% stabilizac.			
1927	62—62—62	63—62·50—62·50	65—63—65
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	—	—	—
Mediolan			
7% włoska			
1924	99·80—98·50 —99·80 (1 600)	100·40—99·80 —99·90 (2 325)	99·80—99·60 —99·60 (725)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 LUTEGO 1934 R. — Sytuacja zwyczajnych obrotów w walutowych Banku Polskiego kształtowała się w I dekadzie lutego w dalszym ciągu bardzo korzystnie. Skup walut i dewiz znacznie był wyższy niż w poszczególnych dekadach stycznia i niż w I dekadzie z lutego r. ub. Mimo to dokonane w dekadzie sprawozdawczej większe płatności zagraniczne z tytułów kredytowych sprawiły, że stan rezerw walutowych wykazał przejściowy lekki spadek, mianowicie z zł 81·8 miljn. do zł 76·9 miljn.

Zapasy złota natomiast wzrosły w dalszym ciągu, i to znów stosunkowo bardzo poważnie, bo o zł 0·6 miljn. do zł 478·1 miljn.; jak wiadomo, wzrost zapasu złota pochodzi z zakupów, dokonywanych w kraju, które ostatnio dają znacznie zwiększone sumy.

Pokrycie złote, wyrażane stosunkiem zapasu złota do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań (mianowicie, przewyżki ich ponad zł 100 miljn., które określone zostały jako pewne w żadnym razie nie ulega-

jące fluktuacji minimum tych zobowiązań)—wzrosło w dekadzie sprawozdawczej, i to wzrosło stosunkowo silnie, niżby wypadało ze zwiększenia się sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, a to dzięki jednoczesnej niższe sumy biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku (względnie ich części, podlegającej pokryciu)—z zł 1 195·1 miljn. do zł 1 183·9 miljn. (względnie z zł 1 095·1 miljn. do zł 1 083·9 miljn.). Procent pokrycia na ultimo I dekady lutego był również znacznie wyższy niż przed miesiącem, choć nie dorównał (analogicznie obliczonemu) procentowi pokrycia przed rokiem, t. j. na ultimo I dekady lutego 1933 r. Ilustrują to następujące liczby:

		%
10/I	1934	42·65
31/I	"	43·60
10/II	"	44·11
10/II	1933	48·69

Wspomniany wyżej spadek sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań dotyczył — jak zwykle na początku miesiąca — tylko jednego składnika tej sumy, mianowicie obiegu banknotów, podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał jednocześnie lekki wzrost — o zł 0·5 miljn. do zł 248·5 miljn.

Wzrost zobowiązań w dekadzie sprawozdawczej nastąpił jednak jedynie dzięki wyższe salda pozycji „różne rachunki” (z zł 27·6 miljn. do zł 30·5 miljn.), natomiast nie nastąpił najczęściej spotykany na początku miesiąca dopływ lokat żyrowych, bowiem salda na rachunkach żyrowych obniżyły się z zł 220·4 miljn. do zł 218·0 miljn. Ale obniżka ta dotyczy tylko przejściowo silnie zwiększonych na ultimo stycznia lokat kas państwowych, które spadły z zł 42·6 miljn. do zł 12·0 miljn., natomiast lokaty prywatne wykazały zwykły wzrost z zł 177·8 miljn. do zł 206·0 miljn. W okresie miesięcznym (od końca I dekady stycznia) lokaty kas państwowych wykazują niższą — do $\frac{2}{3}$ swej poprzedniej wysokości, w okresie zaś rocznym — wzrost (mniej więcej o $\frac{1}{2}$); podobne zmiany wykazują lokaty prywatne, tylko że niższa w okresie miesięcznym jest tu bardzo niewielka, a wzrost w okresie rocznym wynosi blisko 50%. Widzimy to z następującego zestawienia (w miljn. zł):

Lokaty żyrowe:			
		kas państwowych	pozostałe
10/I	1934	18·0	210·0
31/I	"	42·6	177·8
10/II	"	12·0	206·0
10/II	1933	8·0	140·8

Obieg biletów w bankowych obniżył się w I dekadzie lutego o zł 11·7 miljn., t. j. niewiele więcej ponad 1%, przyczem zeszedł on na poziom niższy niż przed miesiącem (dn. 10/I 1934 r. — zł 957·4 miljn.) i niż przed rokiem (dn. 10/I 1933 r. — zł 978·5 miljn.). Spadek obiegu (który był wyższy kilkakrotnie mniejszy niż w I dekadzie stycznia, kiedy wynosił zł 46·5 miljn.) nie znajduje odpowiednika we wzroście lokat żyrowych, natomiast wiąże się z odpływem dewiz z Banku, a przedewszystkiem ze skurczeniem się działalności kredytowej Banku.

Jeśli chodzi o kredyty, to przedewszystkiem zmniejszył się (o zł 16·9 miljn.) portfel weksli krajowych (reprezentujący sumę kredytów dyskontowych wykorzystanych), poza tem nieznacznie niższe uległa suma pożyczek zastawowych (o zł 0·5 miljn.), natomiast suma dyskontowanych przez Bank biletów skarbowych pozostała prawie bez zmiany (wzrosła o zł 0·05 miljn.).

Porównanie obecnego stanu kredytów Banku z ich stanem przed miesiącem, t. j. dn. 10/I r. b., wykazuje niższe wszystkie rodzaje kredytów, przyczem najsilniejszą dla kredytów dyskontowych, jak to widzimy z poniższego zestawienia (w miljn. zł):

	Zniżka
Kredyty dyskontowe	33·6
Pożyczki zastawowe	1·6
Bilety skarbowe	1·4

W ciągu roku, t. j. od dn. 10/II 1933 r., pożyczki zastawowe zmniejszyły się więcej niż o $\frac{1}{3}$, ale dość poważnie wzrosły kredyty dyskontowe i przybyło dyskonto biletów skarbowych. Ilustrują to następujące liczby (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub zmniejszenie (—)
Kredyty dyskontowe	+104·7
Pożyczki zastawowe	— 43·7
Bilety skarbowe	+ 47·0

1) Za zł 100.2) Za £ 1

3) Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (we Włoszech — w tysiącach).

Co się tyczy pozostałych — poza rezerwami walutowymi (w dużym stopniu weksle zagraniczne) oraz kredytami — pożyczkami bankowego obiegu, to wykazują one albo, jak od dłuższego czasu dług Skarbu Państwa, zupełną stabilizację, albo niewielkie tylko różnice, jak zapas monet srebrnych i bilonu, przejętych przez Bank na własność — lekki wzrost (+ zł 0.3 miljn.), lub jak zapas papierów procentowych własnych — lekki spadek (— zł 0.4 miljn.).

Całe bankowe pokrycie obiegu biletów Banku przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	10/I	31/I	10/II
Waluty i dewizy . . .	86 941	81 794	76 868
Weksle krajowe . . .	661 100	644 430	627 511
Bilety skarbowe . . .	48 444	46 956	47 003
Polskie monety srebrne i bilon	47 172	46 415	46 720
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	58 700	57 524	57 073

Papiery proc. własne . . .	12 714	11 923	11 497
Dług Skarbu Państwa . . .	90 000	90 000	90 000

Razem: 1 005 070 979 042 956 672

Obieg bilonu, emitowanego przez Skarb Państwa, wykazał w I dekadzie lutego spadek o zł 2.3 miljn., a więc tym razem stosunkowo nieco mniejszy niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, przyczem osiągnął on poziom o zł 11.7 miljn. wyższy niż przed miesiącem. Zmiany w obiegu bilonowym w ostatniej dekadzie i w okresie miesięcznym ilustrują następujące liczby (w miljn. zł):

	10/I	31/I	10/II
Monety srebrne (10-, 5-, 2- i 1-złotowe) . . .	239.6	253.3	252.6
w tem:			
10-złotówki	111.2	115.6	114.9
5-złotówki	86.0	93.1	93.1
Bilon niklowy i brązowy	85.2	85.5	83.8
Razem:	324.8	338.8	336.5

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIĘŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

FRANCJA

DOLAR I FRANK. — Ostatnia reforma pieniężna Prezydenta Roosevelta, określająca zgóry poziom stabilizacyjny dolara pomiędzy 50% i 60% jego poprzedniego paritetu, następnie zaś ustalająca prowizorycznie jego obecny poziom na 59.06% jego poprzedniej wartości, nie mogła nie wywołać poważnych zaburzeń na międzynarodowych rynkach pieniężnych.

Nowy poziom stabilizacyjny dolara, wybrany — o ile się zdaje — z uwagi na to, iż odpowiada on dokładnie cenie złota \$ 35 za uncję, musiał mieć jako bezpośredni skutek dążenie Rządu waszyngtońskiego do doprowadzenia rzeczywistego kursu dolara do tego poziomu. Oprócz działania znanego funduszu regulacyjnego (którego stworzenie zapowiedziane było wraz z całą reformą w sławnym orędziu „monetarnem” Roosevelta ze stycznia 1934 r.) drugim sposobem oddziaływania na kurs dolara na giełdach zagranicznych jest zakupywanie złota przez Stany Zjedn. po cenie zgóry oznaczonej, a mianowicie po owoch \$ 35 za uncję. Dotychczas tego rodzaju zakupy były niemożliwe. Skarb amerykański kupował bowiem tylko albo złoto z kopalń amerykańskich, albo (jak w listopadzie i grudniu r. ub. przy ostatniej próbie obniżania kursu dolara drogą podwyższania ceny złota, ale bez stabilizacji nawet prowizorycznej pieniądza) — przez swych agentów na rynkach europejskich. Obecnie kupować on musi każdą oferowaną mu ilość złota — i to koniecznie po wspomnianej powyżej cenie. Oczywiście, gdyby dolar spadł poniżej zamierzonego paritetu, Skarb będzie musiał sprzedawać znowu odpowiednie ilości kruszcu, aby go podnieść do żądanej wysokości. Krótko mówiąc, z chwilą prowizorycznej nawet stabilizacji dolara mechanizm ruchów złota mógł znowu zagrać pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i resztą świata.

W pierwszej fazie kilkudniowej po ogłoszeniu nowego urzędowego kursu dolara na wielkich rynkach finansowych Europy zapanowały tendencje bardzo różnorodne.

Z jednej strony frank francuski — wbrew oczekiwaniu — nie tylko nie zaczął podnosić się w stosunku do nowego dolara, ale, odwrotnie, lekko spadł, z drugiej — funt szterling spadł bardzo silnie. Że waluta francuska w pierwszych kilku dniach nie przystosowywała się do nowego obniżonego kursu dolara — tłumaczy się tem, iż przedewszystkiem nie zaczął jeszcze funkcjonować w Stanach Zjedn. mechanizm regulacyjny (a więc działalność funduszu regulacyjnego i zakup złota przez Skarb), następnie zaś dolar był na rynku paryskim stale poszukiwany dla likwidowania transakcji spekulacyjnych, obliczonych na dalszą niżkę waluty amerykańskiej. W ten sposób dolar w Paryżu, który w dniach wprowadzania reformy amerykańskiej wart był ok. fr. 15.70, podniósł się nawet przejściowo do ponad fr. 16.

Tak wyglądała w skrócie pierwsza faza sytuacyjna na rynku francuskim — bezpośrednio po ustaleniu nowego urzędowego kursu dolara. Zaraz potem jednak nastąpił początek lutego, w którym sytuacja zmieniła się zasadniczo.

Jak wynika bowiem ze sprawozdania, ogłoszonego przez Banque de France za okres od dn. 2 do 9 lutego r. b., odpływ złota z francuskiej instytucji emisyjnej wyniósł w tygodniu wspomnianym fr. 1.977 miljn. Zważywszy, iż przez cały styczeń odpłynęło z Banque de France nie więcej niż za fr. ½ milj. złota, w całym zaś 1933 r. — nie więcej niż fr. 9½ milj. — odpływ w ciągu I dekady lutego daje wiele do myślenia. Złożyły się nań 2 podstawowe przyczyny.

Przedewszystkiem, normalny rozwój kursu franka został wstrząśnięty zamieszczeniem politycznym we Francji, a przedewszystkiem wypadkami w dn. 4-6 lutego w Paryżu. Wspomniano poprzednio, iż likwidacja niżkowej spekulacji dolarowej uniemożliwiła szybkie przystosowanie się kursu franka do nowego urzędowego poziomu dolara, że — innymi słowy — frank nie mógł szybko iść w górę do nowego dolarowego paritetu (t. j. \$ 1 = fr. 15.07). Wypadki polityczne we Francji wywołały

nagle jeszcze silniejsze osłabienie kursu franka. Jednego tylko dn. 5/II dolar skoczył z poziomu 15.72 centymy na 16.17. Po utworzeniu Rządu Doumergue'a zjawiska te ustąpiły. Ale zdążyły one zaważyć na rozwijającym się naskutek obniżenia kursu dolara eksporcie złota z Francji do Stanów Zjedn.

Jeśli bowiem mechanizm ruchów złota mógł naskutek prowizorycznej stabilizacji dolara grać pomiędzy Stanami Zjedn. i krajami europejskimi, to jedynym sposobem uniknięcia odpływu złota z krajów tych (a przedewszystkiem z Francji, gdyż wszystkie niemal transakcje robią się w tej dziedzinie poprzez rynek paryski) było możliwie szybkie podniesienie się kursu franka do poziomu, odpowiadającego nowemu kursowi dolara, a mianowicie 6 $\frac{2}{3}$ centa. Tymczasem likwidacja spekulacji niżkowej na dolarze oraz zamieszki paryskie doprowadziły odwrotnie franka do poziomu znacznie niższego. Otworzyło to drogę transakcjom arbitrażowym poszczególnych banków. Kupowano za dolary „tanie” franki, wymieniano je na złoto w Banque de France (który — wiernym swym zasadom swobodnego funkcjonowania waluty złotej — sprzedawał każdą ilość złota, byle za sumę ponad fr. 216 000) i wysyłano złoto to do Stanów, gdzie używano za nie wysoką cenę „urzędową” \$ 35 za uncję. W ten sposób Banque de France stracił w ciągu tygodnia złota za ok. fr. 3 milj. Jeśli w zsmknięciu bilansowem wykazana jest tylko suma fr. 1.977 milj., to tylko dlatego, iż jednocześnie nastąpił pewien przyływ złota na rynek francuski z „małych” rynków państw o walucie złotej w Europie, a mianowicie z Holandii i Szwajcarii. Gulden holenderski od pewnego czasu był już, mianowicie, poniżej punktu złotego, a frank szwajcarski wykazywał również znaczne osłabienie. Obie te waluty są dlatego tak słabe, iż rynki obu tych krajów przeciążone są nadmiernie lotną masą kapitałów, które schroniły się tam przed spadkiem dolara, ale które w każdej chwili mogą przy zmianie stosunków w Stanach Zjedn. odpłynąć zpowrotem za ocean. Ze złoto

z Holandji idzie do Stanów przez Paryż — tłumaczy się to poza tem i tem, iż Nederlandsche Bank posiada właściwie częściowy zakaz wywozu złota, a mianowicie ogranicza wywóz ten tylko do krajów o walucie złotej. Jak widać, funkcjonowanie swobodne tej waluty w Holandji uzależnione jest od kierowania wszelkich wysyłek złota via Paryż.

Powstaje teraz pytanie, czy i o ile ów odpływ złota z Banque de France może wpłynąć na politykę pieniężną Francji w sensie zmuszenia jej do porzucenia standardu złota. Pogłoski tego rodzaju z zadowoleniem rozpowszechniane są stale w prasie krajów anglosaskich. Na rynku londyńskim w szczególności mówiło się przez czas pewien o nieuniknionem ponownym wprowadzeniu przez Francję częściowego przynajmniej embargo na wywóz złota (podobnego do istniejącego np. w Holandji), co przesądziłoby już ostatecznie swobodne funkcjonowanie waluty złotej w tym kraju. Zupełnie powierzchowne zdanie sobie sprawy z istotnej sytuacji wskazuje odrazu, że wszelkie tego rodzaju pogłoski nie mają najmniejszych podstaw. Ostatnia fala odpływu złota z Banque de France miała ten tylko skutek, iż obniżyła pokrycie kruszcowe waluty z 79,10% na 77,79% — wobec ustawowego pokrycia 35%. Widać z tego, jak silna jest pozycja techniczna franka, zwłaszcza, iż — zdajemy sobie sprawę — odpływ złota do Stanów Zjedn. musi zwolnić tempa. O tem więc, aby przewidywane stabilizowanie dolara na parytecie fr. 15,07 mogło wywołać taki odpływ złota z Francji, który zaważyłby na pokryciu kruszcowym waluty francuskiej, niema mowy.

Z drugiej strony jednak nie należy zapominać, iż odpływ złota, jaki od szeregu miesięcy odbywa się stale z Francji, poczyna wpływać poważnie i na inne pozycje bilansu francuskiej instytucji emisyjnej. Mianowicie, w owym „feralnym” tygodniu 2÷9/II portfel wekslowy Banque de France wzrósł z 4 172 na 5 212 miljn. fr., czyli przeszło o 1 milj. Na rynku finansowym francuskim rozpoczyna się zjawisko, oddawna tam niewidziane — pewna ciasnota gotówkowa. Tu jednak musi odegrać rolę pozytywną krok, jaki Banque de France zastosował w myśl klasycznych teorii pieniężnych, a mianowicie podniesienie stopy dyskontowej do 3%. Ma to przedewszystkiem na celu pomóżenie do wprowadzenia w obieg tych kapitałów, które w olbrzymiej liczbie (mówi się o 25÷30 milj. fr.) są od szeregu miesięcy tezauryzowane. To jednak łączy się znow z problemem francuskiego budżetu, gdyż bez pełnego powrotu zaufania (co jest związane ze zrównoważeniem budżetu państwowego) jakiegokolwiek zmniejszenie tezauryzacji jest a priori niemożliwe. A to znow łączy się z wewnętrzno-polityczną sytuacją w kraju.

X.

NIEMCY

INSTYTUT GOSPODARCZY DLA Z. S. R. R. I PAŃSTW WSCHODNICH. — Instytut Gospodarczy dla Rosji i Państw Wschodnich w Królewcu (Wirtschaftsinstitut für Russland und die Oststaaten) założony został w 1922 r. przez Zarząd Targów Królewieckich przy współudziale Izby Przemysłowo-Handlowej oraz czynników miejskich jako stowarzyszenie

zarejestrowane. Instytut liczył ok. 300÷400 członków; członkami mogły być tylko firmy, mające siedzibę w Niemczech. Celem Instytutu jest praktyczne popieranie ekspansji handlowej na wschód Europy, a szczególnie do Z.S.R.R., Polski, Łotwy, Litwy, Estonii i Finlandji. Instytut udziela członkom wszelkiego rodzaju informacji celnych, transportowych, kredytowych, adresowych i t. d. oraz wykonywa tłumaczenia w językach: rosyjskim, polskim, litewskim, łotewskim, estońskim i fińskim. Od 1929 r. Instytut znajdował się w ciężkich warunkach materialnych, gdyż Rząd rzekomo nie udzielał żadnych subwencji.

Po przewrocie hitlerowskim nastąpiła poważna reorganizacja. Instytut bowiem przestał być stowarzyszeniem zarejestrowanym (mimo, że wykreślenie dotychczas jeszcze nie zostało opublikowane) i utrzymuje obecnie bezpośredni kontakt jedynie z kilku poważnymi firmami wschodnio-pruskimi. Wszyscy inni b. członkowie, zamieszkali w Rzeszy, zwracają się w razie potrzeby do „Reichsverband der Deutschen Industrie” w Berlinie, z którym Instytut współpracuje w ramach t. zw. „Arbeitsgemeinschaft” i któremu odstępuje do wykorzystania całkowity przygotowany materiał. Wobec minimalnych własnych dochodów — Instytut Gospodarczy utrzymuje się obecnie z subwencji rządowych.

Instytut posiada bibliotekę ekonomiczną, liczącą przeszło 10 tys. tomów (w tem ok. 250 książek polskich), oraz archiwum wycinków prasowych; abonuje stale 200 czasopism (w tem ok. 50 polskich), z których część otrzymuje w drodze wzajemnej wymiany. Zbiór ten w tym zakresie ma być najbogatszy w Europie. Na szczególną uwagę zasługuje prócz tego duży zbiór map.

Najwięcej uwagi zwraca Instytut na sprawy rosyjskie. Dwa razy do roku In-

stytut wysyła swoich przedstawicieli do Z. S. R. R. Na sprawy, dotyczące Polski, jest obecni: położony większy nacisk ze względu na możliwość uregulowania polsko-niemieckich stosunków handlowych.

AUSTRIA

ZMIANY W ORGANIZACJI HANDLU Z Z. S. R. R. — Z dn. 31/XII 1933 r. upłynął termin działalności „Ratao” (Rusko-Awstrijskoje Torgowlennoje Akcionernoje Obszczestwo). „Rus-sawstorg”, drugie towarzystwo dla popierania austriacko-rosyjskiego handlu, zostało zlikwidowane przed dwoma laty. W ten sposób uległy w Austrii likwidacji organizacje dla popierania handlu z Rosją — gdyż Rząd Z. S. R. R. uważa, że nie odpowiadają one jego systemowi.

„Ratao” założone było w 1923 r. z koncesją na 5 lat. W 1929 r. nastąpiło przez Rząd Z. S. R. R. przedłużenie koncesji na 3 lata, a z końcem 1932 r. — na rok, t. zn. do końca 1933 r. W kapitale zakładowym, który w 1929 r. podniesiony został do sumy rb. zł. 700 tys., uczestniczył w 50% Komisarjat Ludowy dla Handlu w Moskwie, a po stronie austriackiej „Goec” (Gross-Einkaufs-Genossenschaft Oesterr. Konsumvereine) z 26% i Credit Anstalt z 24%. Kredyty udzielane były przez Credit Anstalt i Arbeiterbank. Wypłacana od wielu lat dywidenda wynosiła 20% kapitału zakładowego. „Ratao” położyło duże zaśluby około rozwoju rosyjsko-austriackich stosunków handlowych, zwłaszcza w poprzednich latach. W 1929 r. wydawało się, że wymiana towarów pomiędzy Rosją a Austrią dozna wielkiego rozwoju. Nadzieje te jednak zawiodły — i wzajemny obrót z każdym rokiem ulegał zmniejszeniu, co zaznaczyło się zwłaszcza bardzo jaskrawo w 1933 r. Według danych statystycznych austriackich obrót handlowy z Z. S. R. R. wyniósł:

	I m p o r t			E k s p o r t		
	q	tys. szyl.	% ogólnego importu	q	tys. szyl.	% ogólnego eksportu
1931	1 279 613	30 480	1,4	133 698	36 888	2,8
1932	743 183	17 230	1,2	33 463	9 772	1,3
11 mies.						
1933 r.	252 827	6 824	0,6	16 923	4 594	0,6

Do towarów, importowanych z Z.S.R.R. w 1933 r., należały głównie: zboże, drzewo, benzyna, len, konopie, juta, jelita, włosie, puch, azbest, wyroby wełniane, owoce południowe, pasza, techniczne tłuszcze i oliwy. Eksport austriacki do Rosji obejmował w 1933 r. głównie następujące towary: wyroby żelazne (stal w sztabach, narzędzia, piły i wyroby z żelaza kutego), instrumenty, maszyny (obrabiarki do metali), aparaty, maszyny elektryczne.

Obecnie i w przyszłości tak zamówienia, jakoteż oferty uskuteczniarne będą przez rosyjskie przedstawicielstwo handlowe w Austrii, przyczem rozmiary dostaw nie będą uzależniane, jak dotychczas, od istnienia takiej lub innej organizacji, lecz jedynie od zdolności konkurencyjnych austriackich firm i od ogólnego układu stosunków eksportowych i importowych. Ze strony rosyjskiej zapewniono, że likwidacja „Ratao” w żadnym wypadku nie będzie miała wpływu na rosyjskie zamówienia w Austrii i że w najbliższej przyszłości zamówienia te zostaną przez przedstawicielstwo handlowe uskutecznione.

ŁOTWA

ROZBUDOWA KOLEI. — Państwo Łotewskie w spadku po Rosji otrzymało tak koleje, jak drogi bite zupełnie niedostosowane do potrzeb kraju. Pierwszych jest mało i przeważnie były budowane dla celów strategicznych, o drugich da się powiedzieć prawie toż samo, ich sieć jednak jest gęstsza niż w państwach sąsiadujących, szczególnie na Litwie i w Estonii. Drogi bite biegną przeważnie wzdłuż linii kolejowych, nie łącząc tych ostatnich z miejscowościami, położonymi w głębi kraju. Rząd łotewski z dużą energią zajął się sprawami komunikacyjnymi. Pomimo kryzysu, powiększa się długość linii kolejowych i dróg bitych, uzupełnia tabor kolejowy, stara się o wzmoczenie przewozów drogą ulg taryfowych, jednym słowem stara się o podniesienie i rozwój urządzeń komunikacyjnych.

Od 1931/32 r. dochody kolei pod wpływem kryzysu znacznie maleją (43,9 miljn. łatów w 1930/31 r., 35,9 miljn. w 1931/32 r. i 29,7 miljn. w 1932/33 r.). Pojawia się deficyt, gdyż wydatki nie zmniejszyły

się — przynajmniej odrazu — w tym samym stopniu, wynosząc w budżecie zwyczajnym w 1930/31 r. 41'0 miljn. latów, w 1931/32 r. 38'9 miljn. i w 1932/33 r. 31'0 miljn., w budżecie zaś nadzwyczajnym w 1930/31 r. 6'5 miljn. latów, w 1931/32 r. 4'8 miljn. i w 1932/33 r. 2'4 miljn. Na drogi bite w omawianym czasie wydatkowano łącznie 93 miljn. latów.

O konieczności gospodarczej budowy nowych dróg kolejowych i bitych mówią liczby. Łotwa ma najmniejszą liczbę kilometrów linii kolejowych na 100 km² powierzchni, choć ma największą liczbę kilometrów na 10 tys. mieszkańców, co znów wpływa ze słabej gęstości zaludnienia:

	Łotwa	Estonia	Litwa	Polska
Ilość km kolei na 100 km ² pow.	4'28	3'01	2'70	5'20
Ilość km kolei na 10 tys. mieszk.	14'60	12'90	6'55	6'27

Ludność Łotwy słabo korzystała z kolei, mianowicie obywatel Łotwy jeździł przeciętnie tylko 7'2 razy w ciągu roku koleją.

Stosując prawie o 50% niższe taryfy od państw sąsiadujących, Łotwa stara się wzmocnić przejazdy ludności. Obok niskiej taryfy ogólnej są udzielane poważne ulgi specjalne, jak przy zakupie biletów okrężnych, wycieczkowych, powrotnych i t. p. Polityka niskich taryf stosowana jest i do przewozu towarów, zwłaszcza drzewa. Taryfa towarowa łotewska jest niższa niż w sąsiadujących państwach.

Mimo wysiłków taryfowych zarządu kolei i jego polityki inwestycyjnej przewozy naskutek kryzysu maleją, jak to widzimy z poniższego zestawienia (w tys. tonn):

Przewozy	1930/31	1931/32	1932/33
Wewnętrzne	2 452	1 660	1 914
Wywóz zagraniczny	114	94	37
Przywóz z zagranicy	266	173	60
Tranzyt	747	659	242
Razem:	3 579	2 586	2 258

Najpoważniejszą rolę odgrywają w obrocie towarowym przewozy wewnętrzne. Te spadły stosunkowo najmniej, bo za ledwie o 1/5. Więcej niż o 2/3 obniżyły się przewozy tranzytowe, które z kolei — po wewnętrznych — stanowią najpoważniejszą pozycję przewozową kolei łotewskich.

Obroty z zagranicą zmniejszają się również bardzo znacznie, szczególnie przewozy importowe, które skurczyły się do 1/4 poprzedniej wysokości, gdy przewozy eksportowe tylko do 1/3.

Poniższe zestawienie wskazuje, że jeśli chodzi o poszczególne rodzaje przewozów wewnętrznych, to najsilniejszy spadek wykazują przewozy artykułów leśnych, przewozy rolnictwa zaś ostatnio w 1933 r. nawet wzmożyły się (w tys. tonn):

Przewozy	1930/31	1931/32	1932/33
Materiały drzewne	1 203	658	842
Artykuły przemysłowe	820	672	644
Artykuły rolne	342	242	356
Różne	87	88	72
Razem:	2 452	1 660	1 914

Przejazdy pasażerskie zmniejszyły się również, jak i przewozy towarowe, jak to ilustrują następujące liczby:

	1930/31	1931/32	1932/33
Przejazdy wewnątrz kraju	620	574	434
Wyjazdy zagranicę i tranzyt	26	24	18

Pomimo wszystko, jak zaznaczyliśmy, Rząd łotewski kontynuuje rozbudowę kolei. W 1933 r. było na Łotwie 2910 km kolei (w tem 915 km kolei wąskotorowych), a więc o 207 km więcej niż w 1930 r. Tabor coprawda nie wiele zwiększył się, ale zato odremontowano go i zamieniono w duży stopniu na nowe wagony i lokomotywy:

	1930	1931	1933
Lokomotywy	310	312	310
Wagony osobowe	696	728	730
" towarowe	5 682	5 809	5 790

S. K.

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

IRLANDJA. — Projekt skontynwentowania przywozu. — Rząd Wolnego Państwa Irlandzkiego wniósł do Ciał Ustawodawczych projekt ustawy, w myśl której ma on sprawować kontrolę nad całym importem i regulować go w drodze ustanawiania kontyngentów na każdy z wwożonych artykułów.

Projekt ustawy udziela Rządowi pełnomocnictw do określania tych krajów, z których import miałby podlegać ograniczeniom kontyngentowym. Na podstawie specjalnych rozporządzeń (t. zw. quota orders) Rząd może zakazać nieograniczonego wwozu któregośkolwiek bądź artykułu i uwarunkować ten wwóz granicami kontyngentu oraz licencjami wwozowymi. Rozporządzenie winno określić datę, od której kontyngent staje się obowiązującym, przyczem data ta nie może wykraczać poza 6 tygodni od daty wydania rozporządzenia. W międzyczasie import danego artykułu nie może odbywać się inaczej, jak na zasadzie licencji. Rozporządzenia kontyngentowe mają mieć moc ustaw na okres 6 miesięcy, o ile nie zostaną one przedłużone specjalną uchwałą Seimu. Z chwilą wygaśnięcia mocy rozporządzenia Rząd traci swe pełnomocnictwa w zakresie ustanawiania kontyngentu na ten sam lub ściśle podobny artykuł, którego rozporządzenie to dotyczyło.

Powyższy projekt ma cel dwójaki: 1) jest on krokiem odwetowym w stosunku do W. Brytanji, która zredukowała ilości importowanych na swój rynek artykułów rolnictwa irlandzkiego przez ustanowienie na nie kontyngentów, 2) zmierza on do możliwego wyrównania bilansu handlowego z innymi państwami, z którymi Wolne Państwo pozostaje w stosunkach handlowych, a który układa się nieproporcjonalnie wysoko na korzyść któregośkolwiek z tych państw.

Wśród tych państw — jedno z pierwszych miejsc zajmuje Polska, która w r. ub. wiozła swych artykułów do Wolnego Państwa za £ 487 479 (ok. zł 13 649 tys.), wywożąc natomiast z Wolnego Państwa towarów za £ 4 605 (ok. zł 128 tys.).

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 1 ÷ 22/II r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	1+15/II	16+22/II	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica:			
Berlin	19'22	19'22	—
Praga	144'75	149'50	+ 3'2
Chicago	3'41	3'29	- 3'6
Buenos Aires	1'91½	1'94	+ 1'5
Liverpool	2'48	2'49	+ 0'4
Wiedeń	37'15	38'40	+ 3'3
Hamburg	4'82½	4'63	- 4'0

Żyto:			
Berlin	16'00	16'00	—
Praga	103'00	108'00	+ 4'8
Chicago	2'42	2'40	- 0'8
Wiedeń	21'43	21'43	—
Hamburg	2'52½	2'55	+ 1'1

O wies:			
Berlin	14'85	14'80	- 0'4
Praga	71'00	79'00	+ 11'2
Chicago	2'65	2'62	- 1'2
Buenos Aires	1'19½	1'21½	+ 1'7
Liverpool	3'16½	3'30	+ 4'2
Wiedeń	19'30	19'30	—
Hamburg	2'48	2'46	- 0'9

Jęczmień browarowy:			
Berlin	17'95	17'95	—
Praga	97'75	100'75	+ 3'8
Chicago	3'01	3'00	+ 0'4
Wiedeń	—	—	—
Hamburg	2'67½	2'75	+ 2'8

Jęczmień zwykły:

Berlin	—	—	—
------------------	---	---	---

J A J A

— Położenie na międzynarodowym rynku jajczarskim w początku stycznia r. b. kształtowało się pomyślnie, jednakże w końcu miesiąca doznało pogorszenia wskutek rosnącej produkcji i wyprzedzaży zapasów z chłodni.

W większości krajów zarysowały się tendencje w kierunku dalszych ograniczeń wwozu. W prasie niemieckiej ukazały się wiadomości, jakoby państwa, które dotychczas nie korzystały z kontyngentów przywozowych, jak np. Polska, nie będą mogły eksportować jaj do Niemiec nawet za opłatą cła autonomicznego w wysokości RM 70 od 100 kg jaj b-tto. Podobne tendencje dają się wyczuwać również i we Włoszech oraz Hiszpanji, które doniedawna nie wykazywały zamiaru skontyngentowania przywozu jaj.

Berlin. — Notowania jaj z dn. 30/I r. b. — w fen. za 1 sztukę w hurcie loco Berlin: krajowe I gat. zupełnie świeże 65 gr. i powyżej 12½. — 60 ÷ 65 gr. 11½. — 55 ÷ 60 gr. 10½. — 50 ÷ 55 gr. 10. — 45 ÷ 50 gr. 9. — II gat. (świeże) —, — niesortowane 10½, duńskie i szwedzkie 18 lb 12, — 17 lb 11½. — 15 5 ÷ 16 lb 10½, węgierskie 10½ holenderskie, belgijskie i podobne —, poznańskie i litewskie duże 11½. — normalne 10½. Tendencja spokojna.

Wiedeń. — Notowania jaj w/g oficjalnej giełdy wiedeńskiej z dn. 25/I r. b. — w szyl. austr. za 100 szt. franco Wiedeń: świeże południowo-austrjackie 14 00 ÷ 14 50. — północno-austrjackie 14 00 ÷ 14 50. — Waldviertler 14 00 ÷ 14 50, węgierskie świeże sortowane 13 50 — polskie o wadze 53 ÷ 54 gr. 12 75. — średni towar 11 00, jugosłowiańskie sortowane 13 50, — węgierskie z chłodni 12 50, polskie średni towar 10 00 ÷ 10 50, wapnowane węgierskie i jugosłowiańskie 10 00 ÷ 10 50, — średnie 10 00. Dostawy naogół małe tendencja słaba.

Paryż. — Notowania z dn. 27/I r. b. — we fr. f. za 1 000 sztuk w hurcie: francuskie pikardyjskie i normandzkie specjalne 800 ÷ 900, — zwykłe 550 ÷ 750, środkowe specjalne 800 ÷ 900, — zwykłe 550 ÷ 700, południowe 560 ÷ 620, bretańskie 400 ÷ 550, polskie wapnowane 330 ÷ 400. Tendencja spokojna, popyt słaby.

METALE

ŻELAZO. — W II połowie stycznia rynek żelazny był naogół pod wpływem podniesienia się cen na poszczególne wytwory żelazne i wykazywał dosyć dużą niejednorodność. Zwyżka cen częściowo zaskoczyła handel, gdyż jedni, spodziewając się tej zwyżki, porobili już spekulacyjne zakupy lub pobrali opcje, podczas gdy inni, a tych była znaczna większość, przypuszczali, że zwyżka nastąpi dopiero po dn. 20/I. Po ogłoszeniu nowych cen nastąpiło pewne zmniejszenie ruchu, głównie ze strony zakupów o charakterze spekulacyjnym, jednakże transakcje, dawniej zawarte, oraz pobrane opcje realizowane są w tempie szybkim — tak, że chwilowe wstrzymanie zakupów handlu nie odczuwa się tak dotkliwie. Nastrój na rynku jest naogół bardzo dobry. Stan rynku starego żelastwa, który jest doskonałym barometrem ogólnej konjunktury, wykazuje wyraźną tendencję zwyżkową. Naogół huty, z wyjątkiem franuskich, są dosyć dobrze zatrudnione, terminy dostaw wynoszą 6 ÷ 8 tygodni i mają tendencję do przedłużania się.

Położenie na rynkach żelaznych w poszczególnych krajach przedstawiało się następująco:

Na rynku niemieckim interesy w okresie sprawozdawczym poprawiły się znacznie, wykazując dążność do dalszego rozwoju dzięki poprawie, jaka zaszła w szeregu fabryk przetwórczych. Nastąpiła więc pewna poprawa w fabrykach obrabiarek i narzędzi, w fabrykach wyrobów blaszanych, w ocynkowniach i emaljniach. Odnotowano również pewną poprawę w zakładach budowy mostów. Najlepszy stosunkowo zbył był w dziale żelaza sztabowego i profilowego, natomiast żelazo budowlane, narazie nie ma wielkiego popytu ze strony przemysłu, natomiast handel zaczyna uzupełniać swoje składy i temi gatunkami. Stosunkowo niezbyt zbył na żelazo taśmowe ze strony przemysłu rowerowego i fabryk beczek. W dziale blach główny ciężar obrotu leżał w blaszce cienkiej, jednakże zbył innych gatunków poprawił się również. Interesy zagraniczne rozwijały się powoli, choć nieco słabiej niż zbył wewnętrzny. Duża konkurencja z jednej strony i wysokie barjery celne różnych państw z drugiej — hamują rozwój eksportu; szczególnie na Dalekim Wschodzie kon-

kurencja japońska daje się bardzo silnie we znaki. W okresie sprawozdawczym nadeszły znaczniejsze zamówienia z Poł. Ameryki, mianowicie: z Brazylii, Urugwaju, Argentyny i z Chili, jak również z Półn. i Poł. Afryki.

We Francji położenie jest bardzo chwiejne i nie widać takiego polepszenia, jakie ujawnia się prawie we wszystkich krajach. Rynek krajowy jest ciągle w застоju, przemysł przetwórczy cierpi sam na brak obstatunków i, oczywiście, nie może skutkiem tego udzielać ze swojej strony zamówień. Obecnie zarówno przemysł, jak i hutnictwo pokładają duże nadzieje w uruchomieniu kredytów w wysokości ok. fr. 2 8 miljard. przeznaczonych częściowo na odnowienie środków produkcji, częściowo zaś na zamówienia nowe. Przewidziane jest fr. 52 miljn. na odnowienie i wytwórczość urządzeń i maszyn, fr. 76 miljn. na koleje żelazne, fr. 11 miljn. na sygnaliację i t. d. Stan zamówień w hutach przedstawia się słabo, portfele coraz bardziej się opróżniają, natomiast przyptyw jest bardzo niedostateczny — tak, że pracę prowadzi się w zmniejszonym zakresie. Mimo to jednak nadzieje na zbliżającą się wiosnę są duże. W dziale surowki ruch był bardzo słaby przy spadku ceny już do fr. 190 za tonnę sur. odlewn. Nr. PL 3. W dziale wytworów walcowniczych zmian nie było i ruch utrzymywał się na niskim poziomie. Żelazo budowlane zbytu prawie nie miało; nieco lepszy zbył był w żelazie handlowem. Najlepiej stosunkowo przedstawia się rynek blach, gdzie znów najlepszy zbył miały blachy cienkie; natomiast blachy kotłowe nie miały popytu. Wywóz półwytworów i żelaza handlowego wyniósł w 1933 r. 1 450 tys. t wobec 1 299 tys. t w 1932 r. i 2 122 tys. t w 1929 r.

Na rynku belgijskim ruch był bardzo nierównomierny, jednak w sumie okres sprawozdawczy był dosyć korzystny i huty mogły zaopatrzyć swoje portfele w nowe, nieraz dosyć poważne, obstatunki. Stosunkowo najlepiej przedstawiał się rynek blach, gdzie szczególnie poszukiwane były blachy średnie i cienkie. Również duży zbył był na żelazo taśmowe, którego duże partie poszukiwał Daleki Wschód. Również stamtąd nadeszła parę znaczniejszych zapotrzebowań na żelazo sztabowe. Rynek starego żelastwa był również dosyć ożywiony wobec znacznego zapotrzebowania ze strony zagranicy.

Na rynku angielskim ożywienie było stosunkowo mniejsze niż w końcu 1933 r., co się jednak tłumaczy tem, że konsumenci w obawie podniesienia się cen w 1934 r. porobili znaczniejsze zakupy. Tem nie mniej huty są dobrze zatrudnione i wytwórczość nadal wzrasta. W dziale surowki dawał się odczuwać brak towaru — tak, że huty przystąpiły już do uruchomienia 3 nowych wielkich pieców, w przyszłym miesiącu zaś projektowane jest uruchomienie 5 dalszych pieców. Ceny narazie pozostawały bez zmiany, lecz wytwórcy nie spieszą ze sprzedażą posiadanego towaru, rachując na jego zwyżkę. W dziale półwytworów sytuacja jest bardzo dobra i ceny trzymają się mocno. W dziale wytworów gotowych walcownie posiadają jeszcze portfele dobrze zaopatrzone, choć napływ zamówień zmniejszył się; ponowne ożywienie oczekiwane jest na wiosnę.

Na rynku starego żelastwa brak jest

materiału i cena podniosła się z 52.6 do 57.6 franco.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zlot. fob port — notowane były w dn. 12/I 1934 r. jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
S u r ó w k a :			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
P ó ł w y t w ó r :			
kęsy	—	2. 7.6	2. 7.0
plątiny	—	2. 8.6	2. 8.0
W y t w o r y g o t o w e :			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	2.19.0	2.18.6
katowniki	—	3. 0.0	3. 0.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.17.6	5.17.6
bednarka	—	3.17.6	3.17.6
dрут-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 8.6	4. 8.6
blacha czarna (24 gąge)	—	—	—
dрут ocynk.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe dрут.	—	5.15.0	5.15.0

METALE NIEŻELAZNE. — W II połowie stycznia rynek metali znajdował się pod wpływem nowych walutowych zarządzeń Prez. Roosevelta. Spożywczy pozostają nadal mocno nieufni i wstrzemięźliwi w zakupach, to też obroty we wszystkich metalach były bardzo słabe; powodem tu jest, co prawda, i pora roku, która w handlu metalami stanowi zawsze martwy sezon. Widoczne to jest również i na zapasach prawie wszystkich metali, które w grudniu r. ub. wykazały nieznaczny wzrost, mimo, że do tego czasu miały naogół tendencję zniżkową.

Istnieją jednak pewne dane, że ten pesymistyczny nastrój może wkrótce zniknąć, gdyż na całym świecie daje się jednak zauważać pewne polepszenie w przemyśle, a również i ze Stanów Zjedn. nadchodzą pod tym względem dosyć pomyślne wiadomości. Według danych statystycznych obroty metalami na giełdzie londyńskiej w 1933 r. były następujące (w tonnach): miedzią 208 800 wobec 217 800 w 1932 r., ołowiem 131 900 (153 100), cynkiem 137 100 (126 600) i cyną 126 100 (99 200).

Położenie na rynkach poszczególnych metali przedstawiało się w II połowie stycznia następująco:

Na rynku miedzi dawały się w silnym stopniu odczuć wypadki amerykańskie, gdzie ciągle jeszcze nie może dojść do porozumienia na tle kodeksu pracy między towarzystwami górniczo-hutniczymi i czystymi hutami. Hamuje to w Stanach Zjedn. wszelki ruch na rynku miedzi i pośrednio odbija się również i na rynku londyńskim. Zapotrzebowanie ze strony konsumentów było stosunkowo niezłe — tak, że ceny wykazywały tendencję zwyżkową. Położenie statystyczne miedzi jest nienajgorsze, chociaż w grudniu r. ub. nastąpił wzrost zapasów światowych o 4 400 t do 641 tys. t; zwyżka ta jednak nie wykażala na giełdzie żadnego wpływu. Do

korzystnego stanu rynku miedzi przyczyniła się również wiadomość, że Związek Kopalń du Haut Katanga, który projektował podniesienie swojej produkcji do 80 tys. t rocznie, narazie odłożył zrealizowanie tego projektu w oczekiwaniu, aż zapotrzebowanie osiągnie odpowiednią wysokość.

Rynek cyny znajdował się pod wpływem projektu utworzenia pool'u buforowego, który miałby za zadanie regulowanie rynku przy pomocy skupionej przedtem pewnej partii metalu (ok. 8 tys. t). Projekt ten jest bardzo silnie zwalczany nie tylko przez przemysł przetwórczy, lecz również i przez część producentów cyny. Położenie statystyczne cyny jest naogół bardzo dobre, gdyż dzięki wzrostowi konsumpcji zapasy zmniejszyły się do tego stopnia, że może nawet mieć miejsce brak metalu. To też panuje silna tendencja do podniesienia kwoty produkcji, tem bardziej, że zagadnienie outsiderów staje się coraz to poważniejszym, gdyż produkcja ich wynosi już ok. 20% wytwórczości światowej wobec 16% w 1932 r. i 9% w 1931 r., a — jak wiadomo — przekroczenie 25% może spowodować rozpadnięcie się kartelu. Spożycie światowe cyny wyniosło w r. ub. 125 tys. t, podczas gdy produkcja nie przekroczyła 87 tys. t, dzięki czemu zapasy zmniejszyły się o ok. 38 tys. t, t. j. przeciętnie po 3166 t miesięcznie. Na 1934 r. przewidywany jest wzrost wytwórczości w krajach, poddających się ograniczeniom, o 1130 t miesięcznie.

Rynek cynkowy nie ujawnił większej ruchliwości, choć w okresie sprawozdawczym dało się zauważyć nieznaczne ożywienie, które pozwala przypuszczać, że zapasy znów cokolwiek spadły. W łonie członków kartelu znów daje się zauważyć pewna rozbieżność zdań co do dalszej taktyki: czy wygodniej jest zwiększyć produkcję i płacić kary konwencjonalne, czy przy małej wytwórczości podwyższać swoje koszty własne.

Na rynku ołowianym panował zupełny zastój. Ogólne wyposażenie jest pesymistyczne i brak zapotrzebowania. Przyczyniają się do tego wiadomości o bardzo silnym wzroście zapasów w Stanach Zjedn., które podniosły się do 203 100 t wobec 175 700 t przed rokiem. Dostawa dla spożywców spadła w ostatnim miesiącu o 4 700 t do 26 000 t, t. j. więcej niż produkcja, która zmniejszyła się tylko o 2 600 t do 41 300 t. Poważne zapasy światowe wykazują silny nacisk na stan rynku. Poza tem z Meksyku oczekiwane są duże dostawy.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się, jak następuje (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga — terminowe): miedź standart zyskała £ 1³/₁₆, wzgl. 1¹/₂, miedź elektrolityczna zdrożała o £ 1¹/₂, rafinowana zaś o £ 1¹/₄. Cyna straciła £ 1, wzgl. 1¹³/₁₆, Ołów zyskał £ 1¹/₈, wzgl. 3¹/₁₆. Cynk zyskał £ 3¹/₁₆, wzgl. 1¹/₁₆. Srebro wykazało spadek ceny o d 3¹/₁₆, wzgl. 1/4 na uncji, natomiast złoto zwiększało znacznie w cenie, gdyż o sh 6/7 na uncji. Blacha biała oraz inne metale pozostawały bez zmiany.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali — w £ za 1016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach o wym. 20" × 14" × 0.24 m/m, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję:

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultimo	maksimum	minimum	ultimo
M i e d ź :				
standard:				
kasa	32 ¹ / ₁₆ -1 ¹ / ₈	33 ⁷ / ₈	32 ³ / ₁₆	33 ⁹ / ₁₆ -5 ⁵ / ₈
term.	32 ³ / ₁₆ -1 ¹ / ₄	34	32 ⁵ / ₁₆	33 ¹¹ / ₁₆ -3 ³ / ₄
elektrol.	35-1 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂	36 ¹ / ₂ -37
rafinow.	34 ¹ / ₄ -35 ¹ / ₂	37	34 ¹ / ₂	35 ¹ / ₂ -36 ¹ / ₄
C y n a :				
kasa	227 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	228 ¹ / ₄	226 ¹ / ₄	226 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂
term.	227 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	228 ¹ / ₄	225 ⁷ / ₈	225 ³ / ₄ -226
O ł ó w :				
kasa	11 ³ / ₁₆	11 ¹³ / ₁₆	11 ⁵ / ₁₆	11 ⁵ / ₁₆
term.	11 ¹ / ₄	12	11 ⁹ / ₁₆	11 ⁷ / ₁₆
C y n k :				
kasa	14 ⁵ / ₈	15 ¹ / ₈	14 ⁵ / ₈	14 ¹³ / ₁₆
term.	14 ⁷ / ₈	15 ¹ / ₄	14 ¹⁵ / ₁₆	14 ¹³ / ₁₆
G l i n :				
dla kraju	100	100	100	100
" zaogr.	—	—	—	—
N i k e l :				
dla kraju	225-230	230	225	225-230
" zaogr.	225-230	230	225	225-230
B l a c h a				
biała.	16 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	16 ¹ / ₂	16 ¹ / ₄	16 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂
P l a t y n a				
"Spong"	7 ¹ / ₄	7 ³ / ₄	7 ¹ / ₄	7 ¹ / ₄
S r e b r o :				
kasa	19 ¹¹ / ₁₆	19 ³ / ₄	19 ¹ / ₄	19 ¹ / ₂
term.	19 ³ / ₄	19 ¹³ / ₁₆	19 ⁵ / ₁₆	19 ¹ / ₂
Z ł o t o . 128.6 133.1 131.9 133.1				

Na rynku starych metali nie było prawie żadnego ruchu. W Niemczech ceny wykazywały wyraźną zniżkę, natomiast we Francji utrzymywały się na dotychczasowym poziomie. Notowano następujące ceny hurtowe za 100 kg: w Berlinie — w RM w dn. 31/1 (w nawiasach ceny z dn. 15/1): miedź 40¹/₂-41¹/₂ (42-43), brąz 39¹/₂-40¹/₂ (42-43), mosiądz 31-32 (32-33), cynk 11¹/₂-12¹/₂ (11¹/₂-12¹/₂) i ołów 12¹/₂-13¹/₂ (13-14). Analogiczne ceny w Paryżu — we fr. fr. w dn. 25/1 (i 12 l) wynosiły: 210 (210), 175 (175), 130 (130), 80 (80) i 80 (80).

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

Na rynku surowej bawełny w styczniu r. b. w pierwszych dniach miesiąca zapotrzebowanie przędzalni amerykańskich bardzo poważnie wzrosło, co skłoniło farmerów do stosowania zastrzonych warunków; jednocześnie — w związku z zapoczątkowaniem przez Rząd polityki interwencyjnej — ceny doznały silnego wzmocnienia. Pomoc kredytowa Rządu, udzielana farmerom, umożliwiła im przetrzymanie ciężkiego okresu, zapobiegając w ten sposób rzucaniu na rynek większych partii surowca po cenach nierentownych. Zjawisko to zasługuje tem bardziej na podkreślenie, że zapasy surowej bawełny nie są bynajmniej małe i według obliczeń prywatnych w początku stycznia wynosiły u farmerów ok. 4 miljn. bel, u handlarzy z nowych zbiorów — ok. 1 miljn. bel, w portach St. Zjedn. ok. 4 miljn. bel, łącznie więc z zapasami handlarzy ze starych zbiorów można ustalić wielkość zapasów na ok. 10 miljn. bel. Mimo tak poważne zapasy sytuacja farmerów bawełnianych — dzięki akcji rządowej — uległa wydatnej poprawie, co wyraziło się zwiększeniem siły nabywczej całej ludności w okręgach, zajętych pod upra-

wę tego surowca; to może pociągnąć za sobą i wydatne zwiększenie obszarów uprawnych, o ile nie napotka sprzeciwu Rządu. Doceniając to niebezpieczeństwo, Komisja Rolnicza Senatu uchwaliła dalszy fundusz interwencyjny w sumie \$ 100 miljn., z którego kredyty udzielane będą farmerom tylko wzmian z zobowiązaniem się do nieobsiewania więcej, aniżeli 60% posiadanych terenów uprawnych. Zakłady łuszczenia bawełny otrzymały polecenie Rządu wytłuszczać tylko 75% ilości bawełny, dostarczonej im przez farmerów. Dotychczasowe zabiegi interwencyjne Rządu objęły ok. 3 miljn. bel, co oznacza, iż kontroluje on 25% zbiorów zeszłorocznych. Uwzględniając, że światowe spożycie bawełny amerykańskiej będzie wyższe aniżeli w r. ub., oczekiwać można utrzymania się zwykłej tendencji cen. Potwierdza to zresztą fakt, że w okresie lipiec r. ub. — styczeń r. b. przedalnie bawełniane na całym świecie skomunowały przeszło 7 miljn. bel, co oznaczałoby, że sezon przyniesie spożycie światowe ponad 14 miljn. bel. Ten wzrost spożycia z jednoczesną polityką interwencyjną Roosevelta pozwala oceniać sytuację na najbliższą przyszłość optymistycznie.

Rynek bawełny egipskiej w styczniu kształtował się pod znakiem silnego ożywienia, zwłaszcza w Aleksandrii tranzakcje przybrały rozmiary bardzo poważne. Jedną z głównych przyczyn były zakupy spekulacyjne oraz ogólne wzmocnienie tendencji cen na giełdach bawełnianych w Ameryce i Liverpoolu. W tej sytuacji wystarczyła pogłoska o zamierzeniu Rządu egipskiego fiksovania cen bawełny z zapasów rządowych, aby zalać tę grę spekulacyjną. Kursy spadły bardzo poważnie, zanim Rząd zdementował pogłoski o zamierzonem stabilizowaniu cen z tych zapasów. Akcja Rządu objęła tylko niewielkie partie, nie przekraczające 5 tys. kantarów dziennie, co nie mogło wywrzeć poważniejszego wpływu na rynek. Podkreślić należy, że te wydatne wahania cen w styczniu objęły tylko bawełnę Sakkelaridis, podczas gdy dla pozostałych gatunków bawełny egipskiej decydującym czynnikiem pozostał w dalszym ciągu poziom notowań na giełdach amerykańskich. Po okresie ciszy zapotrzebowanie ze strony Kontynentu uległo wydatnemu zwiększeniu, obejmując wszystkie gatunki surowca. Również i odbiorcy amerykańscy uskuteczniili szereg transakcji bawełną Sakkelaridis. Przędzalnie angielskie są zaopatrzone w surowiec egipski narazie dostatecznie i u tych odbiorców zaobserwować się dała, zwłaszcza w II połowie stycznia, daleko idąca rezerwa, co jest zrozumiałe, jeśli uwzględnić, że Anglia zakupiła dotychczas w Egipcie 3 razy tyle bawełny, co w styczniu r. ub. Według informacji, napływających z poszczególnych ośrodków światowego przemysłu włókienniczego, sytuacja dla bawełny Sakkelaridis kształtuje się zewszeczmiar pomyślnie ze względu na charakterystyczne zjawisko powrotu konsumentów od tanich tkanin do towarów lepszej jakości. Zjawisko to, występujące również i w Polsce, pociąga za sobą wzrost zapotrzebowania na bawełnę wyższych gatunków. Również i zakupy bawełny gatunku Aszmu ni ze strony przędzalni kształtują się bardzo poważnie przy cenach mocnych. Na rynku wewnętrznym Egiptu spożycie uległo również wyraźnemu zwiększeniu. Jednocześnie z oficjalnem zaprzeczeniem Rządu w sprawie fiksovania cen ukazała się deklaracja Ministra Rolnictwa, zapo-

wiadająca ogłoszenie ustawy, na mocy której wprowadzony zostanie zakaz mieszania bawełny w portach. Ustawa przewiduje surowe kary na handlarzy, przekraczających te przepisy, oraz konfiskatę całej bawełny mieszanej. Ustawa ta ma na celu zagwarantowanie przedsiębiorcom czystości dostarczanego surowca i pozostaje w związku z uchwałą, podjętą w swoim czasie przez Międzynarodową Federację Bawełny.

Na rynku angielskim bawełna w styczniu wykazywała poważnie, zwłaszcza w II połowie miesiąca, pod wpływem nastrojów zwyczajowych w Stan. Zjedn. i zwiększonych zakupów przedsiębiorców angielskich. Analogicznie kształtowała się sytuacja przemysłu włókienniczego, nie wyliczając również i Polski.

Rynek surowej wełny w styczniu kształtował się mocno; w całym szeregu ośrodków europejskich oraz w krajach zamorskich otwarte zostały aukcje wełniane, których przebieg przyniósł bardzo znaczne zwiększenie obrotów i wzrost cen. Na pomyślne kształtowanie koniunktury wełnianej wpływa normalizacja stosunków w światowym przemyśle i handlu wełnianym. Wydatny wzrost zapotrzebowania powoduje mocną tendencję cen, na co wpływa również redukcja zapasów światowych tego surowca. Aukcje wełniane w Sydney, które w dn. 2/1 r. b. zainaugurowały serię tegoroczną, przyniosły wzrost cen w granicach $7\frac{1}{2} - 15\%$. Analogicznie kształtowała się sytuacja w ostatnich dniach grudnia r. b. na aukcjach w Melbourne. W dn. 16/1 r. b. otwarta została pierwsza tegoroczna seria aukcji wełny kolonialnej w Londynie. Udział Kontynentu, a szczególnie Niemiec, na aukcjach styczniowych był najsilniejszy w okresie ostatnich 6 lat. Stosunkowo słabiej wypadł udział Stanów Zjedn. Pozostałość niesprzedanej wełny jest najniższa od 5 lat i wynosi zaledwie 15 tys. bel. Tendencja cen na aukcjach londyńskich kształtowała się zwyczajowo prawie przez cały czas trwania aukcji — tak, że zostały one zamknięte przy cenach o 12% wyższych dla wełny merynosowej w porównaniu z grudniem i o 15% dla wełny krzyżowej. Na rynku południowo-afrykańskim sytuacja kształtowała się również bardzo mocno. Zwiększa wyższe gatunki surowca wykazywały zwyczajową tendencję cen. Bardzo poważne zakupy na rynku tym skutecznie Francja. Szczególnie wysokie obroty notowano na rynku południowo-amerykańskim, przyczem stan eksportu wełny argentyńskiej osiągnął poziom rekordowy, nienotowany od szeregu lat. W szczególności poważne zakupy uskuteczniła Anglia oraz Stany Zjedn. i Włochy. Na pozostałych rynkach europejskich sytuacja kształtowała się bez wydatniejszych zmian. Ogólnie biorąc, sytuacja światowego rynku wełnianego przedstawia się bezwzględnie korzystnie w związku z dalekoidącą likwidacją zapasów i wzrostem zapotrzebowania ze strony przemysłu światowego.

Rynek lnu w styczniu kształtował się naogół dość mocno. W początku miesiąca obroty na rynku lotewskim były niewielkie w związku z bardzo ostrożną polityką Państwowego Monopolu Lnianego. Z. S. R. R. nie uskutecznił w tym okresie wydatniejszych transakcji. Według danych oficjalnych uprawa lnu w Z. S. R. wypadła bardzo pomyślnie, przyczem we wszystkich okręgach osiągnięto ustaloną w programach normę. Na rynku francuskim obroty były również stosunkowo niewielkie. Ogólna wyżka cen surowców na rynkach światowych pociągnęła za sobą wzrost cen lnu. Uzewnętrzniło się to zwłaszcza w II połowie stycznia, kiedy — pomimo niewielkiego zwiększenia transakcji — ceny zaczęły wykazywać. Na rynku holenderskim zakupy przedsiębiorców były dość znaczne przy cenach bardzo mocnych. Najmocniej tendencja cen kształtowała się na rynku irlandzkim; objęła ona nietylko surowiec krajowy, lecz również i importowane lny rosyjskie. Mocna tendencja objęła rynek polski. Pod wpływem posunięć interwencyjnych sytuacja kształtuje się dla dostawców naogół korzystnie. Na rynku angielskim mocna tendencja cen podtrzymała została przez wahania kursu funta oraz transakcje spekulacyjne. Pod koniec miesiąca na rynku tym nastąpiła cisza.

Rynek juty kształtował się pod wpływem ogólnie wzmocnionej tendencji na światowych rynkach surowców. Jest to o tyle znamienne, że zapotrzebowanie na ten surowiec w styczniu uległo wydatnej redukcji, mimo to ceny wykazywały przeciętnie o ok. 5% . Bardzo ważnym czynnikiem, wpływającym na poprawę sytuacji rynkowej, jest polityka Stanów Zjedn., które zazwyczaj pochłaniają ok. $\frac{1}{5}$ całej produkcji juty. Dlatego też dążenia Roose-

velta do utrzymania mocnych cen bawełny objęły również i rynek juty.

Mocna tendencja na rynku jutowym wywarła poważny wpływ na rynek konopi, na którym zaobserwować się dała silna haussa, spowodowana wydatnie zwiększonymi zakupami odbiorców. Większość transakcji obejmuje kontrakty długoterminowe. Specjalnie na rynku wschodnio-afrykańskim tendencja dla Si-salu jest bardzo mocna. Na rynku Filipin obroty eksportowe zwiększyły się w okresie stycznia o $20 - 25$ tys. bel w porównaniu ze styczniem r. ub.

Rynek surowego jedwabiu kształtował się w miesiącu sprawozdawczym niejednolicie. Na rynku Yokohamy wzrost zapotrzebowania nastąpił dopiero w połowie stycznia, przyczem jednym poważnym odbiorcą były Stany Zjedn. Pod wpływem zakupów Ameryki — ceny uległy wzmocnieniu. Ceny osiągnęły pod koniec miesiąca poziom o ok. 6% wyższy w porównaniu z grudniem r. ub. Na rynku chińskim sytuacja kształtowała się niezbyt pomyślnie. Zbyt surowca był niewielki, co pozostawało w związku z unieruchomieniem szeregu przedsiębiorców. Na rynku włoskim tendencja cen uległa pogorszeniu pod wpływem niewielkich rozmiarów transakcji. W styczniu, po początkowej niższej, ceny osiągnęły pod koniec miesiąca poziom o ok. $2\frac{1}{2}\%$ wyższy w porównaniu z grudniem. Na rynku francuskim obroty w II połowie stycznia wykazywały tendencję wzrostu. Ogólna sytuacja była jednak niewyjaśniona, co w równej mierze da się powiedzieć o sytuacji rynku szwajcarskiego. Produkcja jedwabiu w Ameryce uległa wydatnemu zwiększeniu o ok. 10 tys. bel w porównaniu z grudniem r. ub. Pomimo wzrostu zapotrzebowania na surowiec — ceny pozostały bez zmian.

Rynek sztucznego jedwabiu znamionowały w I połowie stycznia bardzo ożywione obroty. Na rynku niemieckim bardzo poważne zakupy uskutecznił w dziale przędzy. Na rynku francuskim obroty były dość ożywione. Szczególne ożywienie zapanowało na rynku angielskim. Objęto ono jednak tylko konsumpcję wewnętrzną, gdyż eksport nie wykazywał żadnych oznak ożywienia. Kraje europejskie bardzo poważnie odczuwają w dalszym ciągu konkurencję Japonii w eksporcie na rynki zamorskie.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; $\frac{1}{2}$ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, $\frac{1}{2}$ str. — 350, $\frac{1}{4}$ str. — zł 200, $\frac{1}{8}$ str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, $\frac{1}{2}$ str. — zł 110, $\frac{1}{3}$ str. — zł 80, $\frac{1}{4}$ str. — zł 70, $\frac{1}{6}$ str. — zł 55, $\frac{1}{8}$ str. — zł 40, $\frac{1}{16}$ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIKYSZTOR

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Polskie Fabryki Kabli i Walcownie Miedzi, Spółka Akcyjna

ogłasza, że

ROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

będzie miało miejsce w dn. 7 marca 1934 r., o godz. 12 w poł. w Ożarowie pod Warszawą przy fabryce Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok operacyjny 1933, bilansu na dz. 31 grudnia 1933 r. oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.; 3) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Określenie ilości członków Rady Nadzorczej i wybór członków tej Rady na 1934 r.; 5) Określenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej za 1933 r.; 6) Wolne wnioski.

I OGŁOSZENIE

Walne Zgromadzenie

„Esge“ Spółki Akc. Gruntowej i Budowlanej W KRAKOWIE

odbędzie się w dn. 21 marca 1934 r. o godz. 18 w lokalu Spółki w Krakowie ul. Kochanowskiego Nr. 2.

Porządek obrad: 1) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, przedłożenie zamknięcia rachunkowego za rok 1933 i udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 3) Uchwalenie terminu wypłaty zaległej dywidendy; 4) Ustanowienie dziennika, w którym mają być umieszczane obowiązkowe ogłoszenia Spółki; 5) Wybór 3 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 6) Wnioski i interpelacje.

Każdy akcjonariusz ma prawo uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu osobiście lub przez pisemnie upoważnionego pełnomocnika. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Walnym Zgromadzeniu, zechcą — stosownie do art. 59 prawa o spółkach akcyjnych — złożyć swe akcje w lokalu Spółki do dn. 12 marca r. b. za pisemnym potwierdzeniem.

Wnioski członków na Walne Zgromadzenie winny być zgłoszone do biura Zarządu do dn. 5 marca r. b.

Zarząd

Sąd Okręgowy we Lwowie, Wydział II Handlowy

dn. 21 października 1932 r. Firm. 1183/32 B. III 118

Data wpisu 26 listopada 1932.

Siedziba firmy: Lwów, ul. Janowska L. 115.

Brzmienie:

LUSZCZARNIA PAROWA „JEDLIN“ SPÓŁKA AKCYJNA.

Przedmiot: prowadzenie wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw, związanych z przemysłem młynarskim, handel ziemiopłodami i przetworami zbożowymi, czyszczenie zboża i nasion oraz inne czynności, w związku z tem pozostające.

Kapitał akcyjny wynosi zł 400 000, rozłożony na 400 akcji nominalnej wartości po zł 1 000, opiewających na okaziciela.

Ogłoszenia Spółki skutecznymi się przez obwieszczenie w „Monitorze Polskim“, w tygodniku „Polska Gospodarcza“ i w jednym z pism lwowskich, według wyboru Walnego Zgromadzenia.

Członkowie Zarządu: 1) Abisch Jedlin, Lwów, ul. Janowska Nr. 115, i 2) Dr. Stanisław Loewenstein, Lwów, ul. 3 Maja Nr. 11a.

Prokury udzielono P. Maksymiljanowi Kertmanowi, Lwów, ul. Częstochowska Nr. 28.

Spółka opiera się na kontrakcie, spisany w formie aktu notarialnego z daty Lwów 27.IX.1932 r. Lrep. 29373.

II OGŁOSZENIE

LIKWIDATOROWIE FIRMY

„Recenia Polska, Spółka Akcyjna“ w Pabjanicach

z siedzibą w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 16/18

podają — w myśl art. 129 pr. o sp. akc. — do wiadomości, że otwarcie postanowionej na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów w dn. 30 grudnia 1933 r.

likwidacji spółki

zostało zarejestrowane w Sądzie Okręgowym w Warszawie, wobec czego likwidatorowie wzywają wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w ciągu roku od daty mającego się ukazać ostatniego, takiegoż jak niniejsze, ogłoszenia pod skutkami art. 139 pr. o sp. akc.

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Schneider & Zimmer, Młyn Parowy, Spółka Akc. w Lesznie

odbędzie się w dn. 27 marca 1934 r. o godz. 17 w Lesznie w lokalu Spółki.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie władz Spółki z czynności oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933 r.;
- 2) Powzięcie uchwały co do podziału czystego zysku;
- 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybór czterech członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski akcjonariuszy, zgłoszone wraz z uzasadnieniem wobec zarządu Spółki w Lesznie w ciągu tygodnia po ukazaniu się tego pierwszego ogłoszenia.

Leszno, dn. 15 lutego 1934.

ZARZĄD

Radomskiego Towarzystwa Elektrycznego

SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 marca 1934 r. o godz. 11 m. 30, w lokalu Nr. 6 przy ul. Czackiego Nr. 8 w Warszawie, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu za 1933 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat na dz. 31 grudnia 1933 r.;
- 4) Postanowienie co do zysków za 1933 r.;
- 5) Udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi;
- 6) Upoważnienie Zarządu do nabycia nieruchomości dla urządzenia podstacji;
- 7) Wybór pisma, przeznaczonego do obowiązkowych ogłoszeń Spółki;
- 8) Wybór władz Spółki;
- 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, którzy zyczą sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni zgłosić do dn. 21 marca 1934 r. w biurze Zarządu Spółki w Radomiu, ul. Traugutta 53, swoje akcje lub zaświadczenia ze złożonych akcji u notariusza, urzędującego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, lub w bankach: „Banque de Bruxelles, Société Anonyme à Bruxelles“ (zezwoleń Ministra Skarbu z dn. 8/III 1927 r. L. D. O. P./151/III), „Compagnie Générale d'Entreprises Electriques et Industrielles ELECTROBEL, Société Anonyme, Bruxelles“ (zezwoleń Ministra Skarbu z dn. 31/X 1933 r. Nr. D. II. 27316/1/33).

Zyczący wystąpić z wnioskiem na Zgromadzeniu winni go zgłosić do Zarządu Spółki przed dn. 15 marca 1934 r. (art. 57 Ustawy o Spółkach Akcyjnych).

II OGŁOSZENIE

Zwyczajne Walne Zgromadzenie firmy

Browar Krotoszyński, Spółka Akcyjna w Krotoszynie

odbędzie się w sobotę dn. 10 marca 1934 r., o godz. 11, w lokalu Spółki w Krotoszynie, przy ul. Słodowej 15.

Porządek obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok obrotowy 1932/1933; 2) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie o pokryciu strat; 3) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłosić piśmiennie do Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny nie później jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy jednoczesnym podaniu konkretnych wniosków.

W Zgromadzeniu uczestniczyć mogą tylko ci akcjonariusze, którzy złożą w Spółce swe akcje na 7 dni przed terminem Zgromadzenia i nie odbiorą ich przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji bankowej krajowej. Akcjonariusze winni się wykazać posiadaniem przynajmniej jednej nowej akcji na nominalne zł 150 lub 5 starych akcji po nominalnie zł 30, które uprawniają okaziciela do jednego głosu.

Krotoszyn, dn. 9 lutego 1934 r.

Z a r z ą d

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

firmy Juljusz Meinel, Import Kawy i Herbaty, Sp. Akc.

odbędzie się dn. 16 marca 1934 r., o godz. 11, w biurze firmy Juljusz Meinel, Import Kawy i Herbaty, S. A. w Warszawie, ul. Bryłowska 22/24, z następującym porządkiem dziennym:

1) Przyjęcie do wiadomości i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, ustalenie bilansu rocznego i udzielenie absolutorjum po wysłuchaniu rewizorów rachunkowych; 2) Powzięcie uchwały w przedmiocie użycia czystego zysku; 3) Zatwierdzenie kooptacji i wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących; 4) Zatwierdzenie kooptacji i wybór Komisji Rewizyjnej na rok administracyjny 1934 i ustalenie ich wynagrodzenia; 5) Wnioski.

Uprawnieni do głosowania na Walnym Zgromadzeniu są akcjonariusze, którzy najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą akcje, uzasadniające ich prawo do głosowania wraz z niezapadłymi kuponami w kasie Spółki lub w Poszechnym Banku Kredytowym w Warszawie, w oddziałach tego Banku we Lwowie, Krakowie i Bielsku. Posiadanie akcji nominalnej wartości zł 100 daje prawo do jednego głosu na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu. Prawo głosowania może być wykonane osobiście, bądź też przez pełnomocnika. Pełnomocnictwo musi być pisemne i przedłożone Zarządowi najpóźniej na 3 dni przed Walnym Zgromadzeniem. Pełnomocnik nie musi być akcjonariuszem Spółki.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa „Motor”, Sp. Akc. Zakładów Chemiczno-Farmaceutycznych

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 23

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

33 ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 23 w dn. 21 marca 1934 r. o godz. 19 z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.;

2) Podział zysków;

3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi;

4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania zobowiązań;

5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;

6) Wolne wnioski PP. akcjonariuszów.

U w a g a. — PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. do dn. 14 marca 1934 r.

I OGŁOSZENIE

Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki Akcyjnej

„Persil” Polska Spółka Akcyjna Bydgoszcz w Bydgoszczy

ma zaszczyt prosić PP. Akcjonariuszów Spółki na

II ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbyć się mające w dn. 16 marca 1934 r. o godz. 17.30 popoł. w siedzibie Spółki w Bydgoszczy, przy ul. Gdańskiej Nr. 46, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;

2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r. oraz podział takowych;

3) Udzielenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi absolutorjum;

4) Wybór Rady Nadzorczej;

5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, winni złożyć swoje akcje w biurze Spółki w Bydgoszczy, przy ul. Gdańskiej Nr. 46 conajmniej 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zamiast akcji złożone mogą być poświadczenia, stwierdzające złożenie akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. Zaświadczenie takie ma tylko wówczas znaczenie, o ile w niem wymieniona będzie liczba akcji i stwierdzenie, że akcje te nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Lesienickiej Fabryki Drożdży Prasowanych i Spirytusu

Spółka Akcyjna we Lwowie

zwołuje niniejszem

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

które odbędzie się w dn. 10 marca 1934 r. o godz. 11 przedpoł. w sali konferencyjnej Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddz. we Lwowie, przy ul. 3 Maja 14, z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r.; 2) Udzielenie absolutorjum dla władz Spółki; 3) Powzięcie uchwały co do rozdziału czystego zysku; 4) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Komitetu Nadzorczego; 5) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej w miejsce s. p. Dra Stanisława hr. Mycielskiego; 6) Wolne wnioski.

Celem wykonania prawa głosowania na Walnym Zgromadzeniu należy najpóźniej do ośmiu dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje (do których nie muszą być dołączone arkusze kuponowe), uzasadniające prawo głosu w kasie Spółki w Lesienicach pod Lwowem albo w Banku Dyskontowym Warszawskim, Oddz. we Lwowie. Posiadanie jednej akcji nadaje prawo do jednego głosu. Prawo głosowania może być wykonane osobiście lub przez pełnomocnika, bez względu na to, czy tenże jest akcjonariuszem, czy nie. Pełnomocnictwo winno być pisemne.

W dn. 16 marca 1934 r. o godz. 15 w kancelarii notariusza Walerego Romana, Kapucyńska 6, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Towarzystwa Wydawniczego w Warszawie, Spółki Akcyjnej

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu;

2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;

3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1932/33 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi;

4) Uchwała w przedmiocie pokrycia strat Spółki;

5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej i określenie wynagrodzenia członków władz Spółki.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed jego terminem złożyć swe akcje względnie bankowe dowody depozytowe w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Mazowiecka 12.

Kolej Lokalna Muszyna—Krynica, Sp. Akc.

Stosownie do postanowień §§ 10 — 19 statutu podpisany Zarząd Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Muszyna — Krynica” zwołuje niniejszym

XVIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Muszyna — Krynica” na dz. 24 marca 1934 r. o godz. 10 przedpoł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie ul. Jagiellońska Nr. 1, II p. (Gmach Galic. Kasy Oszczędności).

Przedmiotem obrad będą:

1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Rozdział zysku;

3) Wybór członków Rady Nadzorczej.

Po myśli postanowień § 20 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Kasie Skarbowej I we Lwowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 8 marca 1934 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr. 1 II p. (Gmach Galic. Kasy Oszczędności).

Lwów, dn. 17 lutego 1934 r.

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 22 czerwca 1933 r. została

postanowiona likwidacja Akcyjnej Spółki

pod firmą

Spółka Akcyjna Handlu Towarami Włóknistymi „Tkanina” w Warszawie

Wpis o otwarciu likwidacji w rejestrze handlowym Sądu Okręgowego w Warszawie Działu B Nr. IV 448 nastąpił w dn. 26 lipca 1933 r. pod Nr. 9. Siedziba Komisji Likwidacyjnej znajduje się w Warszawie, Marszałkowska 119. Likwidatorzy wzywają wierzycieli likwidującej się Spółki Akcyjnej o zgłoszenie swych roszczeń.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Tomaszowskiej Przędzalni Wełny Czesankowej w Tomaszowie Mazow.

zawiadamia, iż w dn. 7 marca 1934 r., t. j. we środę, o godz. 12 w poł., w lokalu Biura Zarządu w Warszawie, przy ul. Krakowskie Przedmieście 16/18, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933 i udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysków; 5) Zatwierdzenie budżetu na rok operacyjny 1934; 6) Wybór członków Zarządu; 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl § 25 statutu — w Biurze Zarządu nie później jak na 7 dni przed terminem swoje akcje lub zaświadczenia instytucji kredytowych, działających na mocy Statutów przez Rząd zatwierdzonych, o złożeniu w nich akcji i stwierdzające, iż akcje te nie będą wydane właścicielom przed terminem Walnego Zgromadzenia.

W razie niedojścia do skutku Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów w powyższym terminie, takowe na zasadzie § 33 Statutu Spółki, odbędzie się w tymże lokalu z tymże porządkiem dziennym dnia 24 marca 1934 r., o godz. 11 przed południem w drugim terminie, przyczem Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów będzie prawnomocne a uchwały jego obowiązujące bez względu na wysokość reprezentowanego na niem kapitału akcyjnego.

Dyrekcja

Banku Towarzystw Spółdzielczych

SPOŁKA AKCYJNA

po raz pierwszy zawiadamia, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW BANKU

odbędzie się w dn. 24 marca r. b., o godz. 17, w lokalu Banku, Jasna 1, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie z działalności Banku, bilans i rachunek strat i zysków za 1933 r.;
- 2) Budżet wydatków na 1934 r.;
- 3) Zmiany statutu Banku, a mianowicie:

§ 4 o b e c n e b r z m i e n i e:

„Kapitał zakładowy może być powiększony drogą nowych emisji akcji. Jeśli cena emisyjna nowych akcji będzie wyższa od ceny nominalnej, to nadwyżka po pokryciu z niej kosztów emisji ma być zapisywana na kapitał zapasowy. Cena emisji nie może być niższa od nominalnej wartości akcji, a dopłata ponad wartość nominalną winna wynosić co najmniej kwotę, jaka przypada z kapitału zapasowego na każdą akcję dawnych emisji. Dawni akcjonariusze będą mieli pierwszeństwo do nabywania akcji nowej emisji na warunkach, uchwalanych przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy i zatwierdzanych przez władzę rządową”.

§ 4 p r o j e k t o w a n e b r z m i e n i e:

„Kapitał zakładowy może być powiększany drogą nowych emisji akcji. Cena emisyjna akcji nie może być niższa od ich nominalnej wartości. Jeśli cena emisyjna nowych akcji będzie wyższa od ich ceny nominalnej, to nadwyżka po pokryciu z niej kosztów emisji, ma być zapisywana na kapitał zapasowy. Dawni akcjonariusze będą mieli pierwszeństwo do nabywania akcji nowej emisji na warunkach, uchwalanych przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy i zatwierdzanych przez władzę rządową”.

§ 9 p u n k t n) o b e c n e b r z m i e n i e:

„Kupno i sprzedaż na własny rachunek obligacji i listów zastawnych, wypuszczanych przez banki hipoteczne, gminy miejskie i wiejskie i ich związki, przez spółki akcyjne, tudzież udziałów i akcji, przez Rząd gwarantowanych; kupno może być dokonywane tylko naskutek jednomyślnej uchwały Dyrekcji, przytem na sumę nie przewyższającą 1/2 kapitału zakładowego Banku”.

§ 9 p u n k t n) p r o j e k t o w a n e b r z m i e n i e:

„Kupno i sprzedaż na własny rachunek obligacji i listów zastawnych, wypuszczanych przez banki hipoteczne, gminy miejskie i wiejskie i ich związki, przez spółki akcyjne, tudzież udziałów i akcji, przez Rząd niegwarantowanych; kupno może być dokonywane tylko naskutek jednomyślnej uchwały Dyrekcji, przytem na sumę nie przewyższającą 1/2 kapitału zakładowego Banku”.

§ 37 u s t ę p p i e r w s z y o b e c n e b r z m i e n i e:

„Rada Banku jest jego organem administracyjno-nadzorczym i składa się z 9 do 12 członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszy”.

§ 37 u s t ę p p i e r w s z y p r o j e k t o w a n e b r z m i e n i e:

„Rada Banku jest jego organem administracyjno-nadzorczym i składa się co najmniej z 5 członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie z pośród akcjonariuszy. Liczbę członków ustala Walne Zgromadzenie”;

- 4) Ustalenie liczby członków Rady. Upoważnienie Rady do kooptacji jej 2 członków. Wybory 2 członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Karty wstępu mogą otrzymać tylko ci akcjonariusze, na których imię akcje zostały przepisane w księgach Banku nie później niż na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Wnioski akcjonariuszów — w myśl art. 26 Statutu — winny być zgłoszone nie później niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia i mogą być w myśl art. 27 Statutu zamieszane w drugim ogłoszeniu na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Zakładów Przemysłowo-Budowlanych „Dźwignia“, Sp. Akc. W SOSNOWCU

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w niedzielę dn. 25 marca 1934 r., o godz. 16, w lokalu przy ul. Swobodnej Nr. 3, w Sosnowcu.

Porządek dzienny obrad Walnego Zgromadzenia:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności i rachunkowości za 1933 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z wnioskiem udzielenia Zarządowi absolutorjum;
- 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1934 r.;
- 5) Upoważnienie Zarządu do ewentualnego kupna, sprzedaży lub wydzierżawienia;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej i członków Zarządu, na miejsce ustępujących;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 23 Statutu Spółki — złożyć Zarządowi swoje akcje lub dowody banku na ich posiadanie, conajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Wolne wnioski będą rozpatrywane, o ile zostaną przedstawione na piśmie Zarządowi najpóźniej na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

II OGŁOSZENIE

Warszawska Fabryka Masowych Wyrobów Blaszanych „Tłocznia“ SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 17 marca 1934 r., o godz. 16, odbędzie się w biurze fabrycznym w Warszawie, Przemysłowa 19

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu, podział zysków za 1933 r., a także zatwierdzenie budżetu na 1934 r.;
- 2) Ustalenie ilości i wybór członków Zarządu, oraz określenie ich uprawnień;
- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisane art. 59 prawa o spółkach akcyjnych z 1928 r.

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Drohobycz—Truskawiec, Spółka Akc.

Stosownie do postanowień §§ 10 — 19 statutu podpisany Zarząd Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Drohobycz — Truskawiec“, zwołuje niniejszem

XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Drohobycz — Truskawiec“ na dz. 21 marca 1934 r., o godz. 11 przed poł., w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr. 1, II p. (Gmach Galic. Kasy Oszczędności).

Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1933 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Rozdział nadwyżki dochodów;
- 3) Uchwała w sprawie rozwiązania i likwidacji Spółki oraz wybór likwidatorów i członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Uchwała co do przyznania wynagrodzenia likwidatorom i członkom Komisji Rewizyjnej (Rady Nadzorczej) na okres likwidacji.

Po myśli postanowień § 20 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie, i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 5 marca 1934 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr. 1, II p. (Gmach Galic. Kasy Oszczędności).

Lwów, dn. 19 lutego 1934 r.

Z a r z ą d

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Zakłady Przemysłu Włókienniczego „Dobryznka“ Spółka Akcyjna w Pabjanicach

ogłasza, że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbyte w dn. 30 listopada 1933 r. uchwaliło

obniżyć kapitał akcyjny Spółki

ze zł 3 000 000 do zł 1 000 000 drogą umorzenia części akcji i przez zmniejszenie nominalnej wartości akcji.

Zarząd wzywa wierzycieli Spółki do zgłoszenia swych roszczeń w ciągu 3 miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter

na zasadzie § 16 Statutu, ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 28 marca 1934 r., o godz. 11 rano, w lokalu Zarządu w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 204.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za rok operacyjny 1933;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego oraz planu działalności Spółki na 1934 r.;
- 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wynagrodzenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia najpóźniej na 7 dni przed Zebraniem (§ 16 Statutu).

Na mocy § 16 Statutu, Akcjonariusze, reprezentujący 1/10 część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia w drodze zgłoszenia piśmiennego żądania ze wskazaniem konkretnych wniosków nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Zjednoczona Fabryka Żarówek“, Spółka Akcyjna w Warszawie

ogłasza niniejszym na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów, z dn. 30 czerwca 1933 r., oraz postanowienia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9 lutego 1934 r.

subskrypcję na 1 600 sztuk nowoemitowanych akcji

po cenie emisyjnej, równej cenie nominalnej zł 114 za akcję.

Dotychczasowym Akcjonariuszom, w terminie do dn. 1 kwietnia 1934 r., przysługuje prawo poboru po jednej akcji nowej emisji na każdą akcję emisji poprzednich po cenie nominalnej zł 114.

Subskrypcja, tudzież wpłata ceny za nowoemitowane akcje, dokonane być winny w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Nowowiejskiej Nr. 15.

I OGŁOSZENIE

Zwyczajne Walne Zebranie

Tow. Akc. Kolej Lokalnej Twarda—Góra—Nowe, pow. Święcie

odbędzie się w dn. 24 marca 1934 r., o godz. 14, w Nowem w biurze Zarządu Kolei, na które PP. Akcjonariuszów uprzejmie zapraszam.

Porządek obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego Walnego Zebrania;
- 2) Sprawozdanie administracyjne, uznanie bilansu i udzielenie absolutorjum za 1933 r., oraz uchwała co do pokrycia straty;
- 3) Wybór członków do Rady Nadzorczej;
- 4) Sprawy bieżące.

Dodatkowe wnioski mogą PP. Akcjonariusze, zgłosić do wymienionego Zarządu w przeciągu 14 dni po ogłoszeniu.

Sprawozdanie administracyjne, bilans oraz rachunek zysków i strat wył. zost. w czasie od 1/III do 10/III 1934 r. w biurze Zarządu Kolei.

Zarząd: Jabłński

I OGŁOSZENIE

W dn. 15 lutego 1934 r. do Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi wniesiony został wpis o otwarciu likwidacji

GDAŃSKIEGO BANKU HANDLOWO-PRZEMYSŁOWEGO, SP. AKC. W GDAŃSKU, ODDZIAŁ W ŁODZI (DANZIGER HANDELS-UND INDUSTRIEBANK AKTIENGESELLSCHAFT, DANZIG, FILIALE ŁODZ).

Likwidatorem Banku wyznaczony został Reinhold Kron, zam. w Gdańsku, pełnomocnikiem jego do spraw Oddziału w Łodzi — Leon Weiss i Roman Richter, Łódź, Piotrkowska 77. Pełnomocnicy Likwidatora czynią o tem wiadomem, stosownie do art. 129 Prawa o Spółkach Akcyjnych, wzywając wierzycieli do zgłoszenia ich roszczeń w terminie rocznym od daty dokonania ogłoszenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Przemysł Wełniany S. Barciński i Spółka“

W Ł O D Z I

zawiadamia, że w ciągnięciu, odbytem w dn. 2 stycznia 1934 r., wylosowane zostały następujące numery obligacji Spółki:

20, 41, 75, 94, 111, 160, 193, 202, 226, 394, 489, 534, 535, 583, 590, 594, 629, 639, 646, 660, 688, 695, 761, 776, 847, 869, 877, 898, 928, 1049, 1084, 1130, 1163, 1221, 1223, 1258, 1269, 1333, 1553, 1564, 1576, 1579, 1652, 1710, 1725, 1773, 1782, 1813, 1926, 1961, 1964, 1966, 1982, 1986, 2038, 2039, 2070, 2113, 2116, 2288, 2290, 2329, 2334, 2352, 2398, 2413, 2434, 2450, 2480, 2520, 2550, 2564, 2714, 2811, 2901, 2902, 2905, 2918, 2938, 2945, 2958, 2962, 2986, 2993, 2997, 3010, 3088, 3092, 3211, 3237, 3302, 3339, 3447, 3614, 3736, 3742, 3746, 3915, 3966, 3990.

III OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche Spółka Akcyjna w Zgierzu

podaje niniejszem do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 5 marca r. b., jako w drugim terminie, o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu w Zgierzu, przy ul. 1 Maja Nr. 5, odbędzie się

Nadzwyczajne Zebranie Akcjonariuszów

Porządek dzienny: 1) Wybory członków do Rady Nadzorczej; a) głosowanie oddzielnymi grupami, b) ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej; 2) Uzgodnienie 7 i 14 par. Statutu Spółki; 3) Wykreślenie par. 8 Statutu Spółki; 4) Wolne wnioski.

I OGŁOSZENIE

OSADA — Spółka Akcyjna Budowy Domów w Gnieźnie WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się we wtorek, dn. 27 marca r. b. o godz. 17 w lokalu Hotelu Centralnego w Gnieźnie, ul. Mieczysława 7.

Porządek dzienny:

1) Przedłożenie bilansu oraz rachunków strat i zysków za rok obrachunkowy 1933, tudzież sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Udzielenie pokwitowania Zarządowi, jak i Radzie Nadzorczej oraz uchwała, dotycząca podziału zysków; 3) Wybór 3 członków Rady Nadzorczej; 4) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, chcący brać udział w Zebraniu, winni złożyć swoje akcje na 7 dni przed terminem Zebrania w biurze Spółki — ul. Mieczysława 7 w Gnieźnie lub u notariusza wzgl. przedłożyć akcje na Zebraniu osobiście notariuszowi.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Włókienniczy „Karol Steinert“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 22 marca 1934 r. o godz. 4 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 276

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej;
- 3) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub bankowe dowody depozytowe Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Na zasadzie art. 57 prawa o spółkach akcyjnych akcjonariusze mogą zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny.

Gdyby Walne Zgromadzenie z powodu niedostatecznej liczby reprezentowanych akcji w powyższym terminie nie doszło do skutku, ponowne Zgromadzenie odbędzie się w tym samym miejscu dn. 27 marca 1934 r. o godz. 4 po poł. z tym samym porządkiem obrad i będzie ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na Zgromadzeniu akcji.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Białostockiego Towarzystwa Elektryczności, Spółka Akc. w Białymstoku

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 marca 1934 r., o godz. 9 rano odbędzie się w Warszawie, przy ul. Czackiego 8

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW TOWARZYSTWA

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1933;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i r-ku strat i zysków na dz. 31/XII 1933 r. oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki, zgodnie z § 50 Prawa o Spółkach Akcyjnych;
- 3) Podział zysków;
- 4) Wybór członka Zarządu;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia PP. Członkom Rady Nadzorczej i podział pracy;
- 6) Wolne wnioski.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakładów Graficznych „Drukarnia Polska“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że — na podstawie § 12 Statutu — odbędzie się w dn. 22 marca 1934 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Szpitalna Nr. 12

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1933 i odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r. z powzięciem odpowiednich uchwał; 4) Pokwitowanie władz Spółki z wykonywania przez nie obowiązków; 5) Uchwalenie budżetu na 1934 r.; 6) Wybór członków Zarządu; 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 8) Powzięcie uchwały o upoważnieniu Zarządu do nabywania i obciążania nieruchomości według swego uznania; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce posiadane akcje lub świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Na podstawie § 17 Statutu akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

II OGŁOSZENIE

Likwidatorowie firmy:

„Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi”, Spółka Akcyjna
w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 96
(Oddział w Warszawie—ul. Marszałkowska 151)

podają — w myśl art. 129 pr. o sp. akc. — do wiadomości, że otwarcie postanowionej na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów w dn. 14 grudnia 1933 r.

likwidacji Spółki zostało zarejestrowane

w Sądach Okręgowych w Łodzi i w Warszawie — wobec czego likwidatorowie wzywają wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w ciągu roku od daty mającego się ukazać ostatniego takiegoż, jak niniejsze, ogłoszenia pod skutkami art. 139 pr. o sp. akc.

Ogłoszenie niniejsze powtórzone będzie jeszcze raz jeden ostatni.

(—) Ignacy Baumberg, Marjan Pużak

II OGŁOSZENIE

Zarząd Akcyjnego Towarzystwa Krawieckiego „Ameryka”
SPOŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 5 marca 1934 r. o godz. 8 wieczorem w lokalu Spółki przy ul. Żąbkowskiej Nr. 40 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i bilans za rok operacyjny 1932 i 1933; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków i udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych czynności za lata operacyjne 1932 i 1933; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Projekt budżetu na rok operacyjny 1934; 9) Zaciągnięcie pożyczki hipotecznej na przebudowę nieruchomości Towarzystwa; 10) Sprawa wydzierżawienia nieruchomości Towarzystwa; 11) Wniosek akcjonariuszki P. Zofji Pyszłowej w przedmiocie wymiany z 1925 r. akcji Towarzystwa; 12) Odwołanie Zarządu; 13) Wybór nowego Zarządu; 14) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zyczący sobie wziąć udział w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed terminem zebrania złożyć swe akcje lub kwity depozytowe Zarządowi Towarzystwa.

ZARZĄD

Przetwórnia Olejów Roślinnych, Spółka Akc.

W RADOMIU

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

DOROCZNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW SPOŁKI

odbędzie się w dn. 17 marca r. b., o godz. 3 po poł., w lokalu Spółki w Radomiu, przy ul. Piłsudskiego 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933 r., po wysłuchaniu sprawozdania Rady Nadzorczej, oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 3) Preliminarz wydatków na 1934 r.; 4) Wynagrodzenie dla Rady Nadzorczej za 1933 r.; 5) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej na miejsce wylosowanych; 6) Wnioski.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zebrania. W tym celu powinni zgłosić do Zarządu pisemne żądanie ze wskazaniem wniosków nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zebrania, oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji.

Akcje lub świadectwa depozytowe dają prawo uczestniczenia w Walnym Zebraniu, o ile zostaną złożone Zarządowi na 7 dni przed terminem Walnego Zebrania.

„Pepege” Polski Przemysł Gumowy, Spółka Akc.

W GRUDZIĄDZU

Bilans na dz. 30 czerwca 1932 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 5 913 040 45; Maszyny zł 6 405 427 20; Ruchomości zł 1 914 138 08; Surowce zł 2 285 441 58; Półfabrykaty zł 299 446 11; Gotowe towary zł 1 389 866 48; Kopyta aluminiowe zł 393 982 38; Dłużnicy zł 2 986 503 71; Banki za należności winkulowane zł 119 021 47; Banki za weksle w depozycie do inkasa zł 143 411 64; Udziały zł 92 253 00; Weksle u korespondentów zł 292 438 83; Kasa zł 24 481 20; Należności w bankach zł 3 639 53; Weksle w portfelu zł 4 040 21; Czeki w portfelu zł 5 172 60; Papiery wartościowe zł 2 451 00; Strata bilansowa zł 2 460 359 40; Razem zł 24 735 114 87.

Banki za cedowane faktury zł 101 813 56; Różni za kaucje zł 850 770 00; Weksle w redyskoncie zł 27 443 55; Razem zł 25 715 141 98.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 3 000 000 00; Kapitał rezerwowy zł 124 365 83; Kapitał amortyzacyjny zł 3 476 529 67; Akcepty zł 5 199 975 27; Pożyczka długoterminowa zł 5 000 000 00; Wierzyciele zł 4 926 500 86; Banki — długi zł 2 689 804 06; Banki — sumy ewidencyjne zł 317 939 18; Razem zł 24 735 114 87.

Kraj i zagr. należności kluj. cedowane zł 101 813 56; Akcepty gwarancyjne zł 850 770 00; Obligo wekslowe zł 27 443 55; Razem zł 25 715 141 98.

Rachunek strat i zysków na dz. 30 czerwca 1932 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 468 993 78; Pensje zł 796 382 91; Podatki zł 178 422 26; Procenty zł 170 811 98; Świadczenia socjalne zł 253 777 18; Odpisy na straty na got. produkcję, surowcach, kopytach alum., akcjach Banku Polskiego, udziałach w „Pepege”, Kopenhagen zł 1 729 262 51; Razem zł 3 597 650 62.

MA. — Fabrykacja i sprzedaż zł 987 916 33; Agio zł 149 374 89; Strata bilansowa zł 2 460 359 40; Razem zł 3 597 650 62.

Bilans na dz. 30 czerwca 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 5 913 040 45; Maszyny zł 6 367 217 20; Ruchomości zł 1 911 974 08; Surowce zł 1 549 727 04; Półfabrykaty zł 384 086 38; Gotowe towary zł 955 962 39; Kopyta aluminiowe zł 436 158 60; Dłużnicy zł 2 850 867 71; Banki za należności winkulowane zł 77 253 45; Banki za weksle w depozycie do inkasa zł 133 985 22; Udziały zł 92 253 00; Weksle u korespondentów zł 110 827 11; Kasa zł 10 348 71; Należności w bankach zł 21 532 18; Weksle w portfelu zł 27 884 73; Czeki w portfelu zł 629 75; Inkasa towarowe zł 42 227 60; Dokumenty inkasowe zł 28 074 20; Papiery wartościowe zł 2 626 00; Różnice kursowe zarachowane zł 166 002 67; Strata bilansowa za 1931/32 r. zł 2 460 359 40; Strata bilansowa za 1932/33 r. zł 991 809 47; Razem zł 24 534 847 34.

Banki za cedowane faktury zł 36 176 93; Różni za kaucje zł 683 770 00; Weksle kaucyjne zł 500 00; Razem zł 25 255 294 27.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 3 000 000 00; Kapitał rezerwowy zł 124 365 83; Kapitał amortyzacyjny zł 3 476 529 67; Akcepty przednadzorowe zł 4 730 849 27; Pożyczki długoterminowe zł 3 934 098 00; Wierzyciele zł 4 986 239 95; Banki — długi zł 2 197 323 02; Banki — sumy ewidencyjne zł 190 007 80; Różnice kursowe zarachowane zł 1 895 433 80; Razem zł 24 534 847 34.

Kraj i zagran. należności klient. cedowane zł 36 176 93; Akcepty gwarancyjne zł 683 770 00; Różni za dane kaucje zł 500 00; Razem zł 25 255 294 27.

Obligo z tytułu żyr na wekslach zł 170 772 91.

Rachunek strat i zysków na dz. 30 czerwca 1933 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 756 534 84; Procenty zł 131 834 56; Koszty ruchu zł 221 313 37; Koszty laboratorium zł 45 756 28; Koszty sprzedaży zł 1 035 698 44; Odpisy na straty zł 637 121 27; Razem zł 2 828 258 76.

MA. — Fabrykacja i sprzedaż zł 1 836 449 29; Strata bilansowa zł 991 809 47; Razem zł 2 828 258 76.

Bilanse powyższe oraz rachunki strat i zysków zostały sprawdzone przez Polską Spółkę Powierniczą w Warszawie i zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej „Pepege” Polski Przemysł Gumowy w Grudziądzu, w dn. 10 lutego 1934 r.

SPÓŁKA AKCYJNA

Lubońska Fabryka Drożdży dawniej G. Sinner w Luboniu

Bilans na dz. 30 września 1933 r.

AKTYWA. — 1) Majątek płynny: Kasa zł 7 612 07; Poczta Kasa Oszczędności zł 61 378 81; Weksle zł 50 998 13; Zapas towarów zł 774 904 92; Papiery wartościowe zł 224 660 00; Dłużnicy zł 566 795 72; Banki zł 373 160 05; Rachunek przejściowy zł 9 856 75; Razem zł 2 069 366 45; 2) Majątek inwestycyjny: Grunty zł 144 750 00; Budynki zł 1 385 519 25; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 3 545 431 77; Urządzenia biurowe zł 14 000 65; Środki lokomocji zł 62 060 00; Razem zł 5 151 761 67; 3) Straty: Strata za 1932/33 r. zł 177 396 72, minus zysk z przeniesienia zł 615 65; Razem zł 176 781 07; Ogólna suma zł 7 397 909 19.

Dłużnicy z tytułu udzielonych gwarancji zł 393 697 37.

PASYWA. — 1) Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 640 400 00; Fundusz zapasowy zł 828 578 31; Fundusz zapasowy specjalny zł 50 000 00; Fundusz pensyjny im. dr. Korytowskiego zł 40 000 00; Fundusz wątpliwych pretensyj zł 36 927 45; Fundusz amortyzacyjny zł 2 504 019 00; Razem zł 7 099 924 76; 2) Kapitały obce: Dywidenda nieodebrana zł 2 090 25; Wierzyciele krótkoterminowi zł 285 463 39; Rachunek przejściowy zł 10 430 79; Razem zł 297 984 43; Ogólna suma zł 7 397 909 19.

Hipoteki gwarancyjne zł 250 000 00; Weksle gwarancyjne zł 40 000 00; Redyskont weksli zł 103 697 37; Razem zł 393 697 37.

Rachunek strat i zysków na dz. 30 września 1933 r.

WINIEN. — Surowce i materiały zł 799 525 46; Koszty fabrykacji zł 678 667 39; Koszty administracji zł 326 232 74; Strata na papierach wartościowych zł 135 060 00; Podatki (włącznie zł 96 251 88, pod. obrotowego) zł 386 796 30; Banderola od drożdży zł 1 704 750 00; Ubezpieczenia rzeczowe zł 24 354 94; Ubezpieczenia społeczne zł 50 787 59; Cele dobroczynne zł 4 249 25; Pomoc bezrobotnym zł 2 774 30; Razem zł 7 023 55; Strata na dłużnikach zł 78 960 38; Odpisy na amortyzację zł 273 961 00; Strata na ruchomościach zł 6 540 05; Razem zł 280 501 05; Ogólna suma zł 4 472 659 40.

MA. — Saldo z 1931/32 r. zł 615 65; Zysk brutto zł 4 295 262 68; Strata za 1932/33 r. zł 177 396 72, minus zysk z przeniesienia zł 615 65, pozostaje zł 176 781 07; Ogólna suma zł 4 472 659 40.

Powyższy bilans i rachunek strat i zysków zbadaliśmy i stwierdziliśmy zgodność z księgami handlowymi. Sp. Akc. Lubońska Fabryka Drożdży, dawn. G. Sinner w Luboniu.

Poznań, dn. 27 stycznia 1934 r.

„Powiernik” Spółka Rew. Powiernicza Thiel & Marciniak
(-) Thiel dyplm. i przysięgły rzeczoznawca ksiąg.

Zarząd Sp. Akcyjnej „Warszawskie Towarzystwo Handlu Herbatą A. Długocki, W. Wrześniewski”

na zasadzie § 7 Statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 24 marca 1934 r. w sobotę o godz. 6 po poł. w domu własnym przy ul. Brackiej Nr. 23 (pierwsze piętro front) z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego, sekretarza i asesora; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1933 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Podział zysków za 1933 r.; 5) Budżet na 1934 r.; 6) Określenie wysokości kredytu, z którego ma korzystać Spółka; 7) Wyjaśnienie Zarządu w sprawie zmian w §§ 13, 14 i 18 Statutu Spółki, uchwalonych na Walnym Zgromadzeniu Spółki w dn. 12 marca 1932 r.; 8) Wybory 2 członków Zarządu, 2 zastępców członków Zarządu, 4 członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 9) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej; 10) Wnioski.

Na zasadzie § 8 Statutu Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem, t. j. do 17 marca 1934 r., złożyć w kasie Biura Zarządu Spółki (Bracka 23) między godz. 10 a 1 swoje akcje bądź zaświadczenia depozytowe lub zastawowe banków lub instytucji kredytowych z wykazem numerów akcji i adnotacją, że akcje nie będą wydane przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Ewentualne wnioski Akcjonariuszów powinny być zgłoszone Zarządowi na piśmie conajmniej na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem i w razie zgłoszenia będą zamieszczone na porządku dziennym i ogłoszone w drugim ogłoszeniu.

Przemysł Gumowy „Ardal”, Spółka Akc. w Lidzie

Bilans na dz. 30 czerwca 1933 r.

STAN CZYNNY		zł
Nieruchomości		292 271 82
Maszyny		567 777 52
Narzędzia		143 671 99
Ruchomości		25 491 34
Surowce		101 727 61
Półfabrykaty		37 827 95
Gotowe wyroby		316 907 98
Kasa; Fabryki	5 737 23	
Ekspoz. w Warszawie	26 923 19	32 660 42
Banki		9 079 61
Inkaso		35 664 43
Rymesy		46 063 11
Odbiorcy		75 157 64
Różni		37 180 32
Dostawcy		15 749 21
Przedstawiciele		260 14
Centralne Biuro Sprzedaży		128 465 90
Sumy przechodnie		13 462 98
Weksle protestowane		15 269 45
Długi wątpliwe		4 513 75
Straty na dz. 30/VI 1932 r.		218 410 10
Straty za 1932/33 r.		275 164 90
		2 392 778 17

Różni za kaucje i za akcepty bezterminowe	1 230 625 22
Weksle gwar. w portf.	2 000 00
	1 232 625 22

STAN BIERNY		zł
Kapitał akcyjny		750 000 00
Kapitał amortyzacyjny		116 055 12
Pożyczki bezterminowe		1 000 000 00
Różni		313 783 94
Dostawcy		38 216 85
Akcepty		61 201 70
Banki		29 618 38
Odbiorcy		69 252 10
Przedstawiciele		959 89
Sumy przechodnie		13 690 19
		2 392 778 17

Akcepty gwarancyjne i bezterminowe	1 230 625 22
Różni za weksle gwar.	2 000 00
	1 232 625 22

Rachunek strat i zysków za 1932/33 r.

Koszty produkcji:		
Surowce i materiały pomocn.	457 917 04	
Robocizna i personel techn.	165 025 63	
Energia elektr. miejskiej	2 333 47	625 276 14
Amortyzacja		19 904 92
Koszty handlowe:		
Podatki państw. i samorząd.	30 696 23	
Świadczenia socjalne	22 616 56	
Odsetki	53 843 03	
Wydatki Centr. B. Sprzed.	136 000 12	
Ubezpieczenia	21 785 86	
Koszty organizac., koszty związane z eksportem, personel administracyjny i inne	171 479 66	436 421 46
Różne straty		404 11
		1 082 006 63
Wartość produkcji		768 243 26
Różnice kursowe		1 784 66
Wystornowane pensje Zarządu		36 813 81
Straty za 1932/33 r.		275 164 90
		1 082 006 63

Zarząd: (-) S. Melup, Prezes
Członkowie: (-) L. Cukierman, (-) M. Wilenczyk
Buchalter: (-) J. Pasyński

SPÓŁKA AKCYJNA

„Technika Gorzelnicza”, Spółka Akcyjna w likwidacji

Bilans likwidacyjny w dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomość i urządzenia zł 1 133 050·06; Zapasy materiałów, wyrobów i towarów zł 30 186·75; Dłużnicy zł 142 208·28; Pozyccje przechodnie zł 86·00; Kasa zł 314·72; Depozyty zł 1 175·00; Straty od 1/1 1929 do 31/XII 1933 r. zł 2 065 810·56; Razem zł 3 372 831·37.

Rachunek gwarancji zł 553 071·85.

STAN BIERNY. — Wierzyciele zł 397 037·05; Wierzyciele hipoteczni zł 710 103·95; Pozyccje przechodnie zł 3 242·46; Kapitał akcyjny zł 950 000·00; Kapitał zapasowy zł 75 031·19; Różnica kursu walut obcych zł 267 952·36; Redukcja wierzytelności stosownie do układu zł 968 289·38; Deponenci zł 1 175·00; Razem zł 3 372 831·37.

Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 553 071·85.

Rachunek strat i zysków w dn. 31/XII 1933 r.

STRATY. — Pozostałość z lat ub. zł 1 498 900·47; Koszty ogólne, podatki, ubezpieczenia, procenty zł 105 553·01; Sprzedaż zł 21 106·00; Koszty upadłości zł 24 096·15; Różnica z przeszacowania remanentów i urządzeń zł 446 568·88; Razem zł 2 096 224·51.

ZYSKI. — Rachunek zamówień do wykończenia zł 11 851·41; Komorne zł 11 339·22; Nieodebrana dywidenda z 1927/28 r. zł 4 685·32; Umorzone wpłaty na Fundusz Edukacyjny zł 2 538·00; Straty zł 2 065 810·56; Razem zł 2 096 224·51.

Przegląd Kobiocy

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY AKTUALJOM ŻYCIA KOBIECEGO I NAJNOWSZYM PRĄDEM MODY. „PRZEGLĄD KOBIECY” JEST W OBECNEJ CHWILI NAJBARDZIEJ OZDOBNYM KRAJOWYM PERJODYKIEM W SWOJEJ DZIEDZINIE. PRENUMERATA: ROCZNIE — zł 24; PÓŁROCZNIE — zł 12·50; KWARTALNIE — 6·50; EGZ. POJED. — zł 2·25. EGZEMPL. OKAZOWE NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE. REDAKCJA I ADMIN.: WARSZAWA, DŁUGA 45 (DOM WŁ.) — TEL. 11-61-73.

Przegląd Kobiocy

Od lat tysięcy lot w przestworze
Był stale ludzkich marzeń szczytem
Dziś — jakżesz łatwo zisnąć możesz
To, co przez wieki było mitem

!! Unikniesz strat !!
!! a pomnożysz zyski !!

gdy informatorem Twym i doradcą będzie

CODZIENNA GAZETA HANDLOWA

JEDYNY TEGO RODZAJU ORGAN PRASOWY
W POLSCE ZAWIERA OCÓLNE I BRANŻOWE
WIADOMOŚCI HANDLOWE, PRZEMYSŁOWE
I FINANSOWE, CAŁOSTRONNE NOTOWANIA
GIEŁD TOWAROWYCH I PIENIĘŻNYCH, DZIAŁ
PORAD PRAWNYCH, PRZETARGI I DOSTAWY

Wydawnictwo Agencji Wschodniej w Warszawie
ul. Nowy Świat Nr. 16

W Y D A N I A R O K I X

ODDZIAŁY:

Poznań, Katowice, Lwów, Kraków, Łódź,
Gdańsk, Gdynia, Wilno

Żądajcie 10-ciodniowej BEZPŁATNEJ wysyłki
propagandowej

AMERYKA

JEST NAJWIĘKSZYM
RYNKIEM NA ŚWIECIE

AMERYKAŃSKO-POLSKA
IZBA HANDLOWA

W STANACH ZJEDNOCZONYCH
149 East 67th Street New York City

POŚREDNICZY W NAWIAZYWANIU
STOSUNKÓW HANDLOWYCH
POMIĘDZY AMERYKĄ A POLSKĄ

KUPCZE I PRZEMYSŁOWCZE POLSKII!
po przybyciu do Nowego Yorku
UDAJ SIĘ ZARAZ DO IZBY

ROZMÓWISZ SIĘ TAM PO POLSKU, OTRZYMASZ
WSKAZÓWKI I POMOC BIUROWĄ ZA DARMO!
KORESPONDENCJA W JĘZYKU POLSKIM

W POLSCE

załatwiał swe sprawy przez

Polsko - Amerykańską Izbę Handlową
Warszawa, Nowy Świat 72, tel. 6-26-62

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOLECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ———

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

O D D Z I A Ł Y: BIALYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO ———

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

ZAKŁAD CENTRALNY W WARSZAWIE
ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ADRES TELEGRAFICZNY: KRAJOBANK

KAPITAŁ ZAKŁADOWY zł 150 000 000. REZERWY zł 70 549 831

ZAŁATWIA WSZELKIE OPERACJE BANKOWE

UDZIELA KREDYTU DŁUGOTERMINOWEGO, PRZEDWszystKIM
POŻYCZEK INWESTYCYJNYCH DLA SAMORZĄDÓW W 7% OBLI-
GACJACH KOMUNALNYCH I POŻYCZEK W 7% LISTACH ZASTAWNYCH
NA MAJĄTKI ZIEMSKIE I NIERUCHOMOŚCI MIEJSKIE

EMISJE BANKU, WYSTAWIONE W PEŁNOWARTOŚCIOWEJ WALUCIE,
ZAOPATRZONE SĄ W GWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA
ORAZ ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE

19 ODDZIAŁÓW W POLSCE

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH WIĘKSZYCH MIASTACH ŚWIATA